CAMILLE
LAURENS

femeia inventată

virtual-project.eu

BABEL

CAMILLE LAURENS

FEMEIA INVENTATĂ

Original: *Celle Que Vous Croyez*
[*Who You Think I Am*] (2016)

Traducere din limba franceză:
DORU MAREŞ

virtual-project.eu

NEMIRA
2017

Camille Laurens, pe numele său adevărat Laurence Ruel, s-a născut pe 6 noiembrie 1957 la Dijon, Franța. După ce a studiat literatura modernă, a predat la Rouen, apoi în Maroc, unde a locuit doisprezece ani. Din 2011 este profesor la Institutul de Studii Politice de la Paris. În literatură și-a făcut debutul în anul 1991, cu volumul *Index,* publicând apoi și *Romance* (1992), *Les Travaux d'Hercule* (1994) și *L'Avenir* (1998), care alcătuiesc o tetralogie și arată preocuparea pentru relația realitate-ficțiune, adevăr-iluzie. În 1995 drama personală a pierderii unui copil, suferită cu un an în urmă, a dus la apariția volumului *Philippe,* urmat de *Cet absent-là.* Pentru *Dans ces bras-là* scriitoarea a obținut Premiul Femina, din al cărui juriu face acum parte, și Prix Renaudot des lycéens. Romanul a stat la baza unei dramatizări pentru o punere în scenă, ca și alte cărți ale sale. În 2003, după ce a publicat *L'amour, roman,* scriitoarea a fost dată în judecată de fostul său soț pentru atentat la viața privată, dar a fost considerată nevinovată. Asupra acestei chestiuni a revenit cu mai multe ocazii și a pus în lumină specificul autoficțiunii, genul pe care l-a ales. Dintre lucrările care au urmat, amintim *Tissé par mille* (2008) și *Romance nerveuse* (2010). De-a lungul anilor, autoarea a semnat cronici și articole de opinie în diferite publicații franceze și nu numai, fiind prezentă și în volume colective, a participat la numeroase festivaluri de literatură și a susținut conferințe și ateliere. *Femeia inventată* (2016) este cea mai recentă scriere a sa și s-a bucurat de succes în rândul publicului larg, precum și în rândul cititorilor de specialitate.

PROLOG

Înregistrare audio. Depoziţia nr. 453 AJ – (Arhivele Jandarmeriei Naţionale din R.)

Discutam cu el de douăzeci de minute îmi vorbea despre un articol pe care îl publicasem scrisese şi el pe aceeaşi temă îmi plăceau tare ochii lui verzi părul negru îmi venea să mă afund în el avea fire albe pe la tâmple părul gri-alb să mă afund în el să plonjez cu toată faţa să-l ating să-i simt volumul să-l respir şi dintr-odată vocea i s-a schimbat a devenit foarte blândă am auzit-o foarte tandră plină de suavitate da de o atenţie suavă el răspundea unui da o studentă a venit să îl întrebe ceva o tânără brunetă cu o eşarfă roz l-a întrebat ceva iar el mi-a întors spatele uite-aşa fără un cuvânt de la o clipă la alta pfff fără un cuvânt fără o scuză încetasem să mai exist uite-aşa fără un iartă-mă fără un doar un minut m-am trezit dintr-odată singură idioată urâtă fără scuze cu surâsul suspendat în gol îl vedeam eu îmi vedeam gura zâmbind gura mea stupidă şi roşie ei se uită la dinţii lor de parc-ar căuta caii la dinţi le pipăie sânii fesele pe femeia asta au spânzurat-o doar ştiţi l-a omorât pe bărbatul care o violase au spânzurat-o ei ne omoară pe noi asta-i ură ştiţi asta-i ură ascultaţi era în ziar l-am decupat ascultaţi uitaţi-vă l-am prins în ace pe palton aici vedeţi

Pe un panou de afişaj pus pe peretele de la intrarea în piețe se găsesc tarifele acolo le puteţi citi *Fetiță între 1 și 9 ani: 200.000 de dinari (138 de euro) Fată între 10 și 20 de ani: 150.000 de dinari (104 euro) Femeie între 20 și 30 de ani: 100.000 de dinari (69 de euro) Femeie între 30 și 40 de ani: 75.000 de dinari (52 de euro) Femeie între 40 și 50 de ani: 50.000 de dinari (35 de euro)*

Piaţa de femei ei le vând dar ia uitaţi-vă ia citiţi: „bărbaţii ilari", „cumpărătorii amuzaţi" *Femeile de mai mult de 50 de ani nu sunt comercializate, fiind improprii folosirii pe care și-o doresc cumpărătorii. În plus prețul nu le justifică hrana și costul transportului pentru a le aduce din locul de captură până la piață. Cele mai norocoase s-au convertit la islam, celorlalte, cele mai multe, li s-a tăiat gâtul* nu nu mă calmez ne vând ne omoară de ce m-aş calma în fine ascultaţi ne omoară ne lichidează e totul în ziar depinde de ce ziar citiţi şi dumneavoastră sunteţi bărbat asta vă e meseria asta vă e treaba aşa că spun ei Macron ministrul dubioasă chestia cu nevastă-sa care are cu douăzeci de ani mai mult decât el toată lumea se

strică de râs chiar că trebuie să fie un amărăștean un jigărit o larvă sau ea e pedofilă oamenii își exprimă dezgustul ce oroare cuplul acesta hai că și pe femei le distrează râd și ele de moartea lor anunțată niște moarte vii amânate de la execuție care nu o știu că ei ne ucid chiar de la naștere și nu nu doar în China în India aici te naști „ce e? e fată” și-atunci nimic nu mai ești un nimic te-ai născut Moscovici are o nevastă cu treizeci de ani mai tânără „Frumoasa și ministrul” sunt titlurile din ziare în timp ce Macron este „seducătorul de băbăciune” nimeni nu ne iubește nimeni e oribil vezi asta pe stradă o simți ești bătrână privirile mă iscodesc ori mă izbesc cară-te dispari puți a mort trăsnești a mucegai ați văzut-o pe Madonna oamenii îi reproșează că „vrea să continue să existe” asta e astea sunt exact cuvintele pe care le-am citit în ziar un ziar adevărat un ziar serios „la cincizeci și cinci de ani Madonna este patetică vrând să continue să existe” adică ce-ar trebui să vrei să încetezi să mai exiști ar trebui să te retragi din tine însuți să înțelegi că nu mai ai nimic de făcut aici că nu mai e loc că nu mai am loc nici nu știu unde să mă bag în sertar în coșciug să mă închid într-o cutie nu folosește la nimic să fii tânără fără să fii frumoasă nici să fii frumoasă fără să fii tânără bărbații se coc femeile îmbătrânesc noaptea bărbatul e frumos femeia e tristă lăsați-vă puse-n sicriu ce transparență ce transparență sunt transparentă tatăl meu e geamgiu dispari înțelegi pricepi cară-te auzi dispari mori

I

‘te-ar moartea!

„Du-te, crudule, du-te şi mori, nu m-ai iubit niciodată!”

Pierre Corneille

„Se întâmplă ca o iubire care nu poate avea loc să devoreze sufletul”.

Pascal Quignard

1. Întrevederea cu doctorul Marc B.

Claire

Le-am povestit deja totul, de zece ori, colegilor dumneavoastră, nu aveţi decât să îmi citiţi dosarul.

Ştiu că sunteţi nou pe-aici, se vede. Asta e primul dumneavoastră loc de muncă? Pentru că nu aveţi mai mult de treizeci de ani.

Nu-i arătaţi.

Râd pentru că vă recit din Marivaux, iar dumneavoastră nu vă prindeţi. Tot nu v-au băgat literatura în programă pe la şcoala aia a dumneavoastră?

L-aţi fi putut simţi, nu ştiu, după ritm, după intonaţie. Doar e meseria dumneavoastră să sesizaţi cum sună. Să reperaţi ce nu e-n regulă. Dingdong. Dilie deci.

Araminte. Frumoasa văduvă. Cea despre care nu se ştie dacă tânărul său intendent vrea să o seducă pentru că o iubeşte sau pentru că este bogată. Dacă este sincer, cu toate că o manipulează. Dar dumneavoastră nu sunteţi Dorante, îmi închipui că nu sunteţi aici cu intenţia de a mă lua de soţie.

Da, am făcut ceva teatru cândva – dar asta a fost demult. Soţul meu era regizor de teatru – în fine: este. El a continuat. Când ne-am cunoscut eram studenţi, jucam în trupa Universităţii. Ce îndepărtat pare totul. Şi totuşi, vedeţi, încă mai ţin minte pe dinafară anumite replici. Mi-am însuşit şi eu arta direcţiei de scenă, nu-i aşa? Dar nu o să ne întoarcem acum în vremea

potopului de lacrimi. De altfel, totul este deja scris acolo, în hârţoagele alea ale dumneavoastră. Ce mai vreţi?

Aveţi nevoie să înţelegeţi? Vai, cum vă înţeleg! Dar, la drept vorbind, ce vreţi să înţelegeţi?

Ăsta da răspuns. Aţi şi marcat un punct. Cum vă numiţi?

Marc. Marc. Îmi plăceţi, Marc, şi sunt de acord cu dumneavoastră: în fiecare dintre noi nu există decât două persoane interesante, cea care vrea să ucidă şi cea care vrea să moară. Sunt inegal reprezentate, însă când am reuşit să le identificăm pe amândouă, se poate spune că am ajuns să cunoaştem pe cineva. Adesea însă e prea târziu.

•

Cum de-am ajuns aici? Care *am*? Sunteţi drăguţ să vă includeţi în acest dezastru, dumneavoastră, care tocmai aţi debarcat pe-aici. Nimeni nu vă poate imputa situaţia în care mă găsesc, în care „am ajuns", admiţând că m-aş fi mişcat de doi, ăăăăă, de trei ani, de doi ani şi jumătate? Faptul că sunt aici. Şi-atunci prin *am,* vreţi să spuneţi *noi*? *Noi toţi*? *Am* adică noi, instituţia. *Am* adică noi, specialiştii. *Am* adică noi, societatea. Cum *am* făcut ca această femeie aici prezentă să trăiască încă pe spinarea colectivităţii, să nu fie redată îndatoririlor, obligaţiilor, capacităţii sale de a produce, dacă nu şi de a reproduce? Cum se poate ca, în puterea vârstei, să fie hrănită, cazată, supravegheată, tratată pe spezele noastre, în loc să îndeplinească, pentru comunitate, ceea ce fără îndoială ştie încă să facă? Unde *am* căcat-o? Asta e întrebarea dumneavoastră?

Învăţătoare. Înălţătoare, dar sângerândă, câteodată.

La Universitate, da, literatură comparată. Conferenţiar-cercetător. Urma să devin Profesor. *Am* fost pe punctul de a fi unsă-n funcţie, de a fi invitată să pătrund în minunata lume a mandarinilor. La patruzeci şi şapte de ani, *am* putea spune că eram un exemplu pentru femei, ştiţi că procentul de femei în posturile superioare este încă ridicol de mic. După care, ghinion! Beleaua de pe lume! *Am* fost închisă, *am* fost cercetată şi, până în acest moment, *am* fost ţinută sub pază. O să mă ţineţi şi dumneavoastră sub pază, Marc? O să mă ţineţi cu dumneavoastră? Aici, nu mai folosesc la nimic, nu-mi plătesc societăţii tributul. Sunt defunctă, în sens exact: sunt desprinsă de funcţii. Da, iată, disfuncţionez, am luat-o pe-arătură, şi-aia dură, dacă preferaţi, m-am înfipt în bulon, m-am scăpat la odgon, şi bang în decor, sunt moartă şi dumneavoastră sunteţi însărcinat să mă resuscitaţi, să mă repuneţi în circuit, să reanclanşaţi maşina, pe scurt, să mă reinseraţi. E bine ce faceţi, nu? – reinserţia. Vreţi ca defuncta să funcţioneze din nou. Apropo, am să vă fac o remarcă: m-aţi convocat în această dimi… – da' ce-i, nu vă place cuvântul „convocat"? – Bine. M-aţi invitat în această dimineaţă, este ora

11.00, v-o spun pentru data viitoare, dacă va mai exista o dată viitoare, nu sunt în apele mele dimineaţa, nu sunt operaţională, nu mă trezesc dimineaţa, sunt doborâtă de Valiumul de seară, dar nu încă legumită de Xanax, nu încă, fiindcă adesea (este un secret, nu-l spuneţi mai departe), adesea nu-l iau, prefer angoasa uitării, când eşti amărât e mai bine s-o ştii, nu sunteţi de acord?

•

La început, şi asta nu avea nimic de-a face cu Chris – cu Christophe –, pentru că despre Christophe vreţi să vă vorbesc, presupun? Despre corpul delict sau, mai degrabă, despre inima delict? De suferinţele inimii. Sau poate preferaţi să vă vorbesc despre copilărie, despre părinţi, despre familia mea – toate alea-alea?

Nu-l vizam sub nicio formă pe Chris, la început. Nu-l cunoşteam, nu mă interesa. I-am trimis o cerere de prietenie pe Facebook doar pentru a putea urmări ce-nvârte Jo – Jöel. La vremea aceea ieşeam cu Jöel, cu Jo. Pe-atunci Jo nu avea aproape niciun prieten pe reţelele sociale, nu accepta decât persoane pe care le cunoştea, în afară de mine – pretindea că amanţii nu trebuie să fie amici. În timp ce Chris (Jo mi-a spus), Chris avea sute de prieteni, naviga mult pe Facebook, pseudonimul lui era KissChris, strângea like-uri cu o uşurinţă care îl lăsa pe Jo în admiraţie. Sunteţi pe Facebook, nu, Marc? înţelegeţi ce spun? Nu e nevoie să vă traduc, nu?

După ce îl frecventai un pic pe Jo, puteai spune că era ceva ciudat cu acea timiditate, pentru că, pe de altă parte, era un tip fără nicio limită, chiar fără niciuna – mai puţin aceea de a nu omorî fix în momentul în care l-ar fi împins impulsul de a o face, cu atât mai mult cu cât există atâtea moduri de a ucide. Vă putea distruge într-o clipă, cu un cuvânt, cu o tăcere. Trebuie că ştiţi că angoasa principală a femeilor este aceea de a nu fi părăsite? Da, chestiile astea figurează prin cărţile dumneavoastră. Ei bine, Jo aşa era – îmi imaginez că i-am putea spune „pervers": te părăsea de zece ori pe zi. Ştia unde se găseşte falia – într-o anumită măsură, perverşii sunt cei care cunosc cel mai bine femeile – şi înfigea ascuţişul absenţei pentru a-ţi face praf energia vitală, dorinţa de a fi fericit. Îţi întindea mâna, o strângea, după care îi dădea drumul aşa, din nimic, fără vreun motiv aparent, doar pentru că deja contai pe el, pentru că de-acum căpătaseşi încredere. În ultima vreme nu-i mai spuneam că-l iubesc, îi ascundeam lucrurile care-mi făceau plăcere, pentru că şi-ar fi dat toată silinţa să le evite sau să le împiedice. Când nu mai puteam, îl părăseam, dar niciodată nu întrerupeam cu totul relaţia. Iar el se întorcea numai zahăr sau i-aş spune numai lapte şi miere, iar ciclul reîncepea lună de lună. Nu mă întrebaţi de ce. Mă separasem recent de soţul meu, n-aveam chef să fiu singură, aveam nevoie de dragoste sau măcar s-o

fac, să vorbesc despre ea, să cred în ea, în fine trebuie că ştiţi melodia, vreau să trăiesc, mai trebuie să spun şi de ce?

Nu, niciodată. Jo nu mi-a făcut niciodată niciun rău fizic. Nu e vorba despre asta. Cruzimea fizică e ultima cale, lovitura peste bot e pentru începători.

Greu de spus. Vedeţi dumneavoastră, dorinţa e misterioasă. Ne dorim de la celălalt ceva ce nu avem sau nu mai avem. Înainte, v-aş fi zis că ne dorim mereu acelaşi lucru – ceva bine stabilit, înrădăcinat în trecut, fie el şi vătămător. Retrăirea amărăciunii. Reangajarea aruncătoarelor de flăcări. Dar, după această poveste, nu mai ştiu. Mă gândeam că dorinţa ar putea să-şi schimbe natura, că am putea-o dezrădăcina, planta pe un sol nou, mai afânat, mai uşor de arat. Măcar să încerci. Dacă totul este dinainte scris, e atât de trist, îmi spuneam. Dacă liturghia s-a încheiat, la ce bun să te mai rogi?

Da. În timpul uneia dintre lungile noastre rupturi, deci, nemaisuportând să nu ştiu unde era Jo, ce făcea – pentru că dispărea, pe bune dispărea –, mi-am creat un fals profil de Facebook. Până atunci, îl foloseam foarte puţin, aveam o pagină cu numele meu adevărat, Claire Millecam, era una profesională, făceam schimb de informaţii cu colegii străini sau foşti studenţi, din timp în timp, fără prea mare interes. După care am căzut în capcană. Pentru oameni ca mine, care nu suportă absenţele – e scris acolo, nu-i aşa: intoleranţă la absenţă? Cam ca o alergie alimentară, per total: prea multă absenţă şi-am şi făcut edemul lui Quincke, mă sufoc, crăp –, pentru oameni ca mine, Internetul este în acelaşi timp naufragiul şi pluta: te scalzi în urmărire, în aşteptare, nu te poţi lăsa pradă doliului după o poveste, totuşi, îngropată şi, în acelaşi timp, navighezi în mediul virtual, te agăţi de prezenţele factice care bântuie pe web, deci, în loc să te descompui, refaci legătura. Şi de n-ar fi decât mica bulină verde care indică faptul că celălalt este Online! Ah! Mica bulină verde, îmi amintesc cât este de reconfortantă! Chiar dacă celălalt te ignoră, vei şti unde este: acolo este, pe ecranul tău, este fixat, într-un fel, în spaţiu, oprit în timp. Mai ales dacă lângă micul punct verde e scris *Web:* ţi-l poţi atunci imagina acasă, în faţa computerului, ai un reper în delirul de posibilităţi. Mai mult te-nspăimânţi când bulina verde indică *Mobil.* Mobil, vă daţi seama?! Mobil, vasăzică nomad, vagabond, *liber*! Prin definiţie, mai dificil de localizat. Poate fi oriunde cu telefonul acela al lui. Cu toate astea, ştii ce face, în orice caz, aşa ai impresia – un soi de proximitate care te linişteşte. Presupui că lucrul pe care tocmai îl face îi face plăcere, altfel nu s-ar conecta din zece în zece minute. Poate că urmăreşte, la rândul lui, ceea ce faci tu, ascuns astfel în spatele peretelui? Puşti care spionează. Asculţi aceleaşi melodii ca el, aproape în timp real, coabitaţi în muzică, dansaţi chiar în atmosfera care-l provoacă să bată ritmul. Şi când nu

este acolo îl urmărești grație indicației orare a ultimei sale conectări. Știi la ce oră s-a trezit, de exemplu, pentru că evident primul gest pe care-l face e să se uite pe propriul perete. La ce moment al zilei ochii i s-au pironit pe cutare ori cutare fotografie pe care a și comentat-o. Dacă a avut o insomnie în toiul nopții. Nici nu e nevoie s-o spună. În sfârșit, ajungi un adevărat rapsod: brodezi legături pe deasupra spațiilor albe și-ți regăsești echilibrul. Nu degeaba i se spune web. În țesătura asta, ești când păianjenul, când țânțarul. Și-n ea exiști unul pentru celălalt, unul prin celălalt, toți sunt legați prin religia comună. În lipsă de comuniune, se comunică.

Bineînțeles că asta face și rău, da, sigur că da: celălalt este conectat, dar nu cu tine. Poți să-ți imaginezi orice, îți și imaginezi absolut orice, te uiți pe profilurile noilor lui prieteni, prieten-e-lor, pândind vreo postare revelatoare; îi decriptezi cel mai mic comentariu, faci neîncetate verificări de pe un perete pe altul, reasculți melodiile pe care le-a ascultat și el, îi interpretezi versurile, te informezi ce gusturi are, îi vezi fotografiile, postările video, pândești geolocalizarea, evenimentele la care va participa, navighezi ca un submarin în oceanul de fețe și de cuvinte. Uneori asta îți taie respirația, ești în apnee pe marginea uitării unde ai fost lăsat. Dar e mai puțin dureros decât să nu știi nimic, nimic absolut, să fii decuplat. „Știu unde ești": această frază îmi era necesară, înțelegeți? Este asemenea epitafului de pe mormântul unui american, de la Père-Lachaise – pe unde îmi plăcea să mă plimb. Soția ceruse să i se graveze: „Henry, știu în sfârșit unde dormi în seara asta". Minunat, nu?! Facebookul e cam la fel: degeaba mai e celălalt în viață, fiindcă este consemnat la domiciliu, libertatea nu îi este întreagă, rămâne pe teren cunoscut, dacă nu chiar cucerit. Astfel mica bulină verde mă menținea în viață ca o perfuzie, ca o inhalație de Ventolin, respiram mai bine. Uneori, noaptea, era Steaua Ciobanului, steaua mea. Asta n-am să v-o explic. E doar o constatare. Aveam o busolă în mijlocul deșertului, un reper. Fără asta, aș fi fost moartă. Înțelegeți? Moartă.

Puteți foarte bine să procedați precum confrații dumneavoastră, prezumând cine știe ce raport asociativ cu mama mea, imposibilitatea de a mă desprinde de ea, castrarea și *tutti quanti.* Dar atunci nu-mi mai spuneți *în același timp* că aveam mijloacele – că *am* mijloacele necesare pentru a trece la altceva: munca mea, prietenii, copiii mei. Eu eram copilul. De acord? Asta sunt. Nu există o vârstă anume pentru a fi mică. Aveți cu siguranță scris asta pe undeva în dosar, că eu sunt copilul?

Ce este acela un copil? Cum să vă explic… Este o persoană care are nevoie să aibă cineva grijă de ea.

Este cineva care vrea să fie legănat.

Fie şi cu iluzii, da, de ce nu? Te liniştește la fel. Ah, aici sunteţi tare mulţumit de dumneavoastră! Frumos salt înapoi: *fie şi cu iluzii*? Voce suavă. Sunteţi medic sau numai psiholog? Ce diferenţă, remarcaţi? Ceea ce nu-mi place la meseria dumneavoastră, la pretinsa dumneavoastră ştiinţă, e că nu schimbă nimic. Degeaba ştiţi ce se întâmplă, ce s-a-ntâmplat, totuşi, de vindecat chestia asta tot nu vindecă. Chiar când ai înţeles ce te face să suferi, tot te chinui mai departe. Niciun beneficiu. Nu ne putem vindeca de ceea ce ratăm. Nu mai coşi cearşafurile rupte.

Aveţi cont pe Facebook, domnule Marc? Nu răspundeţi. Nu sunteţi mândru de asta. Nu-i urmăriţi pe alţii pe net. Vă este suficientă meseria.

Pe scurt, cum nu-l puteam urmări pe Jo în mod direct, i-am trimis lui Chris, lui KissChris, o cerere de prietenie. Era mijlocitorul ideal, pentru că locuia de puţină vreme, deşi cu întreruperi, la Jo. Se cunoscuseră în urmă cu zece ani în redacţia ziarului *Parisien,* unde lucrau amândoi, Chris ca fotograf, Jo ca stagiar, având amândoi pe-atunci în jur de douăzeci şi cinci de ani. Mi-am închipuit că-şi făcuseră de cap împreună vreo doi sau trei ani, înainte să se certe pentru cine ştie ce chestie legată de serviciu, de fete, de iarbă sau de bani. Şi, la vremea despre care vă vorbesc, tocmai se reîntâlniseră prin intermediul altei jivine ca ei, care i-a împăcat. Chris cam trăgea barca pe uscat, avea din când în când câte un mic reportaj, câte-o fotografie cu vreo personalitate la modă, dar trăia mai ales din indemnizaţia de ajutor social. Cât despre Jo, şomer fericit, era pe punctul să se mute în casa de vacanţă a familiei, la Lacanau, aproape de Arcachon – un loc de vis de unde păstram, de unde păstrez încă nişte amintiri minunate: timpul trece, amintirea rămâne, cum se scrie prin cimitire. Căci am petrecut momente frumoase cu Jo. Unele dintre ele. Cu oricine, în principiu, poţi petrece momente frumoase. Cel puţin e posibil. Părinţii lui moşteniseră o avere de la o verişoară fără urmaşi, deci banii nu erau o problemă pentru el. Făcea muzică, dar o chestie vagă – nimic serios –, însă mama lui ţinea ca el să păstreze, la patruzeci de ani, aparenţa de om activ: era, deci, paznicul casei, şi grădinarul, şi instalatorul, şi electricianul. Dacă putem spune astfel, pentru că nu ştia niciuna dintre aceste meserii. Cum nu suporta să rămână singur şi cum, locuind la Paris, nu mă duceam prea des să-l văd (mi-am spus uneori că era principalul motiv pentru care se mutase în provincie: să mă pună în situaţia de a-mi fi complicat să-l văd), i-a propus lui Chris să îl găzduiască. Marguerite Duras a scris undeva despre asta, în ideea că bărbaţilor le place mai ales să fie între ei, înţelegeţi, această lenevire a interesului pentru femei – prea diferite de ei, prea obositoare. Necesitând un efort pe care nu au chef să-l facă, în orice caz nu pe termen lung. În afara fututului, presupun. Se simt bine împreună în virilitatea lor, nu-şi doresc o femeie nici în ei înşişi, nici în

faţa lor. Mai presupun că Jo avea în minte să-şi regăsească tinereţea, s-o ia de la capăt. Nu a suportat niciodată gândul că îmbătrâneşte. În sinea lui avea mereu optsprezece ani, visa la fete foarte tinere, minore, virgine – ştiţi că *teen* este, alături de *sex*, cuvântul-cheie cel mai frecvent căutat pe Google în întreaga lume? – pe scurt, credea că se poate relua filmul la infinit. Mă rog, ceea ce au şi făcut. Chris s-a mutat cu Jo, ca-n vremurile bune.

Nu-l văzusem niciodată pe Chris în carne şi oase. Jo îmi povestise două-trei lucruri despre el şi-atât. Mă gândesc că nu voia să-l întâlnesc: chiar dacă ascundea bine acest lucru, era extrem de gelos, i-a fost întotdeauna frică să nu piardă ce avea, inclusiv ce nu îşi mai dorea. Ceea ce era pierdut pentru el trebuia să fie pentru întreaga lume, ceea ce era mort în ochii lui nu mai putea continua în altă parte. Într-una dintre ultimele dăţi când l-am văzut pe Jo la Paris înainte de dramă, a ţinut să-mi arate fotografiile pe care le făcuse Chris şi pe care le postase pe Facebook, încercând să stârnească interesul, să producă *buzz*-ul, cum spunea el. N-a fost deloc drăguţ cu „cel mai bun prieten"; după părerea lui, Chris nu căuta cu adevărat un loc de muncă. La Lacanau avea ce mânca şi unde dormi, şi-atunci de ce să se agite? Mai avea şi ambiţia de a deveni celebru fără să mişte un deget – de-abia dacă mişca arătătorul ca să apese pe declanşator. „Speră că se va găsi cineva care să-l remarce într-o zi şi să-l facă noul Depardon", zicea ironic. Fotografiile erau bune, le-am privit cu atenţie, dar numai pentru că împărţeam acel moment cu Jo.

Chris? Nu, nu vorbisem niciodată cu el înainte. Mă rog, ba da, mi-am amintit noaptea trecută, am avut un coşmar şi mi-am amintit fraza. Să vă povestesc, nu? Doar un coşmar v-ar putea interesa… Bine. Era dimineaţă, aveam cursuri, am intrat în amfiteatru, eram elegantă, frumos machiată, m-am îndreptat spre catedră şi în acel moment băncile s-au golit dintr-odată, oamenii erau toţi îmbrăcaţi în albastru, s-au ridicat în grup, au coborât cu zgomot şi au ieşit fără să-mi arunce o privire, făcându-mi semn cu degetul mare în jos, şi am rămas singură în arenă, regina fără supuşi, mi-era frică, m-am întors, pe tablă era o frază scrisă cu majuscule, cu pedeapsa capitală, m-am trezit tresărind, cu inima bătându-mi cu o sută pe oră, iar fraza era acolo, pe-asta puteţi s-o notaţi, luaţi-vă stiloul, cred că nu figurează în dosarul acela al dumneavoastră. Nu? Nu sunteţi obligat să consemnaţi totul, fie şi cele mai mărunte lucruri? Ah! Ascultaţi! Faceţi urechea pâlnie! Asta mi-a adus aminte de o chestie din viaţa adevărată. Într-o seară, l-am sunat pe Jo la Lacanau, cum făceam adesea pentru a păstra legătura – legătura amoroasă, ce mai rămăsese din ea. De cele mai multe ori nu răspundea, dar în acea seară a răspuns. Băuse ori fumase, fără îndoială şi-una, şi-alta, în orice caz era înnegurat şi agresiv, mi-a reproşat că-l supraveghez, că-i telefonez doar

ca să-l verific dacă e acolo, doar ca să-l controlez. Și, cum făcea uneori când conversația lâncezea, câteodată în plină stradă, cu un trecător oarecare, mi-a dat pe cineva fără să mă prevină – dintr-odată, în mijlocul unei fraze, am auzit o altă voce, o voce străină care spunea „bună", după care „calmează-te". Era Chris, am înțeles mai târziu. Am protestat, eram furioasă, procedeul îmi displăcea, chiar dacă uneori am râs cu poftă împreună cu necunoscuții opriți la întâmplare pe stradă de Jo… Dar atunci nu, tipul de la capătul firului nu era nostim, mă tutuia, vocea îi era afumată și condescendentă, nu crezi că ai depășit vârsta să mai fi geloasă, mi-a zis. M-am enervat, i-am cerut să mi-l dea din nou pe Jo, el a scrâșnit, chiar că nu e cool gagică-ta, apoi pe un ton doct: crezi că îți poți permite orice, crezi că oricine poate suna la orice oră. – Nu sunt oricine, i-am replicat. Și eu, cel puțin, nu dorm pe unde-apuc să intru, nu trăiesc pe spinarea lui. Aici l-am auzit trăgând un fum, după care suflându-l și, înainte de a închide fără să mi-l fi dat pe Jo, a spus: 'te-ar moartea!

'te-ar moartea!

Fraza care ucide.

Există oameni care se aruncă pe fereastră pentru mai puțin de atât, nu? Sunt o groază pe-aici. Cotonogiți cu vorbe, ajung să se clatine.

'te-ar moartea! 'TE-AR MOARTEA! Cuvintele celorlalți îi urmăresc ca niște fantome ostile. Glasurile le proferează amenințări de care le este imposibil să se ferească. Hărțuire textuală, într-un fel, ah ah! Și mie îmi plac jocurile de cuvinte, doar vedeți. Ar trebui să ne înțelegem.

Pe scurt, pentru a spune că nu puteam cu niciun chip prevedea ce s-a întâmplat apoi. Când mi-am creat pagina falsă pe Facebook, Chris nu era pentru mine decât un parazit, un profitor misogin și bădăran, un dușman în relația mea șubredă cu Jo. Nici măcar nu mă gândisem să comunic cu el, voiam doar să am vești de la Jo, prin ricoșeu.

'te-ar moartea!

Ceea ce am ajuns să și fac, până la urmă, nu?

Finalmente, m-am supus. Aici, nu trăiesc. Asta spuneți? Imperativul, atunci când ești nebun, sună ca un ordin absolut, nu? Ia ziceți-mi, ce vă spuneți în sinea dumneavoastră? Un ordin care poate fi și inversat. Hai, dă-i drumul! Care se poate returna expeditorului, 'te-ar moartea pe tine! Când ești nebun. Când ești nebună.

Așa scrie acolo, că sunt nebună?

Toate femeile sunt nebune?

Cum Chris își anunțase public, pe Facebook, statutul de fotograf, mi-am creat propriul avatar, fabricându-mi o identitate de fată pasionată de fotografie. Pe profil mi-am pus imaginea unei brunete, luată de pe Google, cu

faţa în întregime acoperită de obiectivul unui Pentax, nu i se vedea decât părul, dedusesem după ce survolasem fotografiile prietenelor lui că prefera brunetele. La vârstă am trecut că am douăzeci şi patru de ani (cu doisprezece mai puţin decât el, în loc de doisprezece mai mult, cum era în realitate), că locuiesc în zona Parisului, dar călătoresc mult – prin urmare am trecut toate atuurile care puteau fi de partea mea. Înainte de a-i trimite o cerere de prietenie, ca să-l momesc fără să-i trezesc suspiciuni, mi-am luat ca prieteni, fără să-i cunosc, câteva zeci de persoane care aveau legătură cu fotografia sau cu moda, indivizi ca el, *cool, swag,* în tendinţe sau luzări, mulţumiţi de sine şi amici ai speciei umane, *in love with life.* M-a acceptat imediat. Ba chiar el a luat iniţiativa de a intra în conversaţie, după ce am dat like uneia dintre fotografiile lui. Trebuie să fi fost pe la început de an, în ianuarie; eu şi Jo ne-am certat în timpul Crăciunului – sărbătorile sunt o perioadă vulnerabilă, te simţi şi mai singură când eşti singură, Jo n-ar fi ratat o asemenea ocazie, s-a simţit dator să mă arunce ca pe-un nimic chiar înainte de Revelion. Şi-atunci, mesajul lui Chris mi-a făcut plăcere, era o idioţenie, pentru că nu avea niciun sens anume, „încântat că-ţi plac fotografiile mele, mersi, happy new year. Mă cheamă Christophe, Chris pentru prieteni", nu era vorba despre agăţat, ci doar despre politeţe, până la urmă.

Legătura fusese însă stabilită. I-am răspuns că fotografiile mi se păreau formidabile, că vizitasem expoziţia pe care o avusese anul trecut pe strada Lepic (văzusem flyerul pe peretele lui – câteva lucrări de mari dimensiuni de vânzare într-o galerie-bar). M-a întrebat dacă ne întâlnirăm cu acea ocazie, i-am spus că nu, că nu era acolo când fusesem eu. În paralel, îi inspectam peretele să adun informaţii despre Jo – o fotografie a lui deghizat în pitic de grădină, un comentariu ironic despre „pretenarul care face să crească frunzele morcovilor pe balcon", chestii de-astea. Nu mai aveam niciun contact direct cu el.

Conversaţia cu Chris a evoluat natural. M-a întrebat ce fac în viaţa de zi cu zi, dacă locuiam la Paris. Am inventat că lucram în zona organizării de evenimente – performance-uri legate de modă, că eram prost plătită, eternă stagiară, dar că voiajam destul de mult şi îmi puteam astfel construi CV-ul – nu aveam decât douăzeci şi patru de ani, în fond. Locuiam la Pantin.

Moda era pentru a-i ţine treaz interesul; călătoriile, pentru a justifica dificultatea (pe care o anticipasem) de a ne întâlni faţă în faţă dacă ar fi propus – plecam adesea în ultimul moment, şeful mă putea solicita la orice oră, noroc că eram celibatară. Şi el? El locuia la Lacanau, în casa unui prieten, la două minute de ocean, foarte plăcut (mie-mi spui! Oh, ghearele geloziei citind aceste cuvinte! Îmi luase locul, eu eram cea care ar fi trebuit

să fie acolo, acasă la Jo). Pregăteau amândoi o călătorie de mai multe luni în India, la Goa, vor merge să filmeze viaţa de zi cu zi, denunţând mizeria şi nedreptatea. Amicul lui spera să întâlnească şi muzicanţi. Cât despre el, plănuia o carte. Avea deja un editor? Nu chiar. Dar mai multe edituri erau interesate.

Evident, am zâmbit strâmb în sinea mea: Jo, să denunţe mizeria? Pentru asta ar fi fost nevoie de ceva empatie şi el nu avea nici pic. Pentru Jo nu există nimeni altcineva, fără excepţie, nu cunoaşte decât figuranţi fără suflet, animale reduse la instinct sau obiecte bune de dat la o parte doar cu un gest al mâinii. Dar poate Chris să fi fost altfel? Mi-a trecut asta imediat prin minte sau am sperat: felul lui de a scrie, simplu şi amabil, politeţea, rezerva lui, blândeţea mesajelor, totul contrasta cu Jo într-atât încât, după cum vedeţi, am uitat complet de „'te-ar moartea" acela al lui. Totuşi, perspectiva de a-l vedea pe Jo plecând atât de departe mă înspăimânta: Lacanau rămânea un loc destul de apropiat pentru a-mi potoli angoasa, puteam merge acolo cu gândul, puteam să-mi închipui cum aş tăia-o de-a dreptul pân-acolo, pe când până-n Goa nu.

Jocul m-a prins destul de repede – destul de repede a încetat să mai fie un joc. La început, mă grăbeam să mă întorc de la facultate după cursuri şi să mă arunc la computer. „Vai, mami, obsedato!" zicea fiul meu cel mare – la vremea aceea avea treisprezece ani. Intram într-o doară pe adevăratul meu cont de Facebook, unde eram sigură că nu voi găsi mare lucru, după care mă conectam la profilul fals.

Îmi alesesem cu grijă pseudonimul: Claire, din dorinţa de a-mi păstra prenumele, oricât de ironic ar fi fost; Antunès, pentru că e un nume străin şi totodată un nume de scriitor. Îl cunoaşteţi pe António Lobo Antunes? Un mare romancier portughez. Ar trebui să-l ştiţi. Este psihiatru de formaţie. Dar acum nu se mai ocupă decât cu scrisul, cred. De altfel, ce altceva ar putea să facă?

Un nume străin pentru a putea „să plec" dacă era nevoie. Şi cum vorbesc un pic portugheza… Şi-apoi fado-ul, *saudade* – nostalgia aceea lusitană, nu ştiu cum, dar mi se potrivesc foarte bine. Pe scurt: Claire Antunès. Există întotdeauna o parte inexplicabilă în alegerea unei identităţi, nu? Ca într-un roman. Am scris un roman, să ştiţi. La atelierul de scriere, de aici. Nu îl arăt nimănui. Nimeni nu l-a citit. În afară de Camille, cea care conduce atelierul, o ştiţi? Aproape l-am terminat.

Aşadar, aşa a început, încetişor. Scriindu-ne mesaje la două-trei zile, Chris şi cu mine ne descopeream. În fine, eu îl descopeream. El o descoperea pe Claire Antunès, o fată de douăzeci şi patru de ani, cu contract de muncă pe durată determinată, destul de timidă, utilizând destul de puţin Facebookul

(aveam doar vreo treizeci de prieteni), plăcându-i mai ales fotografia, cântecele franţuzeşti autentice şi călătoriile. Mă găsea *cool* – era cuvântul lui, *cool,* îl folosea mereu, indiferent pentru ce: un peisaj, un cântec, indivizi. La început, aşteptam câteva ceasuri înainte de a-i răspunde; apoi, intram seara târziu în momentul în care el era aproape întotdeauna conectat – bucuria bulinei verzi! – şi ne puneam pe chatuit în direct. În continuare ţineam să ştiu ce făcea Jo, aşa că încercam să-l fac pe Chris să vorbească despre viaţa lui la Lacanau: nu se plictisea prea tare, într-un sat rămas gol în timpul iernii? Cum îşi petrecea zilele? Răspundea că nu, fiindcă îi plăcea singurătatea, că lumina era minunată deasupra oceanului, era *cool.* Şi tu? Cu mine se întâmpla invers, vedeam multă lume, mă mişcam mult. Uau, ce *cool*! Era destul de limitat, trebuie să recunosc cinstit, şi pentru mine uneori un pic plictisitor, fără asperităţile senzuale sau arţăgoase sau comice ale lui Jo. Îi cam plângea neuronul, dacă înţelegeţi ce vreau să zic. Dar înţelegeţi cu siguranţă. Aveam grijă la ce scriam, făceam intenţionat greşeli de ortografie (şi îmi venea foarte greu, într-adevăr, şi-mi asumam lucrul ăsta: nu suport să văd limba maltratată. Limba este un reflex al vieţii mele. Când voi vrea să mor de-a binelea, voi amuţi). Şi el făcea ceva greşeli, dar nu prea multe – greşelile clasice ale studenţilor mei: confuzia între viitor şi condiţional, ignorarea regulilor acordului participiului trecut, chestii de-astea. Am învăţat să folosesc abrevieri, să strecor nişte smileys, cuvinte englezeşti – e *cool,* dă-i un *check,* sunt *busy* – verlanul –, ce zezu de tofo. Nu trebuia să caut prea departe, copiii mei îmi furnizau întregul material. La acea vreme, îi aveam la mine o săptămână, soţul meu îi luă următoarea şi tot aşa, împărţeam cu el îngrijirea micuţilor.

Da, sigur că îmi lipsesc. Ce întrebare! Dar nu vreau să-i văd. *I prefer not to.*

Îl mai linguşeam şi eu, c-aşa sunt obişnuiţi bărbaţii, numai că… Da… N-aţi remarcat? Ah! Pentru că sunteţi bărbat! Şi psiholog, pe deasupra! Când mă gândesc că Freud a asociat narcisismul cu femeile! „Femeia nu se iubeşte decât pe sine" etc. Da, poate că nu se referă la toate femeile, e posibil, vă pricepeţi la Freud mai bine decât mine. Ceea ce nu îl împiedică să spună asta despre bărbaţi. Bărbatul narcisist, nu asta îl interesează cel mai mult pe Freud, nu? În fine, eram sinceră când îi făceam complimente lui Chris: avea talent, eu nu eram decât o amatoare, impresionată de măiestria-i tehnică dublată de „ochiul" pe care-l avea, de capacitatea de a surprinde clipa. Îmi răspundea că mă va învăţa, că nu e foarte complicat, că lucrul cel mai important e cadrul. *O să mă înveţe:* astfel desfăşura în faţa ochilor mei un viitor împreună, un viitor al celor două corpuri ale noastre unul lângă celălalt IRL – *in real life.* Şi în acele momente mă chinuia anxietatea, ca tot ce

e imposibil fără a te face totuşi să renunţi. Să accepţi că nu se poate, asta trebuie să fie fericirea.

S-o ştergi din câmpul vizual când nu cadrează. Să ieşi din cadru.

Pe de altă parte, aici sunt încadrată. Aici există margini. Intru tot timpul în fotografie.

Sunteţi însărcinat să mă încadraţi, nu-i aşa, Marc? Sau, mai degrabă, să mă recadraţi? Dar, dacă eu nu pot să vă încadrez, ce ne facem? Îmm?! Şi cu dreptul la imagine cum rămâne? E reciproc, nu? E ca în dragoste. Ai dreptul, dar poţi şi să te retragi.

Deci da, Chris. Destul de repede, dar cu multă delicateţe, mi-a cerut o fotografie de-ale mele, pentru că, spunea el, avea nevoie să mă vadă. Cum chipul îmi era ascuns în cea de pe profilul meu, mi-a propus să îi trimit una prin mesaj privat, căci înţelegea foarte bine că nu voiam să mă arăt oricui. Cred chiar că timiditatea mea îi plăcea, că secretul îl excita, poate chiar îl emoţiona. Voia o femeie a lui, o relaţie privilegiată. Cum să-l condamni? Înainte de a-mi cere fotografia, o comentase pe cea de pe profilul meu, cea în care nu „mi" se vedea decât părul. Îşi imagina faţa obligatoriu frumoasă, care se ascundea în spatele obiectivului, sub casca de antracit. Dar prefera să aibă şi dovada…

Fotografia? Vreţi să spuneţi: a doua? Nu, nimic special, de ce?

Am ales-o la întâmplare, da, ca şi pe prima. Am tastat „brunetă frumoasă" pe Google Images şi au apărut zeci de fete frumoase, mai mult sau mai puţin dezbrăcate. Am ales una cuminte, evident. Asta-i tot. De fapt, dacă mă gândesc bine, lui Chris i-a luat, totuşi, ceva timp până să îmi ceară o fotografie – mai multe luni –, deşi ne conversam de cel puţin trei ori pe săptămână pe Facebook. N-ar fi trebuit să-i displacă să-şi imagineze cum arăt, să viseze privind la un chip mascat. Există astfel de bărbaţi, din ce în ce mai mulţi, nu?, care preferă să-şi imagineze mai degrabă decât să strângă-n braţe, deşi nu se poate şti dacă o fac de fiecare dată din teama de a nu fi dezamăgiţi sau, dimpotrivă, de a nu dezamăgi.

Exagerez. Pentru că îmi amintesc că încă din februarie mi-a lăsat un mesaj pentru a-mi spune că „urcă în Paris" pentru câteva zile, propunându-mi să ne vedem la un pahar. De nevoie, i-am răspuns că plec la Milano pentru Fashion Week, din păcate. L-am întrebat şi eu de ce vine la Paris, dacă era în legătură cu viitoarea plecare. Mi-a spus că da, avea să plece în curând cu prietenul lui, Jo, că puneau la punct ultimele formalităţi, paşapoarte, vaccinuri. Şi el era dezamăgit că nu mă putea întâlni, dar că rămâne pe o dată viitoare.

Nu, nu, nimic. Doar că… Vedeţi, de exemplu, o expresie precum „în Paris", „a urca în Paris", îmi zbârleşte părul, normal. Dar cu Chris, chiar dacă luasem

notă că o utiliza (nu puteam face altfel), încercam un soi de satisfacţie erotică, de parcă limbile noastre s-ar fi amestecat, fizic s-ar fi amestecat într-o luptă tandră. Făceam eforturi să vorbesc, mai degrabă să scriu ca el, pentru a nu-i da de bănuit, însă dorinţa mi se clădea tocmai pe această diferenţă şi creştea în intensitate. Cam cum te îndrăgosteşti mai repede de un accent străin, de o intonaţie necunoscută. În dragoste suntem turişti, căutăm un altul şi un altundeva şi le găsim mai întâi în limbă. Chiar, v-aţi întâlnit deja cu Michel? Unul mic, gras şi chel, care umblă mereu cu un dicţionar sub braţ? E aici din negura vremurilor, se pare. Studiază etimologia. Ebraică, în special. Ieri, la masă, ne-a spus că „amin" vrea să însemne „cred". Minunat, nu? Ar trebui încheiate toate frazele în felul acesta, mai ales când e vorba de iubire: amin. Te iubesc. Amin.

Bun. În ciuda plăcerii pe care mi-o provoca legătura, fictivă totuşi, cu Chris – spun „fictivă", dar ceea ce trebuie bine înţeles este că era şi adevărată, era o legătură adevărată, care îmi făcea bine –, în ciuda acestui fapt, sufeream din cauza pierderii iubirii lui Jo. Ideea că urma să plece în curând fără ca măcar să mă fi sunat era de nesuportat. Aşa că mi-am adunat tot curajul sau toată nebunia, cum vreţi, şi în săptămâna următoare i-am trimis un SMS. Mi-a răspuns imediat, salut, plec departe, dacă vrei un ultim orgasm, atunci la miezul nopţii voi fi la tine. Am răspuns da, chiar voiam.

Nu-l văzusem de câteva luni. Era frumos, bronzat, iodat, excitat de ideea plecării, de fapt deja nici nu prea mai era pe-aici. Jo trăieşte, ca toată lumea, în clipa prezentă, dar, spre deosebire de alţii, se bucură nu atât de prezent, cât de certitudinea din prezent că viitorul îl va face fericit. Prezentul îi e o proiecţie perpetuă a unui mâine care cântă şi-ncântă. Prezentul îi e magnific pentru că este îmbrăcat în perspective. Aşa că, în seara aceea, când ne-am culcat împreună, am făcut dragoste cu o fantomă; el era deja pe plajele din Goa, înconjurat de *teenagers* ale căror erou era, făcea trafic cu pietre preţioase, înfiinţa un grup trance care-l făcea celebru, devenea campion de surf şi mai ştiu eu ce… Ăsta-i Jo: trăieşte în clipa de faţă fericit de lucruri care nu i se vor întâmpla niciodată. Jo este contrariul a ceea ce spuneam mai devreme: nu-şi recunoaşte nicicând neputinţa, nicicând, refuză constant înfrângerea, ceea ce îi permite să evite nefericirea. Şi nu se-nşală, e un soi de integrist al vieţii. Cel puţin acest entuziasm prospectiv nu spre mine îşi îndrepta undele lui extrem negative: eu nu mai existam. Aproape că mi-a sugerat, înainte de a ieşi pe uşă, să mă întorc la soţul meu. Viaţa mea, părea să-şi fi spus, aruncând o ultimă privire plină de milă spre apartamentul, cărţile, chipul meu, viaţa mea nu mai prezenta niciun interes, în timp ce a lui, la capătul lumii, va fi atât de minunată. Nu e totul să fii tu fericit, este necesar să nu fie şi ceilalţi: deviza e cunoscută. Însă miza vizitei lui, din

punctul meu de vedere, se răsturnase şi mi-am dat repede seama. Mi-a plăcut dintotdeauna să fac dragoste cu Jo, dar atunci mă gândeam la Chris. Situaţia era una ironică: îl cunoscusem pe Chris pentru a avea veşti despre Jo şi acum îl descoseam pe Jo ca să aflu noutăţi despre Chris. De altfel, în seara aceea am aflat ceva care m-a întristat. Chris avea o prietenă, o fată de douăzeci de ani, deja despărţită de tatăl bebeluşului ei de şase luni. O cunoscuse la plajă cu trei luni în urmă, însă se vedeau rar, căci ea locuia la Bordeaux şi Chris nu se deplasa „pentru a auzi cum orăcăie copilul altuia – nu e prost, animalul", a spus Jo. Cel puţin, nu a cunoscut-o pe Facebook, mă gândeam eu în timp ce Jo povestea – eram atât de descumpănită, încât mă agăţam de cel mai mic detaliu pozitiv, voiam ca povestea noastră („povestea noastră"!) să fie altfel. În acelaşi timp, nu îi puteam reproşa lui Chris că trăia mai multe poveşti de iubire concomitent, pentru că nu despre iubire era vorba între noi, ci doar despre prietenie – şi încă una virtuală. „Ce mai faci, *my new friend*?", îmi scria, de exemplu. Sau: „Te sărut, misterioasă prietenă".

Diferenţa de vârstă? În ce sens? Ah, între el şi mine? Nu, credeam că v-aţi referit la diferenţa dintre Chris şi iubita lui, el treizeci şi şase, ea douăzeci: şaisprezece ani distanţă nu e puţin lucru. Dar sigur că nu asta vă preocupă. Nu, dumneavoastră mă întrebaţi dacă diferenţa de vârstă dintre Chris şi mine – doisprezece ani – era o problemă, aşa-i? Invers, nici n-aţi fi pus întrebarea: dacă eu eram Chris, patruzeci şi opt de ani, îndrăgostit de o femeie de treizeci şi şase de ani, asta n-ar fi avut nicio importanţă, niciun zvâcnet care să întrerupă firul reflecţiei dumneavoastră, sunt sigură, nici nu aţi fi observat detaliul. Vedeţi, aici atingeţi drama femeilor, una dintre dramele lor obişnuite, şi habar nu aveţi despre asta, se pare, deşi meseria dumneavoastră este, în definitiv, sufletul omenesc. Sau poate pentru că sunteţi tânăr şi luaţi toate femeile coapte drept propria mamă – în acest caz, trebuie să vă trataţi, Marc. Între paranteze fie spus, mă faceţi să râd cu acest complex al lui Oedip al dumneavoastră, pe care ni-l serviţi tuturor, indiferent de context. Să-ţi omori tatăl pentru a te căsători cu propria mamă? Pfff! Ar trebui găsit un alt mit pentru a descrie ce se întâmplă în realitate: un bărbat care-şi omoară nevasta şi şi-o pune cu fiică-sa, iată ce ar fi mai drept, mult mai drept. Paranteză închisă. Dar, ia spuneţi-mi, de ce-ar trebui o femeie, odată trecută de patruzeci şi cinci de ani, să se retragă treptat din lumea vie, să-şi smulgă din trup ghimpele dorinţei (vai, vai, ghimpele! Pe-asta aţi auzit-o, domnule doctor?), să zicem, mai degrabă, ţepuşa, aşadar de ce femeile ar trebui să-şi smulgă ţepuşa dorinţei, pe când bărbaţii îşi refac viaţa, fac iarăşi copii, refac lumea până când mor? Nedreptatea asta ne devorează de foarte devreme, cu mult înainte de a fi trăit direct experienţa pe care însă o intuim. E ceva în fiinţa bărbaţilor care

nu are limite (nu mă refer la inteligenţă), care nu ameninţă să se închidă, ceva ce poate fi simţit şi la băieţei şi, uneori, chiar la bărbaţii foarte bătrâni. L-am văzut ieri la televizor pe Jean-Pierre Mocky, se lăuda că tot mai fute la cei optzeci de ani trecuţi ai lui, „încă mi se mai scoală", zicea, trăgând cu ochiul la o actriţă căreia i-ar fi putut fi străbunic. Iar publicul aplauda. „Încă mi se mai scoală, amin". Vă imaginaţi o octogenară spunând acelaşi lucru în direct, zicând că se udă toată numai punând ochii pe un tinerel? Ce ruşine-ar fi! În realitate, ar fi inacceptabil. Pe când bărbaţii… Lumea le aparţine mai mult decât nouă – timpul, spaţiul, strada, oraşul, munca, gândirea, recunoaşterea, viitorul. E ca şi cum în spatele ochilor lor s-ar mai găsi o lume, un plan secund pe care-l pot percepe, lăsându-şi capul pe-un umăr ori ridicându-se pe vârfuri – chestie care pe noi literalmente ne depăşeşte. Eu, de pildă, n-am avut niciodată senzaţia că aş fi orizontul unui bărbat.

Pentru băieţii mei? Aşa, un pic, când erau mici. Numai că acum sunt adolescenţi, au ajuns cu un cap mai înalţi decât mine, deci bineînţeles că sunt depăşită.

Nu, nici pentru bărbatul meu, niciodată! Adică… Era atât de sigur că el constituia unicul meu viitor. „Femeia este viitorul bărbatului", ce să-ţi spun! Ia hai, fără mişto… Sau, dacă da, atunci la plural, femeile. Ca bornele kilometrice de pe drum.

Diferenţa este că toţi bărbaţii au un viitor. Întotdeauna. Un viitor ce stă să vină. Un viitor fără noi. Bărbaţii mor mai tineri. Poate. Dar trăiesc mai mult timp. Pe site-urile de întâlniri am citit că frontiera aceea dintre patruzeci şi nouă şi cincizeci de ani este pentru femei prăpastia în care se prăbuşesc. La patruzeci şi nouă de ani au în medie patruzeci de vizite pe săptămână, la cincizeci nu mai au decât trei. Şi totuşi, nimic nu s-a schimbat, sunt aceleaşi, au doar un an în plus. Ştiţi scheciul acela, nu mai ţin minte al cui, despre data de garanţie a cutiilor de conserve: „De consumat până la 25 martie 2014". Păi, ce să se fi întâmplat în adâncul cutiei aceleia în noaptea de 25 spre 26? Noi, femeile, suntem toate nişte cutii de conserve. De azi pe mâine ajungem nepotrivite pentru consum. Dacă aş fi spus adevărul pe pagina mea falsă de Facebook, dacă mi-aş fi pus adevărata fotografie, fără îndoială Chris nu mi-ar mai fi acceptat prietenia. În orice caz, nu ar mai fi avut chef să cunoască intim o femeie de patruzeci şi opt de ani.

Evident că nu sunt sigură. N-am avut îndrăzneala adevărului şi tocmai de-aici catastrofa. În loc să-mi bat joc de nedreptatea asta, în loc să o sfidez, am interiorizat-o, m-am supus ei mai mult decât oricărui bărbat. Iar acum e prea târziu.

Sunteţi drăguţ că încercaţi s-o dregeţi. Dar, de fapt, vă afundaţi şi mai tare. Ştiu că-i mai pot părea frumoasă unui bărbat. Marc, credeţi că sunt frumoasă? Nu aveţi dreptul să spuneţi?

Mulţumesc.

De ce mulţumesc? De ce am nevoie s-o fac?

De ce nu mi-e absolut indiferent că pot părea frumoasă cuiva?

Ei, în momentul acela mă despărţisem deja de soţul meu de un an. Îl părăsisem chiar înainte de a-l cunoaşte pe Jo, fără remuşcări şi fără scrupule, ştiam că avea sau că urma să aibă rapid femei de schimb, cum făcuse mereu, de altfel s-a şi recăsătorit. Cum să vă explic, este genul de bărbat despre care se spune: „Îi plac femeile". Mod convenabil de a afirma că n-o iubeşte pe niciuna. Şi-ar fi dorit, totuşi, să rămân cu el, numai că nu-mi plăceau argumentele lui. „O să-mbătrâneşti şi peste puţină vreme n-o să mai aibă nimeni chef de tine", zicea. „Cât să mai ai la dispoziţie? Doi ani? Trei ani cumsecade? Fiindcă n-au nicio treabă gagiii cu femeile coapte. Poţi tu să compui teze şi să scrii articole, să faci gimnastică, să rămâi sclipitoare şi zveltă, nu foloseşte la nimic, dacă ţi s-a dus cota de piaţă. Pe când eu, chiar când o să ajungi o nasoală, ridată, flască, tot aici voi fi şi mă vei putea binecuvânta că nu te-am lăsat baltă". Narcisismul pietăţii, p-asta o ştiaţi? Şi are cu trei ani mai mult decât mine! Pielea de pe piept începuse să i se încreţească, cea a craniului să i se zărească şi părul pubian să-i albească. Fiindcă mă pricep şi eu la figura asta, păi cum?, să-l prezint ca pe o biată chestie care-mbătrâneşte! Cu toate astea, îl preocupa agonia mea. Mă băga deja-n groapă, propunându-mi o ceremonie clasa-ntâi. Culmea urii: să aştepte groparul să-i mulţumeşti că-ţi sapă groapa. Numai că n-aveam niciun chef să fiu moartă. Dacă mi-ar fi spus „te iubesc", aş fi rămas. În sfârşit, poate că nu. Ce e iubirea fără dorinţă? Ce e? Cum s-ar putea trăi în aşa ceva? Spuneţi-mi dumneavoastră. Nu aveam niciun chef să fiu moartă, asta era toată treaba, nici măcar acoperită de flori.

Asta e. Acum înţelegeţi mai bine? Pricepeţi acum de ce o cvadragenară cu doctorat (vă zic asta pentru statisticile dumneavoastră, cu siguranţă aveţi ceva teste-grilă de completat, nu-i aşa?) a ajuns în cămaşă de forţă în toată tragedia asta? Fiindcă nu-şi dorea să moară.

„'te-ar moartea": asta le spune lumea-ntreagă femeilor, mai tare ori mai încet. Mai deoparte, literatura devine ecou. N-aveţi decât să-l citiţi pe Houellebecq – trebuie că l-aţi citit, este? Chiar c-aţi fi sigurul care… – sau pe Richard Millet: îmi amintesc de un roman al lui în care o femeie decide să moară la patruzeci şi patru de ani. Patruzeci şi patru de ani: vârsta la care, pentru ea (sau pentru el!) o femeie îşi pierdea frumuseţea şi, *pe cale de consecinţă*, nu-i mai rămânea decât să se sinucidă. Şi-a făcut-o! În asta şi

constă grozăvia cărții: naratorul, iubitul ei, îi stă alături de-a lungul întregii agonii, considerând-o ceva ineluctabil, programat, tot atât de fatal ca diminuarea dorinței lui față de ea. Ce-ar fi putut face – vă-ntreb dacă nu să-i constate cu tristețe deprecierea? În privința lui Houellebecq, îi cunoaștem melodia. Prăbușirea precoce a potențialului erotic al femeii este inevitabilă, întrucât este legată de criterii fizice, unicele utilizate de bărbații „needucabili" de „milenii", pe când femeile, „bine educate", pot fi seduse de bogăție, putere sau inteligență. Și de ce să nu fie educați și bărbații? De ce să fim condamnate să nu însemnăm nimic exact de către aceia care se prefac că ne deplâng soarta? 'te-ar moartea, singura deviză a bărbaților în fața femeilor, dacă stăm să săpăm un pic mai adânc – și e cazul s-o spunem, 'te-ar moartea, tai-o, ia fă loc tineretului, ia fă loc bărbaților. Femeile sunt eternele excluse, ființe omenești de rangul doi.

Vaaai! Ce scuză minunată! N-aveți nimic altceva să-mi serviți? Mda, dar puteți roși. Îmi amintiți ce mi se spunea când eram o puștoaică: mănâncă-ți supa, ia gândește-te la toți acei micuți biafrezi care mor de foame. Da, păi chiar DA, EVIDENT că e mai rău prin alte părți. Să zicem că e o exprimare mai mult sau mai puțin metaforică – uneori chiar deloc. Uneori e ceva real, „'te-ar moartea", o somație reală. Sunt la curent. Și credeți că asta mă liniștește? Că ar trebui să mă bucur de condiția mea de femeie franceză, fiindcă prin alte părți femeile mor? Cum să trăiești aici, când acolo ți se rup oasele? Ați auzit ce-a spus individul ăla, Hamadache, n-o să-i uit niciodată numele fiindcă rimează cu „borfaș"[1], a zis: „Trebuie interzise femeile", „am ajuns la această concluzie", a zis, „am ajuns la concluzia că trebuie interzise femeile". De observat că am avut și noi aici, în Franța, așa ceva, un individ de la sfârșitul secolului al XIX-lea, de pe vremea lui Huysmans, a fraților Goncourt și a marilor misogini de toate culorile, un doctor, i-am uitat numele, a cărui ambiție strigată sus și tare era de a „eradica gângania cu coc". E mai amuzantă ca formulare, dar pe mine nu mă face să râd – chiar deloc. De multă vreme, noaptea, fie și aici, mă trezesc leoarcă de sudoare, având în minte imagini oribile – niște fete din Pakistan peste care s-a aruncat cu vitriol, care au fost desfigurate, cu niște găuri în locul ochilor, cu carnea ruptă ori distrusă de ura masculină, peste tot femei violate, peste tot, și uneori spânzurate exact pentru că au fost „dezonorate", adolescente gâtuite, bebeluși suprimați încă de la naștere pentru că erau de sex feminin. Cifrele îmi devorează creierul: în lume, 48% din populație este de sex feminin și se află în scădere constantă, față de 52% populație de sex masculin, fiindcă suntem omorâte, o sută treizeci de milioane de femei sunt

[1] În original, *hache* = „topor, secure" (n.tr.).

excizate, o femeie din trei este victimă a violenţelor de-a lungul vieţii. Ştiţi, sufăr de o empatie maladivă cu semenele mele. Noapte de noapte urlu de angoasă la gândul că sunt femeie. Cu vârsta, sexul meu mi-a devenit insomnie. Când a fost violată şi bătută sub ochii iubitului ei până a murit fata aceea dintr-un autobuz din India, zile de-a rândul nu mi-am putut scoate din cap – aproape c-aş putea zice: din memorie – bara de fier cu care călăii i-au masacrat adâncurile trupului. Noaptea îmi strângeam picioarele, gândindu-mă la asta îngrozită, vedeam parcă gestul de du-te-vino pe care trebuiseră să-l facă pentru a o străpunge, dar şi clipa în care au aruncat-o din autobuz ca pe un sac plin cu gunoaie, repetându-mi întruna fraza pe care o spusese unul dintre ei după ce a fost arestat: „Ne hotărâserăm să omoram şi noi o femeie". Nu să se amuze, nu să fută, nu să crape de râs. Nu: să omoare şi ei o femeie. Cuvintele astea aproape că nu-mi vine să le cred, de nici măcar nu-mi pot descrie starea în care mă aduc. Le articulez în întunericul camerei, fără a le înţelege. E ca în fotografia cu prostituatele alea dintr-un bordel din Bagdad, douăzeci şi nouă de femei însângerate, cu capetele ascunse între genunchi, de parcă ar fi încercat să se apere cu derizoriile lor mijloace de armele bărbaţilor. Realitatea îmi sare-n ochi, suspinele mi se înăbuşă-n piept odată cu nenorocirea de a fi femeie. Sigur că-mi puteţi cita contraexemple, cum a făcut-o şi doctorul numai-ştiu-cum, care, înaintea dumneavoastră, îmi tot spunea minunate poveşti cu Marie Curie, Marguerite Yourcenar, Catherine Deneuve, săracul de el, căuta ceva în mintea lui şi-i venea greu, fiindcă, e inevitabil, nu poţi scăpa de realitate: e o nenorocire să fii femeie. Ori să fi fost. Dintotdeauna. Peste tot. Este o luptă, dacă vreţi. Dar, cum este vorba despre o luptă pierdută, e o nenorocire. Iată de ce aproape că nu mă mai uit la televizor, în orice caz nu la ştiri, nu mai citesc ziarele, revistele ilustrate, pentru că nu suport să mă văd astfel tratată, eu prin intermediul tuturor acelor femei, eu prin intermediul tuturor acelor victime. Fie cu forţa, fie prin dispreţ, femeile sunt sortite dispariţiei. Este o realitate, peste tot şi-n toate timpurile: bărbaţii sunt învăţaţi cum să omoare femeile. De la nord la sud, prin metode integriste ori pornografice, e o unică şi aceeaşi dictatură. Nu existăm decât în privirile bărbaţilor şi murim când ei închid ochii. Şi-i închid, şi chiar şi dumneavoastră îi închideţi. Închideţi ochii pentru a nu mai vedea soarta femeilor. Evident că pe aici, pe la noi, nu este vorba despre aceeaşi violenţă, evident. Nu din cauza asta murim sau, oricum, mai puţin. Dar tot e teribil ce se întâmplă, nu? Bine, eu sunt o favorizată a sorţii, chiar foarte favorizată, ar fi o lipsă de decenţă să mă plâng, dar mi-e indiferent, tot o fac. Depun plângere, semnalez propria-mi dispariţie. Vă rog să luaţi act de moartea mea, fie şi la rubrica „Faptul divers". Fiindcă rămâne o încercare să dispari de vie. Te topeşti în decor,

rămâi doar o siluetă nedefinită, apoi nimic. Lăsaţi-mă s-o spun, cel puţin, vă implor, lăsaţi-mă, ascultaţi-mă! Indiferenţa e un alt soi de burka – vă şochez? –, o altă modalitate prin care bărbaţii dispun numai ei de dorinţă. Un alt fel de a închide ochii. Ai fost folosită şi nu mai foloseşti. Ieri fantasmă, azi fantomă. Găsiţi deplasată comparaţia? Păi, oricum, aici tot deplasată sunt. Aici şi aiurea. N-am un loc al meu. Pe-asta o ştiţi? „Ce putere dobândesc femeile de cincizeci de ani? Devin invizibile!" Ah, da, vă şochez. Văd eu. Faceţi eforturi să râdeţi. Mă luaţi drept o burgheză. O mic-burgheză care-şi confundă soarta cu a curvelor şi a sacrificatelor. O isterică. Ăsta-i diagnosticul, nu? Încă una care gândeşte cu uterul. Asta stă scris la dumneavoastră-n dosar? Sau mai rău? O psihotică? O narcisistă? O paranoică? Dar să ştiţi că burghezul sunteţi dumneavoastră. Şi-ncă şi unul ştiinţific. Cea mai detestabilă sămânţă de burghez: cel care ştie. Cel care are o perspectivă limpede asupra normei, anormalului şi hormonilor. Să nu fiţi convins de asta, Marc, de fapt nu ştiţi nimic. Chiar aşa, Marc, ce cunoaşteţi dumneavoastră în materie de femei?

•

Cât aş vrea, uneori, să fiu bărbat. Ar fi tare liniştitor.

•

Aici? Aveţi dreptate, să schimbăm subiectul şi să rămânem cuviincioşi.

Nu. Aici sunt văzută. Toată lumea mă vede aici. Deci rămân. În Africa, nu mai ştiu în care ţară, în Rwanda, cred, pentru a da bună ziua se zice „Te văd". Magnific! Noi dăm like-uri pe Facebook, numărăm degetele mari ridicate în semn de OK sub fotografiile noastre de profil, dar sensul este acelaşi. Ideea e că nu ţii doar să fii văzut, ci să fii văzut clar. Şi-atunci te-ntinereşti, te înfrumuseţezi, te-mbăţoşezi. Ca să n-ajungi un şters. Nu vrei să te topeşti în mulţime, nu vrei să te pierzi. Mi-nchipui că e uşor de-nţeles.

Eu nu-mi doream decât un singur lucru. Nu mă interesa nici să fiu văzută şi nici măcar să fiu bine văzută. Voiam doar să fiu recunoscută. Cel ce dădea de mine să zică: ea e! Ştiţi, ca la naştere, când tatăl îşi recunoaşte copilul.

Şi-mi mai ziceam: asta este, na, că face ochi şi psihopupu! Ei da, sigur că da, tata m-a recunoscut, doar n-o să vă apucaţi acum să faceţi săpături. Doar atât: ca toată lumea de pe lumea asta, îşi dorea băiat. Decepţie: eram a doua fată. Când zic „să fiu recunoscută" vreau să spun „cu deplină recunoştinţă": ea e, sunt fericit. Ea e, carne din carnea mea e, legătura noastră nu poate fi refuzată, nu poate fi destrămată. E indiscutabilă. Inalienabilă. „Te recunosc şi sunt recunoscător că exişti".

Este adevărat că am făcut exact contrariul. Ce cruzime, Marc! Nimic nu-mi treceţi cu vederea. Dar, de adevărat e adevărat. Am trimis fotografia unei alte femei, aşadar nu am riscat să fiu recunoscută, aveţi dreptate! Bine, OK, e

pe dos, e fix contrariul: poate că, în fond, îmi doream să mor. Femeia e încontinuu sub ameninţarea morţii. Niciodată nu e în siguranţă, niciodată. În adâncul ei e doar nesiguranţă, doar dependenţă: ăsta-i genul feminin. De aici şi obligaţia de a muri. De a nu putea trăi decât în starea de spectru. De a bântui peretele FB ca din spatele unui voal. Asta şi ziceam adineauri – impulsul morţii – nu asta aţi spus? – , impulsul morţii poate fi îndreptat împotriva ta însuţi sau împotriva unei alte persoane. N-o putem descurca prea exact.

Totodată, nicicând nu am fost mai vie decât în cele câteva luni de relaţie virtuală cu el. Nu mă prefăceam că am douăzeci şi patru de ani, chiar *aveam* douăzeci şi patru de ani. Fără îndoială, o rămăşiţă din experienţa mea de actriţă. Şi din memorie. Şi din dorinţă. Am alunecat în personaj cu uşurinţă actoricească. Întrucât nu aveam un text prestabilit, am improvizat plecând de la propunerile partenerului, trimiţând mingea înapoi, în terenul lui. De fiecare dată când stăteam de vorbă cu Chris pe Facebook, înţelegeam din spusele lui ce trebuia să joc, îmi decriptam partitura ca oglindă a sa, îi deveneam ideal, alter ego, femeie de vis visată de toţi bărbaţii, cu ochii deschişi. Literalmente, îi dădeam replica. Numai că nu era un simplu rol, ci fiinţa mea, care se modela puţin câte puţin, care se recompunea prin iubire – da, cred că acesta este cuvântul, iubire, nu-nseamnă asta să te alienezi prin celălalt, să cazi în celălalt, să nu-ţi mai aparţii?

Şi-apoi, ştiţi, personajul meu nu era chiar aşa de departe de mine. De pildă, Claire Antunès nu era prea dotată pentru informatică – la fel ca mine. Ne despărţeau mai bine de douăzeci de ani – o generaţie (i-aş fi putut fi mamă, ha, ha) –, dar aveam multe în comun: timiditatea, reveria, căutarea iubirii legată de o adevărată dorinţă de libertate sau cel puţin de autonomie (îşi câştiga singură pâinea, nu depindea de un bărbat sau de părinţi), gustul pentru artă (fotografie). În pofida vârstei, deci, nu avea nimic dintr-o fiinţă obsedată de ceva anume. Prin urmare, nu a trebuit să îmi forţez talentul pentru a face pe proasta când Chris mi-a propus s-o dăm pe skype: „Ce e aia s-o dăm pe skype?" N-a mai insistat. Îi plăceam aşa, un pic *out,* un pic *space.* Floare-albastră. Naivă şi sentimentală. Un animăluţ nevinovat în aşteptarea iubirii. Şi el era, în felul lui, un neadaptat. Presimţeam. Dar încă nu ştiam.

Da, multă vreme relaţia a rămas una de amiciţie. În martie, pe la sfârşitul lui martie, cred, a plecat în Goa, mi-a scris de acolo că vrea să mă cunoască, doar chatuiam de trei luni. Întrucât era departe, pentru mine era mai simplu, mă simţeam mai liberă să vorbesc cu el, fiindcă nu exista nicio şansă ca totul să dea într-o întâlnire. Cu toate astea, m-a invitat să vin să-l văd – tocmai închiriaseră, el şi Jo, un apartament în apropiere de plajă. „Prietenul tău nu ar fi deranjat să mă vadă aterizând pe-acolo?", l-am întrebat. „Nu, e *cool,* şi-

apoi are și el invitații lui". Cuvintele alea mi-au făcut mult mai puțin rău decât îmi închipuiam și, oricum, dacă m-au rănit nu a fost ca raportate la Jo, ci din cauza generalizării în care mă vedeam înglobată. Nu aveam de unde să știu dacă Chris dialoga la fel și cu iubita lui ori cu alte fete, pe Facebook, dar la așa ceva mă putea duce gândul dacă mă luam după ce-mi spusese Jo despre el. Dar nu mă ducea. Din contră, eram sigură că sunt unica ființă care întreținea cu el acel gen de relație liniștită și pasionată în același timp. Îl simțeam prins în undiță, înfipt în harpon – nu, nu-mi plac metaforele astea zoologice care presupun un vânător și o pradă –, îl simțeam prins, prins în mrejele iubirii, și așa eram și eu. Pentru el eram deja unică, afară din rândurile vreunei găști, afară din rândurile mulțimii. Iubirea este electivă, nu selectivă. Ne aleseserăm reciproc.

Pe Internet, conversațiile noastre ajunseseră mai intime grație distanței, îmi vorbea despre planurile lui, mă lua martor al lor, „o să vezi", „o să-ți arăt", eu îi declaram că îi ador fotografiile, mai ales acelea cu femei sărmane, dar surâzătoare, pe care le posta pe peretele lui de FB, mă aproba subliniindu-le demnitatea, dar și admirația pe care o simțea pentru ele, care „sunt magnifice". Schimburile noastre de cuvinte se încheiau, de acum, cu inimioare, steluțe, „mă gândesc la tine", pupici. În paranteză fie spus, chestia asta o detestam, să scriu ori să văd scris „pupici", pentru mine cuvântul acesta ține de copilărie și pupici le dăruiesc numai copiilor mei. Aș fi preferat din partea lui Chris un sărut, să fi scris „te sărut" sau „te pup", cu tot cu dimensiunea sexuală cuprinsă în acel „pup"[2]. „Pupici" e egal cu zero, devirilizează, defeminizează, cu pupici, nici vorbă să mai dispui de sex, păi nu? Nu ziceam însă nimic, fiindcă…

Poftim? Am mai spus asta adineauri? Da, îmi amintesc. Dar știți bine că nu e prima oară când mă contrazic. În definitiv, sunt nebună. Copilul eu sunt, OK? Chiar așa, căutam un bărbat care să recunoască femeia din copil. Sau copilul din femeie? Vai! M-ați zăpăcit. Pe scurt, am început să ne spunem vorbe dulci, cuvinte care să rimeze cu „pupici". Cuvinte pe care le zici cu ochii-nchiși. Chiar am riscat într-o zi un „mi-e dor de tine" și un „când te-ntorci?", la care mi-a răspuns „și mie de tine" și „de-abia aștept". Din când în când îl zăream pe Jo în câte-o fotografie dintre cele postate, în vreun colț, sprijinit de planșa de surf, stând la taclale cu niște fete, intrând gol pușcă în ocean, aerul lui ironic aproape că nu mă mai deranja, nici frumusețea corpului lui brun, scrutam imaginile pentru a încerca să ghicesc cum trăiau pe acolo, însă suferința mea îl privea de acum pe cel absent din cadru, pe cel care ținea camera video, mușcătura incertitudinii venea din afara

[2] În franceză, *baiser* înseamnă în egală măsură „a săruta" și „a fute" (n.tr.).

spațiului care intra în imagine. Dacă vreți, Chris era fațeta agreabilă a lui Jo, partea lui plăcută, cea care-mi lipsise. Îmi trimitea poze cu flori de lotus sau cu gălbenele din care culesese gândindu-se la mine. „Floricico", îmi scria. Blândețea copilărească a inimioarelor și a cuvintelor lui îmi reda ceva ce nu avusesem niciodată sau avusesem mult prea puțin, sau fusese tare demult: tinerețea, tandrețea primei iubiri împărtășite, în același timp, îmi țineam cursurile de la facultate, predându-i pe Shakespeare, Racine, Madeleine de Scudery, „iubirea este un nu știu ce care vine de nu știu unde și sfârșește nu știu cum". Ah! Ce să-ți spun, asta te freacă pe tine, dacă știu cum se sfârșește! Știu totul acum. Dar pe atunci, în fața ecranului, trăiam intriga fără ironie, fără detașare, fără a ști: „Iubeam, Doamne, iubeam și voiam să fiu iubită"[3]. Mă dublasem, chiar așa, eram două, floare de câmp și floricică din inflorescența Universității. Lăsându-mi liber parcursul amândurora.

Ah! Da, și predecesorul dumneavoastră mi-a servit argumentul acesta. Fără îndoială că figura îi mergea super cu studentele lui. Doar atâția dintre colegii lui s-au însurat cu doctorande de-ale lor! Deja asta e norma. Numai că, pentru o femeie, nu e la fel. Recunoașterea socială, respectul trezit de reușita profesională sau de charisma personală sunt OK, sunt mulțumitoare, dar nu nasc iubire. A fi respectată pentru cursuri sau pentru cărți înseamnă un soi de parodie a dorinței pe care nu o mai trezești. Și admirația ne ucide, prea semănând cu asasinatul atunci când ne taie-n două, pentru totdeauna, cu securea, corpul de-o parte, spiritul de cealaltă. „Pe mine mă dezmembrezi", ai vrea să urli – dar unde să ni se fi dus glasul, habar nu avem, am fost educate să nu țipăm. Aici, cel puțin, pot să țip. Aaauuu!

Ce binefăcător! Da și nu. Nu aude nimeni.

Dumneavoastră, da. Dar sunteți plătit pentru asta. Sunteți plătit pentru ca toată lumea să priceapă limpede că între dumneavoastră și mine nu este vorba despre dragoste.

Și-atunci, pe bune că nu merită.

Pe mâine.

•

Eu? Eu da, știam cum arăta Chris. În primul rând, exista fotografia de profil și pe urmă nu ezita să se arate, era chiar mândru de fizicul lui, avea chiar dreptate să fie – atât cât poți avea dreptate să fii mândru de ceva care nu ține de voința ta. Dacă vreți, o să vă arăt niște fotografii. N-o să le găsiți pe Facebook, de mult nu mai sunt pe acolo profilurile noastre și tocmai de aceea! Am scos însă mai multe la imprimantă și nu mă despart de ele. L-am văzut și într-o înregistrare video pe care mi-a arătat-o Jo. Cu-adevărat un

[3] Primul citat este din Madeleine de Scudery, al doilea din Racine (n.tr.).

gagiu mișto. Înalt, zvelt, bine făcut. La fel ca Jo. Cu barbă de trei zile, genul călător înrăit, extrem de sexy. Sună cam clișeistic, știu. Numai că mie-mi plac semnele exterioare ale virilității, nu mă port cu mănuși, sunt publicul perfect pentru *latin lover.* Chris juca mult pe cartea asta, de exemplu insista deseori asupra înălțimii lui – un metru optzeci și patru –, într-o zi m-a întrebat ce înălțime am, l-am mințit, m-am mai scurtat, iar el mi-a trimis o fotografie în care stătea lângă un dublu metru pliant, arătându-și cu mâna înălțimea, încât abia dacă i-aș fi ajuns până sub umăr. Era aproape agasant, în orice caz pueril, felul ăsta al lui de a-și scoate în evidență atuurile fizice – dar nu cumva, la urma urmelor, aceasta este culmea perspicacității? Chestia asta îmi amintește de un pasaj teribil din *Frumoasa Domnului.* Ați citit-o? Marc, sunteți pur și simplu incult. Cum poți avea pretenția să sondezi sufletul omenesc fără a-i fi citit pe toți marii cunoscători ai sufletului omenesc? E absurd. Pe scurt, Albert Cohen a creat un personaj masculin emblematic, Solal, care compară rivalitatea dintre bărbați, cauzată de femei, cu o bătaie între babuini: deci aceștia se bat pentru o femelă și cel mai puternic câștigă, iar cei mai puternic e cel mai înalt și cel care are dinții cei mai frumoși. Dacă-i lipsesc zece centimetri sau un dinte din față, gata cu dorința, gata cu marea poveste de dragoste! Pe noi, femeile, Cohen ne face să părem niște idioate, dar nu cumva bărbații sunt și mai și, infinit mai dependenți de frumusețea, de înfățișarea noastră?

M-apucă plânsul numai când mă gândesc.

În sfârșit, m-am purtat și eu ca toate celelalte, doar sunt și eu ca toată lumea, așa că frumusețea lui m-a făcut să-l doresc. Prestigiul absolut al Frumuseții funcționează în ambele sensuri. Personal, nu am înțeles niciodată diferența care se face între frumusețea femeilor și cea a bărbaților. De câte ori n-am auzit clișeul: „O femeie, ei da, e ceva mult mai frumos decât un bărbat!" Ambele sexe cad de acord în această privință, iată triumful adâncii înțelepciuni populare. Ei bine, mie nu mi se pare la fel. Sânii nu sunt mai fascinanți, estetic vorbind, decât un tors musculos. Îmi place la fel de mult să mă uit la un bărbat frumos, în metrou, sau la picioarele unui amator de jogging, ori să admir un top model pe coperta unei reviste. În fine, îmi plăcea.

Vai, dar nu e nicio problemă, ajung ei până la mine! Dovada: sunteți aici. Nu, nu protestați, Marc, nu-mi bat joc de dumneavoastră, pur și simplu sunteți frumos, sunteți foarte frumos. Și-apoi, mai sunt pe-aici și câțiva tineri care joacă baschet, da, pe-aici, unii aduși la dezintoxicare și care-au trecut prin tentative de sinucidere, sigur i-ați văzut. Deci destul material pentru a avea ce să contemplez. Și să mă doară. Când nimănui nu-i dă prin cap să ți-o dăruiască, frumusețea te face să suferi.

Da, telefonul a apărut înaintea fotografiei. Chris mi-a dat imediat numărul lui de telefon, dar nu l-am sunat decât după mai multe luni. Prima oară trebuie să fi fost pe la jumătatea lui mai, tocmai se întorsese din Goa şi plecase imediat la Lacanau, aşa-zicând pentru a monta filmele pe care le făcuse acolo şi pentru a-şi pune la punct fotoreportajul – în realitate, după câte cred, nimic nu a văzut lumina zilei. L-am sunat seara, târziu, de pe număr ascuns, stimulată de un puseu de angoasă, eram singură acasă în săptămâna fără copii şi aveam nevoie de ceva real. A răspuns, am auzit ceva, un fond sonor, radio sau televizor, dar a părut că pleacă imediat de lângă aparatul acela, a spus „alo", imaginea pe care o vedeam cu ochii minţii, a unui Jo întins leneş pe canapea, s-a şters imediat ce şi-a făcut apariţia, iar eu am zis: „Chris, eu sunt, Claire, vorbeşte cu mine!" A intrat imediat în funcţie, asta şi era minunat, instinctul care ne lega, am sesizat din glasul lui că era conştient de fragilitatea clipei aceleia, nu avea numărul meu de telefon, eu pe-al lui da, puteam, deci, să dispar, el îşi dorea să rămân, ţinea să mă păstreze. Toate acestea le-am înţeles din vocea lui, dintr-odată mângâietoare, blândă, foarte blândă, de parcă i s-ar fi adresat unei fetiţe. Vocea lui mă proteja, mă punea la adăpost, mă liniştea, mă privilegia – nici vorbă de tonul acela caustic al lui „'te-ar moartea". A început să-mi vorbească despre el, despre călătoria în Goa, despre oamenii pe care i-a întâlnit acolo, despre munca lui, despre dorinţa de a ajunge un fotograf recunoscut, mi-a repetat că arta era viaţa lui, mi-a spus că-i plăceau Guns N'Roses şi Nirvana, dar şi muzica rap şi reggae, muzica pe care să se poată dansa, „sunt sigur că-ţi place să dansezi", a adăugat pentru a amorsa dialogul, da, i-am răspuns, şi aşa şi era, mereu mi-a plăcut să dansez, şi pe-aici se dau tot felul de petreceri, nu veniţi şi dumneavoastră, Marc? Dansaţi? În zilele în care nu iau medicamente, dansez foarte bine, o să vedeţi. Am spus râzând că băusem prea mult, lucru adevărat, băusem pentru a rezista dorinţei de a-l suna, de a pătrunde în realitatea carnală, fiindcă vocea e carnală, spune ceva despre trupul nostru, nu vi se pare?, după care băusem pentru a ceda dorinţei de a-l suna şi o şi făcusem, dar tremuram în asemenea hal, încât păream şi mai beată şi eram foarte atentă la ce spuneam, de frică să nu mă trădez, să nu mă facă de ruşine propria voce. „Vocea ta e adorabilă", a murmurat. „De fapt, câţi ani ai?" M-am bâlbâit, bătăile inimii mi s-au accelerat – nu cumva greşisem dându-i telefon? Am intrat dintr-odată în panică, nu mai eram sigură ce dată de naştere îmi dădusem pe Facebook, din fericire, tot el a continuat: „douăzeci şi patru de ani, nu-i aşa?", iar eu am răspuns: „da, peste puţin o să-mplinesc douăzeci şi cinci", pe el l-a pufnit râsul la precizarea mea, „păreai mai tânără, vreau să zic şi mai tânără, ai voce de adolescentă, sper că eşti majoră", după care a

schimbat tonul de teamă că gluma fusese exagerată, cu tentă prea sexuală, „timbrul e fermecător, sunt nebun după vocea ta". Bineînțeles că se înșela, mi-ați putea răspunde că nu avea cine știe ce intuiție, că se cam îmbăta cu apă rece, dar din punctul meu de vedere lucrurile stăteau exact pe dos: mă descoperea chiar acolo unde mă aflam, adică într-o adolescență a iubirii. Iar eu acolo eram fiindcă așa doream și cu asta basta. Lacan afirmă ceva foarte interesant, predecesorul dumneavoastră mi-a dat să citesc un articol pe care l-am păstrat, va trebui să-l caut. În linii mari, spune că dragostea este întotdeauna reciprocă. Nu în sensul în care atunci când iubești întotdeauna ai fi și iubit – asta chiar c-ar fi prea frumos –, ci că, în măsura în care iubesc pe cineva, lucrul acesta nu ar fi o întâmplare, acel cineva este atins de numita iubire, e actant al ei sau actor, dacă preferați, pe el îl iubesc, și nu pe altul, nu e de ici, de colo să fii cauza iubirii cuiva, lucrul acesta generează un raport, nu rămâne ceva neutru. Îmi place ideea de a fi responsabil de iubirea pe care o trezești, adică, într-un sens, chiar dacă nu-i răspunzi, răspunsul e inclus. În privința lui Chris, cele două mișcări aproape că s-au suprapus și pentru el, și pentru mine. Și-atunci, când până la urmă i-am trimis fotografia lui Ka… ăăă, a frumoasei brunete, nu am avut sentimentul că e o șmecherie, în sfârșit, nu tocmai, din moment ce deja mă iubea: îmi iubea vocea, cuvintele, felul de a gândi, de a râde, mi-o spunea, mi-o repeta. Și-apoi, ați spus-o și dumneavoastră: și eu sunt o femeie frumoasă. Blondă, de acord, mai în vârstă, de acord, dar aptă de iubit. Și-atunci, unde era greșeala? La un moment dat m-am întrebat doar dacă nu cumva căuta o femeie care să-i facă și copii, acesta a fost unicul meu scrupul: dacă visa să fie tată, dacă asta se găsea în adâncul dorinței lui – în definitiv, avea treizeci și șase de ani. Și-atunci l-am testat un pic, am observat că fotografia mulți copii, mi-a răspuns „da, copiii sunt frumoși", dar am simțit că o spunea ca să-mi facă o bucurie, crezând că mie-mi plăceau copiii, că mă gândeam că aș putea să fac. Și-atunci i-am mărturisit că nu pot face copii, de mințit, nu l-am mințit, deși motivația era una falsă, o poveste cu niște antecedente genetice, nu-mi mai aduc bine aminte, în orice caz m-a liniștit, mi-a scris că o femeie poate fi foarte bine fericită și fără copii, „și-apoi, dacă într-adevăr îți dorești, poți oricând adopta". „O să te iau cu mine în India", a adăugat, punând și un emoticon care făcea cu ochiul. „Ai văzut ce frumoși și veseli sunt oamenii de pe-acolo, în ciuda sărăciei?"

Păi, v-am mai spus! I-am trimis o fotografie luată la întâmplare de pe Google – o brunetă drăguță, rezemată în coate la marginea balconului, într-o zi însorită, îmbrăcată într-un tricou cu decolteu în V și sâni ca merele, dar evident fată cuminte. Cum adică nu mă credeți? De ce-aș minți? Pentru că nu am dat poza aceea pentru a-i fi arătată confratelui dumneavoastră? Am

căutat-o, dar treaba se întâmpla acum doi… trei ani, a dispărut, presupun că turnoverul e rapid pe Google, mai ales că sunt zilnic aruncate zeci de mii de imagini. Chestia asta pe bune că nu are nicio importanţă.

Aaa, intuiţia dumneavoastră? Uite c-am ajuns şi-aici! Uitaţi cum stăm, sunt obosită. E suficient pentru azi, nu-i aşa?

•

Bună ziua. Sunteţi superb. Vă stă foarte bine în albastru. Îmi permit să v-o spun, fiindcă aici se poate spune tot fără a te obliga la ceva anume. Sunteţi magnific. Vă lăsaţi barbă? Bine, astăzi despre ce vorbim?

Aha, dar tenace mai sunteţi. Încăpăţânat. Vă zic că nu are nicio importanţă – fotografia unei fete frumoase, luată la întâmplare. Un *fake* cum sunt atâtea pe reţelele de socializare. Un simplu cârlig, o momeală.

De acord, are importanţă, întrucât Chris s-a concentrat asupra ei, s-a pierdut în imaginea, în năluca aceea. De acord, am greşit. Trebuie să fac penitenţă sau ce? Credeţi că nu am plâns destul? Că nu m-am căit destul?

La drept vorbind, dacă vreţi să ştiţi, pe mine toată chestia asta mă scârbeşte, tot ce trebuie să facă o femeie pentru a plăcea, pentru a fi seducătoare. Sigur c-o fac, că i-o fac corpului meu, fie şi-n silă, dintotdeauna am făcut-o, chiar şi când eram foarte tânără, nu am fost niciodată ultima care să-şi cumpere creme de înfrumuseţare de două sute de euro, rochii foarte scumpe, decoltate şi cu tot tacâmul, la fel ca mama, care să îşi plătească şedinţele de depilare la cosmeticiană, suferind ca un câine, ba chiar la cincisprezece ani mi-am cumpărat un gel anticelulitic din prima leafă de babysitter, mi-aduc bine aminte, îmi dădeam cu el pe picioare fiindcă iubitului meu i se păreau prea groase. Nu, ca să fiu cinstită, ceea ce mă înspăimântă cu adevărat, ceea ce îmi lasă un gust amar este că treaba asta merge, că e singura care merge. Aşa mi-aduc aminte, că atunci când observam vreun bărbat apreciindu-mi silueta îmbrăcată într-un taior mulat şi trăgând cu ochiul la fesele mele, înainte de a se apropia ca să-mi vorbească, eram în egală măsură mulţumită şi infinit de tristă. Aş fi vrut să fiu iubită pentru mine însămi, înţelegeţi? Fără gimnastică, fără ţoale, fără ruj. Să fiu eu cunoscută, nu obiectul artificial creat în aşteptarea bărbatului. Îmi amintesc de un coleg care m-a invitat într-o zi la masă, era gras şi urât, am discutat despre facultate, despre cursuri şi, în mijlocul conversaţiei, s-a uitat la mine şi, pe ton de reproş, m-a întrebat: „De ce nu-ţi dai cu ruj?" Aş fi vrut să nu fiu obligată să mă vând, să mă expun ca pe tarabă, la piaţă. Piaţa de femei, piaţa de femei. Perpetua relansare sexuală. A fi sexy, a fi…

Nu aveţi obligaţia să mă ascultaţi, în loc să mă tot întrerupeţi? Şi de ce nu aţi sărit în sus când am zis „la fel ca mama" mai degrabă decât la „îmi lasă un

gust amar”? Interesantă, nu?, sugestia asta de lipsă a mamei.[4] Nu vă interesează jocurile mele de cuvinte? Că doar nu vă dau peste cap auzul?! Deh, până la urmă, ce dracu’, dacă tot ţineţi neapărat, o să vă spun de unde am luat fotografia, în definitiv mi se fâlfâie. Era o poză a nepoatei mele Katia. Acum sunteţi mulţumit? Că tot nu vă foloseşte la nimic…

Era o brunetă drăguţă, iar Chris părea să prefere brunetele, de-asta! Să ştiţi că sunteţi penibil.

Utilizez imperfectul fiindcă… fiindcă totul a trecut, de-asta. La urma urmelor, ce-aţi vrea să vă spun? Ce vă priveşte unde se află acum? Care e legătura? Aveţi şi dumneavoastră fantasme cu ea? Nu, n-a ştiut niciodată. Da, sunt sigură. Absolut sigură, da.

Fiindcă e moartă. Da, Katia e moartă. Şi ce schimbă asta? Murise deja atunci când m-am folosit de fotografia ei. Nu eu am omorât-o, dacă asta vă îngrijorează. Ţineţi să mărturisesc că am comis toate crimele din lume? Oricum, trebuie să plec, e ora la care începe atelierul de scriere. Salut!

•

Nu ştiu. Poate tocmai fiindcă mi-aş fi dorit să trăiască. E ceva ce m-a tulburat foarte mult la moartea Katiei, şi anume că, după ce i-am recuperat computerul şi celelalte lucruri ale ei, cum nici eu, nici altcineva nu cunoşteam parola, nu am putut intra pe contul ei de Facebook şi, în consecinţă, nu l-am putut închide. Deci pagina ei de FB continuă să existe, la ani şi ani după deces. Dacă îi tastaţi numele (numai că nu am să vi-l spun, de altfel se folosea de un pseudonim), îi apar fotografia de profil, cu ochelari de soare (nu, altă fotografie), şi un cuvânt scris cu litere galbene, fluorescente: ELSEWHERE. Şi, dacă sunteţi prieten cu ea, după cum eu eram, îi puteţi citi ultima postare, nesemnificativă, scrisă cu cincisprezece zile înaintea morţii şi mesajele puţinilor prieteni – colegi, mai degrabă – care-i deplâng pe perete dispariţia, care, într-un fel, îi prezintă condoleanţe postume, care împart cu ea durerea sau pur şi simplu vestea decesului ei. Mă întreb cum se cheamă paginile de felul acesta în jargon. Nu *fake,* nu. *Ghost,* mi se pare. Fantomă. Asta a şi devenit. O femeie de două ori virtuală – moartă şi rămasă în limburile netului. Bine, da, cu siguranţă îmi doream să continue în altă parte, să fie iubită, ea, care niciodată nu a fost, cred – de un bărbat, vreau să zic –, ca frumuseţea ei să mişte inima cuiva. Semănăm, semănăm un pic, doar era nepoata mea, fiica fratelui meu. Astfel trăia în mine, dacă vreţi, graţie acelei fotografii. Şi Chris în mine a iubit-o. Ce e rău în asta?

S-a sinucis.

---

[4] Joc de cuvinte intraductibil cel puţin în mod direct, bazat pe cuvintele *mère* – „mamă”, *amère* – „amar” şi *a-mère* – „fără mamă” (n.tr.).

Nu știu. Nu s-a aflat niciodată. Avea douăzeci și opt de ani. Tatăl ei – fratele meu – murise deja de trei ani în urma unui accident de mașină. Soția lui a murit pe loc, la fel și sora mea mai mare, care era cu ei în mașină. El a rămas în spital trei săptămâni, s-a crezut chiar că va scăpa, a ieșit din comă și până la urmă… Am avut timp să-i promit că voi avea grijă de fata lui. Katia avea douăzeci și cinci de ani, nu mai era o fetiță, însă era fragilă, cu tendințe spre depresie, spre băutură, spre a se lăsa manipulată și, cum era foarte frumoasă… Bineînțeles, moartea părinților nu a ameliorat situația. Puțin mai târziu și-a pierdut slujba – era contabilă și cred că se plictisea groaznic – și, ca să-mi țin promisiunea față de fratele meu, i-am propus să se mute la noi o vreme, până când se mai restabilea cu sănătatea. Pe-atunci încă locuiam cu familia în apropiere de Rouen. Acolo, la noi în grădină, i-am făcut și ultimele fotografii, printre care și pe cea pe care i-am trimis-o mai târziu lui Chris.

De fapt, prea bine nu o cunoșteam. Cum fratele meu a trăit multă vreme în străinătate, aproape că nu ne vedeam cu familia lui. De ea m-am apropiat după moartea părinților ei, chiar dacă a rămas mereu destul de rezervată, în orice caz față de mine… Avea comportamentul copilului singur la părinți, ceea ce și era, autarhică și, în sfârșit, cam singuratică. Nu avea cine știe ce încredere în prieteni, nu invita niciodată pe nimeni acasă, poate că din discreție, oricum mulți nu putea avea, din moment ce nu era din zonă, din satul în care locuiam pe-atunci. Stătea tot timpul pe Internet, Facebookul era de-abia la început, îmi aduc bine aminte, pentru mine era o dovadă de slăbiciune, deși știam doar vag cum funcționează. Katia rămânea ore în șir în fața ecranului, ceea ce mă irita, fiindcă le dădea un exemplu prost copiilor mei, încă mici și influențabili – mi-aș fi dorit să îi feresc de jocurile video și de toate celelalte prostii. În restul timpului, se bronza în grădină, juca ping-pong cu soțul meu sau lua parte la repetițiile spectacolelor lui – chiar îi dăduse câteva mici roluri de figurație, ca s-o mai scoată din melancolie, după cum explica el, se înțelegeau bine și spunea că fata are nevoie să-și găsească un tată.

Și-a plecat… a plecat fiindcă trebuia să plece, nu? Doar n-avea să rămână la noi *ad vitam aeternam*? I-am găsit un post de ajutor-contabil la o firmă de curățenie de pe lângă Rodez. Cum? Căutând eu ofertele de serviciu din *Voom Voom,* fiindcă ea n-ar fi făcut așa ceva. „Cine caută găsește: e valabil și pentru muncă, și pentru bărbat”, zicea bunica. Tocmai, că n-a prea vrut să plece, îi era bine, în definitiv, la noi. M-am gândit însă că nici fratelui meu, nici cumnatei nu le-ar fi plăcut s-o știe, la vârsta ei, căzută într-o asemenea trândăvie. Am considerat că îi fac un bine. Fără îndoială, m-am înșelat. Am ajutat-o să se mute la Rodez. S-a dus la serviciu, nu câștiga cine știe ce, dar părea să meargă. Chiar dacă nu-mi spunea nimic despre șeful ei, când o

sunam părea că se simte bine. Nu puteam ghici, înțelegeți. N-am știut nicio clipă ce se întâmpla. Poliția nu a dus mai departe ancheta, conchizând rapid că a fost o sinucidere. Nu crimă, nu accident. Sinucidere.

De ce? Mai întâi, fiindcă ușa garsonierei era încuiată pe dinăuntru. Nu exista nicio urmă de luptă. E adevărat, nici vreo scrisoare de adio. O sticlă de gin din care se băuse destul de mult. Dar, mai ales, nu avea încheieturile mâinilor rupte, lucru stabilit de autopsie. Se pare că atunci când ești împins ori cazi din greșeală de la etajul cinci, să zicem, întinzi în față mâinile din reflex, chiar dacă nu ajută la nimic, și îți rupi încheieturile. Pe când, atunci când te arunci din proprie voință… Asta-mi aduce aminte bancul cu tipul care cade de la etajul douăzeci și cinci. La fiecare etaj zice: „Pân-aici totul e bine…" Îl știți? Staţi că am unul și mai bun. Cu o femeie care cade de la etajul douăzeci și cinci. La etajul douăzeci o prinde un bărbat care stătea pe balcon și-i zice: „Te fuți?" Ea îi spune că nu. Bărbatul o lasă să cadă mai departe. La etajul cincisprezece o prinde alt bărbat care o întreabă: „O sugi?". „Nu", bâiguie ea. Și-o lasă și ăsta. La etajul zece o prinde altul. „Mă și fut, și-o și sug!" îngaimă ea grăbit, „'te dracu' de curvă!", zice tipul, dându-i drumul în gol.

Bun. Nu vă face să râdeți. Eu mor după bancuri, mai ales după cele cu porcării. Sunteți un puritan. Păcat. Ceea ce voiam să spun era că nu și-a găsit bărbatul potrivit, unul care să o accepte așa cum era.

Când m-au lăsat să intru la ea în casă, percheziția avusese loc, dar nu găsiseră nimic, niciun indiciu, nimic suspect. Colegii de serviciu declaraseră că era simpatică și nu prea sociabilă. Nimeni nu-i cunoștea vreo legătură, deși era frumoasă. Au descris-o ca fiind mai degrabă o visătoare care se uita adesea, pierdută, pe fereastră.

În garsonieră nu era mare lucru, doar câteva folii de protecție cu documente administrative, facturi – am scormonit totul în căutarea fie și a celui mai mic detaliu care să aducă lumină asupra vieții ei private din cele opt luni petrecute la Rodez. Nimic. Mi s-a dat și telefonul ei mobil: nimic – numere ale colegilor, cel al unui coafor, al băncii și numerele noastre. Și ale părinților, pe care nu le șterse. Un singur număr necunoscut, la care am sunat ca să mă lămuresc: nu mai era alocat. Mi-am zis că s-ar putea să fie mai elocvent computerul, numai că din mesagerie nu am aflat nimic, nu am dat de niciun e-mail compromițător ori pur și simplu particular, poate că le suprimase înainte de a se fi suprimat și pe sine însăși. Viața ei – cei douăzeci și opt de ani de existență – părea goală, netedă, fără altă asperitate în afara decesului părinților – păstrase decupate din ziare toate referirile la accident. Singurul lucru care m-a intrigat au fost reclamele din computer, acele cookies, știți, care vin unele după altele și-ți sar permanent în ochi. Era

vorba despre anunţuri ale unor site-uri de întâlniri, gen Meetic, eDarling. Sigur avea cont pe unul dintre ele, am încercat tot ce s-a putut pentru a-l descoperi, dar cum s-o fi făcut fără parolă? Am solicitat chiar şi poliţiştilor să întreprindă o anchetă informatică pentru a decripta secretele digitale ale Katiei. N-au vrut. Pentru ei, nimic nu justifica o asemenea intervenţie în viaţa privată – şi morţii au dreptul la respect, mi-au zis. Dar, dacă cine ştie ce jigodie de pe Meetic sau de pe alt site a împins-o să-şi pună capăt zilelor, le-am strigat, nu tot crimă e?

Nu tot crimă e?

Nu tot crimă e?

Nu. Nu e nimic ilegal aici. Sau ar trebui dovedită hărţuirea morală, găsită dovada voinţei de a face rău. Şi chiar şi-aşa… Eu, de exemplu, voiam să fac rău? Poliţia mi-a explicat şi că în cazurile de sinucidere nu e obligatorie premeditarea, nu e obligatorie o motivaţie precisă. De unde şi lipsa unor semne prealabile clare sau a unei scrisori explicative. Katia ar fi putut deschide fereastra pentru a lua ceva aer proaspăt, având senzaţia că se sufocă, şi pur şi simplu un impuls subit o făcuse să se arunce peste balustradă, un *raptus,* gen până să te prinzi am şters-o. O modalitate de a pune capăt unei griji anume, unei angoase, unei existenţe cenuşii sau unui *spleen* pasager, cam asta ar fi. Numai că eu nu cred aşa ceva, ci mai degrabă că a întâlnit pe cineva pe Meetic sau pe Facebook, cine ştie?, a dat peste vreun ţicnit, un demonic, un individ care a făcut-o să sufere până a omorât-o. Un „’te-ar moartea”, păi cum?! Şi-a murit. De-asta a murit. Oamenii nu mor, sunt omorâţi. Omor, sunt omorâtă. Asta-i mişcarea naturală a vieţii, a ucide, a fi ucis. N-ai cum să scapi.

Gata, bună seara. Aud clopotul.

•

V-am adus un indiciu pentru ce vă spuneam alaltăieri. Cartea pe care o citea Katia când a murit. Am lăsat semnul de carte acolo unde l-am găsit, la pagina 157. Aproape c-o terminase, îndoise colţul unor pagini, veţi vedea, e relevant. Am avut un şoc când am descoperit-o pe noptiera ei. Toate cărţile erau în ordine pe o etajeră, nimic pasionant, m-am uitat la ele una câte una – seria de romane *Faimoşii cinci*, păstrată din copilărie, manuale de contabilitate, câteva romane poliţiste, un tratat despre fericire. Un tratat despre fericire! Şi apoi, cartea aceasta. Pot să vă spun c-am tocit-o, da, citind-o şi recitind-o. Şi nu numai fiindcă era, într-un fel, ultima depozitară a vieţii nepoatei mele. Am citit-o şi pentru că pur şi simplu m-a interesat. Tocmai îl cunoscusem pe Jo. Poftiţi, i-a ascultaţi-o pe-asta, a subliniat-o cu galben:

Fie şi în opoziţie cu locurile comune, bărbatului isteric (BI) nu-i place să facă dragoste. La limită, sexul este pentru el o corvoadă care îi procură prea puţină plăcere. Ceea ce interesează BI este să seducă, să trezească aşteptarea şi apoi să o dezamăgească sis-te-ma-tic. Moment în care părăseşte brusc şi începe să viseze la o altă pradă, la o nouă înşelătorie. BI tipic: Don Juan, condamnat să rătăcească din solicitare în solicitare, frustrând necontenit. Deviza lui: altunde iarba e mai verde. BI contemporan, din ce în ce mai răspândit, îşi petrece viaţa pe Internet: site-uri pornografice sau de întâlniri, jocuri video, totul este bun pentru el dacă aşa poate evita să treacă la actul sexual. Preferă de o mie de ori masturbarea sau chefurile între prieteni. Dacă faceţi nebunia de a vă căsători cu el, vă va transforma rapid într-o „fishingwidow", acele aşa-zise văduve irlandeze, pe care soţii lor le lasă baltă în mod regulat pentru a se duce cu gaşca să dea la somon. BI face femeile să sufere, dar să nu uităm că şi el suferă. Într-adevăr, invers decât perversul narcisist, BI se culpabilizează, întrucât nu se poate împiedica să nu deterioreze tot ce pare neted şi armonios, să nu facă să eşueze tot ce ar fi putut reuşi. În femei caută întotdeauna falia şi o şi găseşte: în lipsa armurii, vă va lovi cu o mică frază asasină şi aşa vă va lăsa. Dacă într-adevăr căutaţi iubirea, de BI e obligatoriu să fugiţi, căci nu va apărea niciodată la întâlnire. Asta numai dacă nu sunteţi şi dumneavoastră isterică, în care caz cuplul va funcţiona pe principiul frustrării reciproce! De gândit!

Păi da, ştiu eu bine, vă văd cum strâmbaţi din nas, nu e Freud, de acord! Nu contează, când citesc aşa ceva îmi zic că avea ea, Katia, multe de ascuns. Cum a îndoit colţurile multor pagini, ai crede că s-a întâlnit cu toţi demenţii de pe faţa pământului. Cu siguranţă trăia o viaţă paralelă cu existenţa ei socială, una a fantasmelor, a nevrozelor, frecventând medii dubioase. Fratele meu era o persoană severă, drept care ea a primit o educaţie care a făcut-o să se închidă, să se retragă în sine. Se vede bine în fotografie: surâde, însă cumva reţinut, înfrânându-şi zâmbetul. Problema în jocul de-a v-aţi ascunselea apare atunci când rămâi ascuns fără ca nimeni să îşi dea seama. Dacă toată lumea renunţă la joc, pe când dumneavoastră sunteţi tot în spatele tufişului, ce se va întâmpla cu dumneavoastră? A pierde la acest joc nu înseamnă a fi găsit, ci a nu mai fi căutat de nimeni. Şi-atunci nu mai ai altă soluţie decât să deschizi fereastra şi să te descotoroseşti de viaţă.

Da, nevroze. Cuvântul v-a şi atras atenţia, păi nu? Să spunem că am încercat să reconstitui ce i s-ar fi putut întâmpla. Şi-am vrut să-i ofer o a

doua șansă, într-un fel. O a doua viață. Dar asta a fost mai apoi. Întâi m-am îndrăgostit de Chris, după aceea i-am trimis fotografia Katiei. Nu invers. E important. Dacă era cineva care numai a persoană dificilă nu arăta, atunci acesta era Chris. Doar v-am mai spus: „cool" era cuvântul lui fetiș. Se adapta după chipul și asemănarea mea cu o liniște care mă impresiona. Îmi plăceau copiii? Atunci, el își dorea trei. Nu puteam avea? Nu-i păsa. Visam la călătorii? Era aventurier trup și suflet. Aspiram la un cuibușor al iubirii? Îi venea și lui să se mai așeze. Detestam bărbații geloși? Așa ceva nu era. Căutam într-o relație contopirea absolută? Și el. Își dorea să fie Făt-Frumos. Mă emoționa disponibilitatea lui de a-mi fi pe plac, de a mă primi așa cum eram, până atunci cunoscusem mai degrabă bărbați care se comportau invers, drept care mă pliam eu de fiecare dată pe dorințele, pe gusturile celuilalt, așa că, dintr-odată, mi-am zis: iată dragostea. Uite pe cineva care acceptă să mă împartă cu mine însămi.

Vinovată, da, cu siguranță, fiindcă nu am putut face nimic. Și-apoi, eu am alungat-o de-acasă. În sfârșit, vreau să zic, nu c-am alungat-o, dar pur și simplu simțeam nevoia de a-mi regăsi familia, mai ales că lucrurile nu mergeau prea bine cu soțul meu și voiam să mă concentrez numai asupra noastră. Chestie pe care-am ratat-o rău de tot: de el m-am despărțit peste trei luni, iar Katia a murit. Pe urmă a venit Jo. Și-apoi Chris. Și-am înnebunit.

A fi nebună? Ce înseamnă a fi nebună? Dumneavoastră mă întrebați pe mine? Adică fix dumneavoastră mă întrebați pe mine?

Înseamnă să vezi lumea așa cum este.

Să fumezi viața fără filtru. Să-ți iei otrava chiar de la sursă.

Katia trebuie să fi ajuns, la un moment dat, la această luciditate, a zărit absența iubirii și-atunci a absentat și ea.

Cu mine e altceva. Eu am văzut pierderea. Nu pe cel ce absentează. Pe cel pierdut. Asemenea timpului pierdut. De exemplu, aici, cu dumneavoastră, eu îmi pierd timpul. S-ar zice că țineți să mă faceți să spun un lucru anume, dar numai dumneavoastră știți despre ce este vorba!

•

Da, soțul meu a venit de dimineață împreună cu copiii, ați fost corect informat, veștile circulă rapid. N-am vrut să-i văd, mi-a fost frică să nu fi venit și cu noua lui nevastă – și-apoi vizitele lor mă perturbă, am terminat cu toate astea, nu mai aparțin acestei lumi. Mai degrabă să vorbim despre Chris, dacă tot țineți mereu s-o facem. L-am visat, iar după-amiază, la atelierul de scriere, am așternut o pagină chiar frumoasă despre el. În sfârșit, așa cred. Camille părea mulțumită.

După acel prim telefon, au urmat și altele. Totul era de o mare tandrețe și de o mare banalitate, dar de fiecare dată când se termina resimțeam un soi

de angoasă a iubirii – spaimă de a pierde care, pentru mine, este întotdeauna strâns legată de trăirea unei iubiri. Încercam să-mi vin în fire, îmi ziceam: „Toate astea sunt pură ficțiune. E îndrăgostit de tine, numai că tu nu ești tu. Iar tu ești îndrăgostită de el, însă fără a-l cunoaște". Numai că îmi repeta minunata frază a lui Antonioni, din nu mai știu care film: „Iubirea înseamnă a trăi în imaginația cuiva". Știți vreo definiție mai bună? Iubirea înseamnă a trăi în imaginația cuiva. Da, o ficțiune. Și-atunci? A fi iubită înseamnă a deveni o eroină. Dragostea este un roman pe care-l scrie cineva despre tine. Și reciproc. Trebuie să fie reciproc, altfel devine un iad. Or, noi ne iubeam, ne iubeam cu adevărat Chris și cu mine: trăiam în imaginația lui, asta e sigur, mă simțeam vie în mintea lui. Iar el îmi ocupase gândurile. Încercam să-mi reprezint viața lui cu ajutorul informațiilor pe care mi le oferea. O propoziție de adolescent precum „am fost cu mama la dentist" sau „bunicul e-n spital" mă arunca într-un delir de empatie îndrăgostită. Îmi vorbea cu sinceritate despre lipsa de bani în care se găsea, despre ambiția lui artistică, una împiedicând-o pe cealaltă. Își împletea cuvintele în fraze extrem de tandre, ușor naive, care mă lăsau fără apărare în fața lui: „Ești raza mea de soare", „nu mă uita", „îmi vine să vorbesc despre tine întregii lumi și tot timpul". Cu toate astea, întotdeauna numea legătura noastră „prietenie" și eu la fel. Mă întrebam, presupunând că lui i se confesa Chris, ce părere avea Jo despre o astfel de relație platonică – probabil că i se părea ceva complet idiot!

Conversațiile le purtam aproape întotdeauna noaptea târziu. Deseori vorbeam încet, pentru a nu-mi trezi copiii, în săptămâna în care erau la mine, astfel încât până la urmă Chris m-a întrebat care era motivul. Am închis brusc, fără să-i răspund, dar acesta a fost declanșatorul unei noi serii de minciuni care au devenit și mai necesare în iunie, când s-a întors de la Lacanau, întrucât familia lui Jo contractase casa pentru întreaga vară. Chris s-a mutat, dar nu la Paris, întrucât nu avea cu ce să își plătească chiria, după cum mi-a explicat într-o seară, cu glas extrem de blând și de serios, ci la părinții lui, la Sevran. Nu era de laudă, zicea, ca la cei treizeci și șapte de ani pe care mai avea puțin și îi împlinea să se trezească la marginea orașului, la tati și la mami, dar nu avea de ales. Dar tu, m-a întrebat, stai bine? Ești la Pantin, da? Aproape de Paris. Sper să pot veni în curând să te văd.

Mă simțeam din ce în ce mai băgată-n corzi de apropierea periculoasă, nu aveam de unde să găsesc scuze o veșnicie pentru evitarea întâlnirii și-atunci am inventat o nouă piedică. I-am „mărturisit" că, dacă uneori vorbeam foarte încet, cauza era că locuiam împreună cu cineva, cu un… pe scurt nu eram singură. La început și-a închipuit că era vorba despre un colocatar, însă i-am spus că era prietenul meu – *my boyfriend.* S-a arătat afectat, iar vocea i s-a voalat de mi s-a strâns inima. „De mult timp?", a zis. „Nu", i-am

răspuns. „Și nu prea stau bine lucrurile între noi. E foarte gelos, mă bănuiește din orice". Chris a supralicitat, mergând cu ardoare pe mâna mea: și el detesta gelozia, care e un sentiment josnic, din contră, relația de dragoste trebuie să se bazeze pe încredere. „Eu nu sunt deloc așa", a conchis. „Nu ai pe nimeni?" l-am întrebat. „Nu, sunt celibatar", cu o vehemență în care se strecura o undă de reproș. Da, ghicisem: o anume Andrey, douăzeci de ani, un copil, casieră la Auchan-Bordeaux, care dispăruse recent de pe lista lui de prieteni. Rupsese relația, nu mai era decât al meu.

Știu, era cel mai bun moment pentru a pune capăt relației noastre imposibile. Numai că nu asta îmi doream. Nu puteam. Cum făceam un pas spre ruptură, făceam și unul înapoi, ca s-o dreg. Aveam nevoie să-l aud, să știu ce face. Aveam nevoie să mă simt iubită de el. Luase locul lui Jo și, dacă l-aș fi pierdut, aș fi rămas singură. Or, Chris era dovada că existam. Vedeți, ceea ce e trist, banal de trist în orice caz, tragic de banal, este că falsa mărturisire prin care i-am oferit un rival ne-a întărit relația. Chris se credea exceptat de la gelozie, deși era plin-ochi. Plin de acea gelozie pe care am putea-o denumi homosexuală, nu?, sau infantilă, oedipiană, îmi veți zice? – că doar sunteți luminat în chestie –, în fine, oricum ar fi, intrarea în cadru a unui alt bărbat lasă impresia că stârnește dorința, cheful de a cuceri. Gelozia înseamnă dragoste-n trei, nu? Plecând de aici, convorbirile noastre, prin caracterul lor secret, clandestin, au luat o turnură și mai erotică. Uneori închideam brusc (fiul meu avusese vreun coșmar), iar Chris îmi lăsa pe Facebook un mesaj îngrijorat, anxios aproape, un mesaj de amant. Tremura la gândul că aș fi putut înceta să-i vorbesc sau că m-ar putea obliga cineva s-o fac, era devorat de spaima că mă putea pierde, dar de toate astea mi-am dat seama abia după. Mă bucuram de conversațiile ajunse mai intime grație secretului în care se desfășurau, le așteptam, speram să aibă loc. Bineînțeles, uneori, odată cu decepția apărea și îndoiala. În mod obișnuit, relațiile mele erau de o natură mai intelectuală, eram oarecum genul care se întreabă cum poate trăi cineva fără a-l fi citit pe Proust. A nu vorbi decât despre cum e vremea, nu despre cum trece vremea, despre serialele de la televizor, și nu despre puterea dorinței, despre suprafață, și nu despre abis era ceva nou pentru mine. În sfârșit, nici cu Jo nu era altfel, numai că prezența fizică schimba totul, senzualitatea se poate dispensa de cuvinte, Proust nu le lipsește niciodată celor care fac dragoste. Prin urmare, mi se întâmpla să închid telefonul jurându-mi că n-am să-l mai sun, întrucât din corp cu nimic nu se alegea. Numai că-l doream din ce în ce mai tare, iar glasul și imaginea lui puseseră stăpânire pe mine. În vis, îi mângâiam acele părți ale trupului pe care le puteam întrezări în fotografii: gâtul, umerii, gura. Și-atunci, conversația o lua de la capăt pe Facebook. Într-o seară m-a rugat să-i dau

numărul de telefon, dar am rezistat, explicându-i că prietenul meu – pe care-l botezasem Gilles – n-ar suporta să știe cine mă sună, însă a insistat, zicându-mi că va fi atent, că mă va suna doar când voi fi în vreo deplasare, la orele pe care i la voi indica, avea nevoie de această dovadă de încredere, se simțea exclus, inexistent în viața mea, avea nevoie să aibă ceva de la mine. Nu voiam să-i dau numărul de telefon de teamă că, din întâmplare, ar fi putut cădea într-o zi sub ochii lui Jo, care ar fi descoperit astfel că eu sunt Claire Antunès și l-ar fi pus în temă pe Chris. De-asta mi-era cel mai frică. A doua zi mi-am cumpărat, deci, un telefon de mici dimensiuni, cu abonament lunar de doi euro la Free Mobile, cu două ore de convorbire, SMS-uri nelimitate și un număr doar pentru Chris. În săptămânile când nu erau la mine copiii, îl anunțam că mă putea suna fie pentru că eram într-o deplasare de serviciu, fie fiindcă prietenul meu nu era acasă. Chris ajunsese în egală măsură martorul problemelor mele „conjugale" și al fidelității de care dădeam dovadă: mi-era frică să nu mă îndrăgostesc de el și, deci, să îl înșel pe Gilles. Chris îmi spunea că înțelegea (înțelegea totul!), dar că trebuie să fiu cinstită cu mine însămi. „Sunt convins că într-o bună zi viețile noastre se vor lega", îmi scria. Era un fel pudic de a-mi declara că mă iubește, iar mie îmi plăceau discreția și reținerea lui. Aștepta, avea încredere în viitor, în noi, nu căuta să câștige puterea. „Să învățăm să ne cunoaștem", repeta. „Avem tot timpul". Era tare bine că mă puteam odihni cu el, că nu eram supusă niciunei presiuni. Niciunei presiuni din partea lui, vreau să zic. Fiindcă, în ceea ce mă privește, singură intram sub presiune. Viața mi se organiza din ce în ce mai mult în jurul acestei iubiri. Cursurile le neglijam, studenții îmi păreau apăsători, copiii îmi reproșau că am mintea-n altă parte. Trăiam în așteptarea unui happy-end pe care-l știam riguros imposibil, eram ruptă-n două, începeam să-nnebunesc.

Sigur că m-am gândit la asta. Era chiar un vis recurent: îl întâlneam într-o cafenea sau undeva, pe stradă, eu, Claire cea de patruzeci și opt de ani, iar el se îndrăgostea de mine, de mine, și nu de o alta. În definitiv, de ce nu? Pentru asta însă, trebuia să scap, să-l scap de Claire cea de douăzeci și patru de ani, întrucât nu-mi imaginam că s-ar fi putut măcar uita la o alta, având în vedere intensitatea pasiunii la care ajunseserăm. Pentru ca să mă iubească pe mine, pentru ca figura mea să ia locul celei a Katiei, trebuia să nu mai existe nicio speranță că și-ar fi putut întâlni tânăra corespondentă ideală. Așadar, Claire Antunès, avatarul meu, trebuia să dispară pentru ca eu să pot pătrunde în viața lui. Să-l consolez pentru respectivul doliu. Nici nu aveți idee de câte ori mi-am închipuit continuarea poveștii, *posibila* ei continuare. O dată chiar am încercat să-mi materializez visul. Chris se întorcea de la Lacanau, m-a anunțat când urma să sosească în Gara Montparnasse, iar eu, ca de obicei,

mi-am inventat o deplasare în provincie. Fără să mai stau pe gânduri, fără umbră de premeditare, la ora cu pricina mi-am tras o rochie drăguță pe mine și m-am dus să-l aștept pe peron. M-am așezat ușor retrasă, cu intenția de a mă ține după el fără să știu prea bine ce ar fi urmat, aveam nevoie să-i văd trupul real mișcându-se și altfel decât în reveriile mele. L-am văzut dintr-odată coborând pe peron, cu o geantă mare de voiaj, obosit și pierdut, pe bune pierdut, ca un copil pe care-l trimiți singur într-o călătorie. De altfel, chiar când improvizam în forță urmarea posibilă, un bărbat a înaintat către el, cu un aer morocănos și amabil în același timp, și a apucat de una dintre toartele genții – era tatăl lui, avea să-mi spună ceva mai târziu, când Claire Antunès i-a mărturisit că fusese și ea acolo, la gară, și că mințise când pretinsese că nu se afla în Paris. Eram impresionată văzându-l pe viu, frumos, dar fragil, uimitor de fragil, mi-aduc aminte că mi-am zis stupefiată, să-l văd pe tatăl lui așteptându-l, la treizeci și șase de ani, pur și simplu pentru a-l duce până în cartierul de la marginea orașului. Din acel moment ar fi trebuit să fac mai departe investigații, să-mi dau seama de gradul lui de slăbiciune. Numai că eram orbită de propria-mi dorință de a vedea în el un bărbat puternic, un cuceritor.

Fiindcă atunci lucrurile ar fi putut fi atât de diferite.

Timp nu am avut. Chris nu mi-a lăsat timp pentru a-mi orchestra intrarea pe pistă. De altfel, în ziua aceea nici măcar nu m-a observat. Am făcut în așa fel încât pașii să mi se încrucișeze cu ai lui și ai tatălui lui, însă niciunul dintre ei nu m-a văzut, știu bine, fiindcă privirea lui Chris a trecut prin mine ca prin sticlă. Nici măcar umbra vreunei intuiții, nimic. Întâlnirea a rămas una imaginară. Oricum, povestea o aveți scrisă, doar știți. Aici, la atelierul de scriere, Camille ne-a propus anul trecut să lucrăm pe tema: „Să schimbăm datele problemei". Era vorba ca, plecând de la propria noastră existență, plecând de la o experiență dezamăgitoare, nefericită sau tragică (avem din toate categoriile aici, plus experiența spectaculoasă, hai că v-am dat destulă apă la moară), era vorba, așadar, să ne imaginăm o altă versiune, o nouă dezvoltare, un final neîntâmplat, să inventăm o poveste care să orienteze altfel adevăratul curs al vieții noastre. Vă-nchipuiți cu ce elan m-am aruncat în respectivul proiect! În primul rând că îmi lipsea scrisul. Și nu mă refer la chestiunile universitare și nici la articolele pentru colocvii. Nu am înțeles niciodată de unde îmi venea energia aceea – pe care am avut-o ani în șir – de a căuta lucruri neînsemnate și de a relata despre ele, de parcă lumea ar fi fost astfel transformată ori făcută mai bună: datarea unei scrisori a lui La Rochefoucauld adresată Domnișoarei de Lafayette, virgula suplimentară dintr-un manuscris al lui Henry James, rima în „-ance" la Victor Hugo. Te-apucă spaima numai când stai să te gândești! Ce fugă din fața vieții! Nu, mă

refer la scrisul personal, la acea mișcare dinspre interior spre exterior pentru a exprima ce e imprimat în tine – a scrie pentru a-ți povesti experiența proprie, visurile, a scrie pentru a-ți exprima dorința, pentru a o prinde în plasa cuvintelor ca pe un pește care se zvârcolește. Ați încercat lucrul acesta, Marc? Bineînțeles că deseori e ceva dezamăgitor: confruntarea dintre povestea pe care o ai în minte și cea pe care o așterni pe hârtie ca-ntr-o naștere, cu mai multă ori mai puțină greutate, poate fi teribilă. Întotdeauna un pește este mai frumos unduind în voia curentului de apă decât agonizând în aer. Solzii îi sclipesc mai bine în râu decât prin ochiurile minciogului. Însă, câtă vreme îl pândești, ești fericit. Mă rog, nu știu dacă verbul „a pândi" merge, dacă nu sună prea „vânătorește". E preferabil să rămânem la metafora cu peștele. Scrisul este ca pescuitul – pescuit la undiță, la năvod, oricum e ceva mai mult sau mai puțin fizic, dar principiul este așteptarea. O așteptare activă, o spionare. Având senzația că, dacă aștepți așa cum trebuie, dacă știi să aștepți, dacă asculți ascuțindu-ți auzul cel mai mic freamăt al strunei, cea mai ușoară înfiorare a ei, nu vei rămâne cu buza umflată, tot o să muște el. Scrisul e ca-n dragoste: aștepți și, la un moment dat, mușcă. Sau poate nu, cum zice fiul meu. Atâta doar că-n dragoste deseori peștele suntem chiar noi. Vai vai vai, m-am împiedicat în propriile mele imagini! Mai bine hai să ne întoarcem la oile noastre. În cadrul atelierului, am scris povestea așa cum s-ar fi putut desfășura, dacă aș fi îndrăznit. Mi-am imaginat ce s-ar fi putut întâmpla între mine și Chris, dacă aș fi îndrăznit să mă arăt în fața lui – fără a-i fi mărturisit că eu eram misterioasa lui corespondentă de pe Facebook, nu, nici vorbă să fi putut ajunge până acolo, mi-ar fi fost mult prea frică, prea rușine –, doar să mă prezint cum ar fi făcut-o orice nou întâlnită. M-am lăsat, deci, purtată de propriile vise și a fost bine, ah, ce bine-a fost!

Evident, chiar și așa, a fost nevoie să aleg între mai multe finaluri. *Happy or not happy.* Veți vedea. Poate c-o să vă dau să citiți zilele astea, când voi încheia. Povestea mea de dragoste cu Chris, modul roman. Povestea care să ne facă pe amândoi să trăim împreună, să ne reanimăm fantomele, trupurile virtuale, sufletele tăcute, cuvintele ucise. Lui Camille îi place ce-am scris. Chestia genială, în atelier, e că ulterior trecem la un soi de *Cadavre exquis* – scuze pentru cuvânt, având în vedere circumstanțele, dar așa se numește, *Cadavre exquis,* ar trebui să mai citiți și dumneavoastră, Marc, nu e posibil așa ceva. Deci este vorba despre un joc suprarealist. Doar că, în cazul nostru, odată încheiată povestea, o trecem vecinului sau vecinei de atelier pentru a-i mai adăuga un capitol, o pagină, un alt final. Ceva ce nouă ne-a scăpat! Ficțiunea altcuiva proiectată asupra propriei noastre ficțiuni. Visul fiecăruia visat de un alt visător. Îmi place ideea aceasta de a nu scrie totul, ci de a fi și tu scris. De a putea fi văzute și altfel lucrurile. Căci lucrurile pot sta și altfel.

De ce afară? Afară nu pot. Pur și simplu nu pot. Am încercat. Și m-am întors foarte repede, am fost adusă înapoi. Copiii mei sunt niște drăguți. Dar afară nu se poate aștepta. Afară trăiesc oamenii. Iar eu nu mai am nimic de trăit. Personal, nu trăiesc, ci aștept viața.

Să scriu? Asta da. A aștepta și a scrie e totuna.

Numai că nu pot. Chiar nimic nu înțelegeți? Ce-ați vrea, să mai trăiesc cu un alt bărbat? Numai pe el îl vreau.

Ca să ne futem, vreți să spuneți? Ia nu vă mai faceți griji pentru mine: dacă vrei să te fuți, e la fel de ușor și aici, și afară. Dacă vrei.

Nu.

Nu.

Nu știu.

Nu.

Nimic nu știți.

Nu.

Lăsați-mă-n pace! Sunt obosită.

•

M-am uitat cum veneați prin parc, de-ai fi zis că sunteți un caraliu. Un inspector de la BAC. Păi, după felul în care vă opriți să stați de vorbă cu oamenii. Dați senzația că vă aflați într-o perpetuă anchetă incognito. Deși toată lumea știe cine sunteți, înțelegeți ce vreau să zic. E ca la oraș: le vorbești oamenilor, iar ei îți răspund numai ce au chef să-ți răspundă. La fel de bine te pot minți. Nu vor decât liniște.

Deci care era întrebarea, domnule inspector?

Aha! Moartea. Bineînțeles că moartea. Aceasta e-ntrebarea. *That is the question.*

În unele seri simțeam în vocea lui Chris atâta angoasă la gândul că m-ar fi putut pierde, încât mereu sfârșeam prin a-l liniști: deloc nu mai mergea relația cu Gilles, era gelos, coleric, nu știam ce să mă mai fac. „Părăsește-l!”, îmi zicea. Bine, dar pentru a mă duce unde? Nu aveam destui bani să-mi plătesc singură o chirie, îi răspundeam. Chris amuțea, îndurerat că nu îmi putea propune nimic, situația lui financiară fiind încă și mai rea decât a mea. În zilele acelea, la telefon, mă apuca rușinea pentru că, stând confortabil în apartamentul meu de trei camere, din strada Rambuteau, făceam pe femeia supusă unei existențe precare. Totodată, uneori mă agasa inerția lui. Dacă locuia cu părinții, asta era și din cauză că nu se ducea să-și caute de muncă. După ce trăise o vreme pe spinarea lui Jo, și-ar fi putut găsi și el un serviciu de chelner sau mai știu eu ce. Numai că nu voia. „Mă consacru artei, doar n-o să-mi bat joc de talentul cu care am fost înzestrat”, zicea între două fumuri de țigară – îl auzeam suflând fumul și mă impresiona acel minuscul acces la

trupul lui; poate că trăgea un joint, într-o seară chiar l-am întrebat, dar a strigat „nu", se lăsase de chestii de-astea, era *clean.* O dată s-a făcut că nu bagă de seamă un job de fotograf pe care i-l găsisem pe Internet. Îi trimisesem linkul pe Facebook, nu era ceva mirobolant, căsătorii, ceremonii de familie, în sfârşit, ceva ce i-ar mai fi dat o gură de aer. Însă nici vorbă. Şi-n faţa lui însuşi juca aceeaşi scenă a artistului blestemat, sărac şi demn în propria-i mizerie existenţială. Ţinea să fie ori Depardon, ori nimic. În acelaşi timp, îşi petrecea multe zile uitându-se la seriale americane online, chestie care nu avea nimic genial. Refuzul lui îmi arăta şi că nu ar fi fost gata să facă nimic pentru mine, pentru a mă cuceri. Asta m-a şi hotărât s-o rup fără prea multe scrupule, mă-nţelegeţi. Uneori mă scuturam, mă întrebam ce mai căutam acolo, în melodrama aia, în tot talmeş-balmeşul. Cum să-mi fi închipuit?… De fapt, nu mai ştiam ce era de făcut. Când elaboram o stratagemă pentru a-l „părăsi" cu blândeţe – şi a mă părăsi şi pe mine, fetiţa din mine îmi vorbea cu o voce atât de suavă, la telefon, încât îmi abandonam decizia. Îmi povestea ce vom face când vom fi împreună. Mă va masa îndelung în serile în care aveam să mă întorc acasă epuizată, îmi va face paste carbonara, specialitatea lui, vom pleca la plimbare în automobilul DS, „rablagit, dar cool" – e o fată bătrână, zicea, are patruzeci şi cinci de ani. Iar eu, la celălalt capăt al firului, roşeam tainic. Nu spunea niciodată lucruri mai explicite, nu făcea niciodată aluzii ambigue, ca să nu mai vorbim despre aluzii direct de natură sexuală. Nu ştiam dacă se temea să nu mă sperie sau dacă pur şi simplu nu era prea interesat de sex. Ipoteza mă neliniştea, întrucât mie, în unele seri, îmi era îndeajuns vocea lui ca să mă ud toată şi închideam cufundată în propria-mi dorinţă imposibil de comunicat. Uneori subliniam numărul mare de „gagici mişto" care-i dădeau like-uri la postările de pe peretele lui, iar el îmi răspundea, pe ton liniştitor, că e ceva normal pentru un fotograf, doar modelele feminine sunt mereu în căutare de shooting-uri. Poate că astfel voia să-mi sugereze că nu eram una cu care ar fi vrut doar să şi-o tragă, ci cu totul altceva. Şi aşa şi era. Într-o seară, a postat un video cu Patti Smith, cântând *Because the night belongs to lovers* – magnifică melodie, o ştiţi? – , dar, dintre toate citatele posibile, a ales să scrie drept comentariu: *Love is an angel disguised în lust*[5]*.* Dacă dragostea este un înger, mă gândeam ascultând cântecul, atunci înseamnă că nu are sex. Lucru care mă făcea în acelaşi timp nefericită şi relaxată: chiar dacă între noi nu erau decât cuvinte, tot eram amanţi.

Venea din ce în ce mai des de la Sevran ca să rămână peste noapte la Paris şi ajunsese tot mai greu să-mi justific refuzul de a-l întâlni. „Am putea bea,

[5] „Dragostea este un înger deghizat în dorinţă" (n.tr.).

totuși, o cafea împreună, nu? Fie și una fără cafeină", glumea. „Am înțeles că gagiul ăla al tău nu prea e *cool,* dar chiar și-așa… La munca pe care-o faci, cu siguranță te vezi cu tot felul de oameni, nu?, fără îndoială și cu fotografi, nu?, și-atunci cu mine de ce nu?" Când mă făceam că nu aud, zicea: „Fiindcă știi că imediat ce ne vom vedea, totul va fi clar – clar ca această Claire a mea. Am convingerea absolută că suntem făcuți unul pentru altul, știi și tu asta în străfundul gândurilor tale, doar că nu vrei să ți-o mărturisești nici ție". Clar ca această Claire a mea, da, îi răspundeam eu ironic, în gând. Cu adevărat foarte clar. Clar ca apa de izvor. Suferam, însă. Și mă apăram și eu cum puteam. „Zici așa fiindcă îți plac fizic și crezi că sunt drăguță. Dar de cunoscut, nu mă cunoști. Poate că te mint". „Ba da, te cunosc", îmi răspundea extrem de sigur pe el, „foarte serios. Și nu are nicio legătură cu fizicul – tare rău mă mai cunoști tu pe mine. Mi se rupe de chestia asta cu fizicul. Ceea ce contează e ființa ta. Îmi place ființa ta. Sunt îndrăgostit de sufletul tău pe care-l aud prin glasul tău, prin cuvintele tale. Ceea ce nu înseamnă că nu îmi doresc să te țin în brațe", adăuga, sesizându-mi tăcerea. Până și sintagma asta simplă, „să te țin în brațe", mă făcea să mi se înmoaie genunchii, mă dădea gata.

Dar de putut, n-am putut, nu. N-am putut. Cu toate astea, într-o zi i-am postat un cântec al lui Catherine Ribeiro de pe Youtube, *Cu mâna stângă* – în definitiv, se presupunea că îmi plăcea muzica bună franțuzească. Îmi doream, mai ales, să fie atent la cuvinte, atunci când cântăreața zice: „Acesta-i adevărul, iată,/Și de-asta sufăr în blocaj:/Adresă n-am avut vreodată./Identitate? Doar trucaj". Numai că el… Poftim? Vă bateți joc de mine? Bine… Dacă vreți. Dar o să ne perturbe. Vă previn, nu prea cânt cum trebuie, mai ales *a capella.*

Îți scriu, cum vezi, cu mâna stângă
Cea fără glas, fără cuvinte,
Stângace, parcă stând să plângă,
Uite de ce-o ascund, cuminte.

Am s-o pitesc în buzunar,
Să-ngâne acolo-n întuneric
Mici note într-un ritm bizar
Sau basme dintr-un raft himeric.

Îți scriu, cum vezi, cu mâna stângă
Care oricum tot nu contează,
Făcând greșeli ca o nătângă.

Aşa se zice, că ratează.

M-am străduit s-o fac pierdută
Ca să-mi descopăr drumul bun:
O viaţă fără mister, mută,
În care dac-ajuţi eşti un nebun.

Bun, mă opresc, vă iert timpanele. Tentativa mea de a mărturisi adevărul a eşuat lamentabil, nu a prins mesajul, *identitate? doar trucaj, basme dintr-un raft himeric…* Numai finalul l-a reţinut: „De fapt, voiam să-ţi spun te iubesc/ Doar atât mi se pare real". Mi-a răspuns: „Claire, şi eu te iubesc", ironizând politicos: „Catherine Ribeiro… Asta ascultau părinţii tăi când erai mică?" Uitasem că era de origine portugheză, la fel ca avatarul meu! Vedeţi, voiam să dezvălui adevărul, dar, inconştient, rămâneam Claire Antunès.

În sfârşit, pe scurt aşa nu mai mergea, mă zbăteam în ficţiune şi sufeream în realitate. El mă presa, eu nu mai aveam niciun motiv să refuz să ne vedem, să bem o cafea împreună. Trebuia tranşat, ieşire nu mai exista. Deşi mi se rupea inima, într-o zi când m-am simţit mai puternică, i-am scris un mesaj de adio la care nu mi-a răspuns. L-am sunat, tot fără să răspundă, şi i-am lăsat un mesaj lung, în care îi spuneam că urma să mă mărit cu Gilles, că şi-a găsit de lucru în Portugalia, unde urma să plecăm la sfârşitul lunii, că lucrurile erau de acum hotărâte: eram nevoită, deci, să mă despart de vis. Continuam explicându-i cât de tare mă îndrăgostisem de el, cât de mult îl iubeam, ştiind în acelaşi timp că iubirea virtuală nu avea cum să ţină loc de iubire. Îl rugam să nu încerce să dea de mine, de altfel urmând să închid pagina de Facebook şi să-mi schimb numărul de mobil pentru a evita să cedez şi dorinţei mele, dar şi dorinţei lui. Susţineam că n-am nicio îndoială că în curând urma să trăiască o dragoste adevărată (vai, chiar nu mă îndoiam). Şi încheiam astfel: „Te sărut cu tandreţe, vezi, nu mă dezmint". Pronunţând fraza, m-am gândit că ultima silabă pe care o auzea din partea mea, aceasta era: mint. Nu ştiu ce mă distrugea mai tare, că-l pierdusem ori că-l trădasem. Vinovăţia, înţelegeţi, îmi e dublă şi strivitoare. L-am momit cu un *fake,* apoi l-am lăsat să se împotmolească în minciunile mele.

Ba da. A lăsat să treacă una sau două zile, spunându-şi că timpul avea să-mi erodeze hotărârea (avea dreptate: îi aşteptam cu disperare revenirea). După care mi-a trimis un ultim mesaj, unul care-i semăna de sus până jos: în egală măsură calm şi pasionat, umil şi sigur de sine. Îmi spunea că e absolut convins că suntem făcuţi unul pentru altul, că destinele ne sunt legate prin iubire. Dar şi că îmi respectă hotărârea, că e îngrozitor de nefericit, însă o

acceptă. Că va dispărea din viaţa mea, dacă asta doream. Că nu îmi va mai scrie, nici nu mă va mai suna. *Peace and love* au fost ultimele lui cuvinte.

În ceea ce mă priveşte, am făcut un efort imens să nu-l sun. Am trăit fantasma scenei în care îi mărturiseam totul, şi el, totuşi, continua să mă iubească, dar nu credeam în aşa ceva, mă simţeam insuficientă, iar orgoliul nu-mi putea risca o lovitură fatală. Mă priveam îndelung în oglindă şi-mi ziceam: „Imposibil". Nu aveam cum să rivalizez cu frumuseţea Katiei. Şi-apoi, chiar ar fi suportat ploaia de minciuni? Aşa că am rezistat în tăcere, ajutată şi de o călătorie pe care am făcut-o exact atunci – un colocviu despre Flaubert, în Brazilia, unde am plecat fără computer şi fără cel de-al doilea telefon mobil. Au fost zece zile atroce. Năpârlirea a fost teribilă, dureroasă: redeveneam Claire Millecam, profesor definitiv la Universitate, divorţată, părinte singur, mamă a doi copii. Oribilă dilemă: să o părăsesc pe Claire Antunès, fericirea de a iubi şi bucuria de a fi iubită, să scap de toate astea ca de o piele veche – preafrumoasa Claire, o piele veche!

Când m-am întors, ajunsesem la capătul puterilor. M-am repezit la telefon. Niciun mesaj. Mi-am deschis computerul: nimic în mesagerie. Am dat să intru pe pagina lui Chris. Dispăruse. Dispăruse complet. Numele nu-i mai apărea nicăieri, iar de pe peretele meu îi fuseseră şterse toate urmele existenţei, like-urile, postările. Numai pe Messenger îi mai puteau fi citite mesajele private. Fusese mai tare decât mine, mai radical, mi-am spus. Şi-am suferit constatând forţa care i se dovedea mai puternică decât dragostea. În acelaşi timp, împăcată nu eram, nu, greutatea era mult prea apăsătoare, dar ca înlocuită, absolvită de obligaţia mea de a renunţa. Nu mai aveam de ce să mă bat, întrucât nu mai exista duşman sau doar unul neputincios – eu însămi. Cu toate astea, nu am fost în stare să renunţ imediat: am sunat eu, dar comunicarea nu mai funcţiona, eram respinsă, nu mai puteam lăsa mesaje. Am încercat chiar să-l întâlnesc pe Jo, pentru a afla veşti fie şi indirect. Numai că Jo făcea pe mortul, m-am gândit că plecase în Goa sau altundeva, poate mai departe, poate împreună cu Chris. Am aşteptat mai multe săptămâni până să întrerup abonamentul telefonic, dar până la urmă am făcut-o. În fine, am tăiat şi ultima punte, suprimând pagina de Facebook pe numele Claire Antunès. Şi mi-am reluat viaţa de mai înainte exact ca atunci când închizi un roman. Rănită, doborâtă. Bătrână.

Nu.

Sau poate doar un pic. Nu mai era fraierul meu. Impostura mea dispăruse în faţa puterii pe care i-o împrumutasem, pe care am împrumutat-o întotdeauna bărbaţilor, deseori fără vreun motiv: puterea de a da înapoi, de a uita, de a da pagina. Pe când o femeie luptă în permanenţă pentru a nu fi victimă, pentru a rămâne puternică sau, cel puţin, demnă. Nu vă mai întreb

dacă ați citit *Legături primejdioase,* sunt sigură că nu… Marchiza de Merteuil îi scrie lui Valmont: „Pentru voi, bărbații, înfrângerile nu sunt decât niște succese ratate. În această întrecere atât de inegală, șansa noastră este de a nu pierde, nenorocirea voastră, de a nu câștiga. Pentru un bărbat, întotdeauna există o altă femeie posibilă". Întotdeauna se mai poate găsi una, cel puțin una. Iată certitudinea gravată în chiar structura bărbatului: femeia iubită nu este singura femeie. Asta credeam, înțelegeți? În ochii mei, el ieșea, până la urmă, învingător din lupta pe care eu o dominasem tot timpul.

Nu. M-am dus la un psihiatru doar ca să-mi dea somnifere, atâta tot. De bine, de rău, continuam să exist. Nu pierdusem, ceea ce deja era mult. Doar copiii mei mă găseau mai tristă decât înainte. Bucuria plecase odată cu Chris, asta este. Munceam pe rupte, comparând conjuncțiile „dar" din poemele de dragoste ale lui Ronsard și *„but"* din cele ale lui Shakespeare.

Nu. Am aflat peste o lună, poate ceva mai mult, poate ceva mai puțin, am pierdut noțiunea timpului. Într-o zi, cum nu aveam nicio treabă, mă uitam pe pagina mea de Facebook – a mea, cea adevărată, a lui Claire Millecam, unde nu se întâmpla niciodată nimic – și am observat că am un mesaj. Era Jo. Foarte amabil. Mă întreba cum o mai duc și-mi spunea că se gândește mereu la mine. N-ai timp de-o cafea? mă întreba. Am acceptat.

Nu se schimbase. Era la fel de… Dar nici că-mi păsa. Nu am putut aștepta mai mult de cinci minute până să-l întreb, aparent fără vreun interes anume, dacă tot la Lacanau stătea, împreună cu prietenul acela al lui or cum îl chema, Christian, Christophe? „Chris?" mi-a răspuns vesel. „Închipuie-ți că nu mai e demult pe lumea asta. La ora asta, bagă-n el păpădii dinspre rădăcină, bufonul". Am avut senzația că leșin, inima mi s-a golit de sânge, mi-am auzit propria voce înfundându-se ca-n vată și zicând: „Cum așa? A murit Chris? Ce s-a-ntăm…" „Mda! A reușit tâmpenia, a intrat într-un pom cu mașina aia DS a lui, cu 150 pe oră, n-a fost prea mișto de văzut!" „Păi… și cum s-a-ntâmplat… accidentul?" Mă abțineam, de bine, de rău, să nu izbucnesc în lacrimi, pe când Jo continua pe același ton bine dispus. „Deh, n-a fost chiar un accident. S-a aruncat premeditat în decor. S-a sinucis, blegul". „S-a sinucis…?" „De la o vreme umbla ca un somnambul, câteodată chiar plângea. O zdreanță. După părerea gaborilor, nu era nicio urmă de frână pe șosea. Și-astea toate, din cauza unei târâturi care-l adusese-n stare, de câteva luni, să umble-n patru labe după curu' ei. Dar ce spun eu să umble? Să alerge. Să galopeze. Să se târască. Să mănânce pietre. Sunt niște jigodii pe lumea asta…" „Poftim? La cine te referi?" Tremuram, nu mai reușeam să respir normal. „La cinece… La cecine…", a zis Jo. „Mde, la o gagică pe care a cunoscut-o pe Meetic sau pe Facebook, nu mai știu, una pe care-o chema

Claire, ca pe tine, păi nu fac eu bine că mă feresc de-aşa ceva?! S-a îndrăgostit nebuneşte de ea, care nu se mai sătura să-i fluture morcovul în capul prăjinii şi, când l-a pus pe liber, Chris şi-a pierdut minţile, nu mai ştia ce să facă, umbla ca disperatul fără ţintă şi, până la urmă, s-a aruncat în aer. Pentru o curvă-mpuţită pe care nici măcar n-a văzut-o vreodată, pe bune. N-a mai avut chef să trăiască. Uite cum te prosteşte dragostea. Şi tot nu era el vreun şmecher… De-asta, nu ştiu dac-ai observat, evit eu dragostea".

Nu.

Poate.

Nu. Lasă-mă-n pace!

2. Audierea doctorului Marc B.

Cunosc cu exactitate motivul pentru care mă aflu în faţa dumneavoastră, dragi confraţi. Nu intenţionez să fug de răspundere, îmi asum şi accept dinainte orice sancţiune veţi decide în privinţa mea. Însă este neapărat necesar ca, înainte de a mă judeca, să înţelegeţi perfect toate detaliile şi implicaţiile cazului care ne-a făcut să fim astăzi aici. Desigur, cu toţii aţi citit dosarul doamnei Claire Millecam, unii dintre dumneavoastră au şi întâlnit-o înaintea mea, fără îndoială poziţia mea de „nou" în instituţie şi prea puţina mea experienţă în general nu sunt străine de erorile pe care le-am comis. Cu toate astea, există un text pe care aş vrea să vi-l citesc, un text de câteva pagini pe care sunt sigur că niciunul dintre dumneavoastră nu îl cunoaşte şi care pune în altă lumină, cel puţin aşa consider eu, decizia pe care am luat-o cu bună-credinţă şi independent de consecinţe. Este vorba despre un extras din romanul scris de Claire aici, la atelierul de scriere creativă, săptămâni de-a rândul – mai exact, este vorba despre redactarea unor fragmente ample din cea de-a doua parte a romanului, în care îşi imaginează cum ar fi arătat viaţa ei împreună cu Chris, dacă ar fi îndrăznit, fără a-i fi mărturisit impostura iniţială, să încerce să trăiască împreună cu el povestea de dragoste pe care o simţea posibilă şi la care visa. Citind-o, m-am gândit la ce spunea Lacan: „Aventura apare în imaginar". Textul mi l-a încredinţat la sfârşitul uneia dintre primele noastre şedinţe, prin urmare nu o trădez – nu cu totul – citindu-vi-l, iar lectura lui mi se pare indispensabilă pentru a pătrunde în mintea lui Claire şi pentru a încerca, înţelegând-o mai bine, să mă înţelegeţi şi pe mine.

Claire Millecam

FALSELE CONFIDENTE

roman

> „Ceea ce vreau să spun e o poveste de dragoste care este întotdeauna posibilă, chiar dacă pare imposibilă pentru cei aflaţi departe de scris – scrisul nefiind aşezat sub pecetea posibilului ori a imposibilului în poveste”.
>
> Marguerite Duras, *Ochi albaştri, părul negru*

Nu mi-l puteam alunga din minte pe Chris, mă gândeam tot timpul la el. Nu puteam suporta gândul de a nu fi fost niciodată nimic între noi. A întrerupe relaţia ar fi fost de parcă aş fi renunţat la a mai trăi. După atâtea altele, bărbatul acela îmi plăcea la nebunie, mă iubea, mi-o declara şi-atunci de ce să-l fi părăsit? Destinele ne erau legate, mi-o repeta, era sigur de asta. De ce să n-o fi verificat? Eram ca într-un film în care nici nu-ţi poate trece prin minte să suprimi scenele cruciale. Îmi scrisese că avea să se întoarcă peste puţină vreme de la Lacanau, întrucât coabitarea cu Jo devenise extrem de dificilă. (Îl înţelegeam în tăcere. Cum altfel să fi fost?)

„Zău”, i-am răspuns, „dar ce s-a-ntâmplat?” Jo refuzase să-l lase pe Chris să lucreze la reportajul din Goa, ba chiar îi distrusese o parte din înregistrările video şi din fotografiile făcute acolo. În plus, îi mai şi venea familia în vacanţă. Chris deja îşi cumpărase biletul de întoarcere, avea s-o facă într-o zi de luni, peste trei săptămâni, şi spera ca în sfârşit să mă poată întâlni. Era momentul să-mi încerc norocul. M-am hotărât, deci, să-l întâlnesc eu, cea adevărată, Claire Millecam, şi rămânea de văzut ce-avea să ni se-aleagă din iubire. Pentru asta era nevoie s-o elimin pe Claire Antunès, cel puţin s-o fac să dispară din zona de interes a lui Chris, dacă nu chiar şi din memoria lui. Reflectam la cea mai bună modalitate de a-mi elibera locul de rivala virtuală pentru care resimţeam răbufniri ale unui soi de gelozie viscerală, inexprimabilă, un sentiment de neputinţă în faţa tinereţii, a frumuseţii ei. Nu există rivală mai teribilă decât aceea care nu există. Simţeam ce simte sora unui copil mort faţă de părinţi: certitudinea că, în inima lor, el nu va putea învinge nicicând acea fiinţă ideală. Nepoata mea, Katia, care zăcea într-un spital de psihiatrie în urma tentativei de sinucidere, nu absorbea decât o parte din agresivitatea de care dădeam dovadă. Sigur, Chris era îndrăgostit de imaginea ei, dar din vina mea. Ştiind-o desfigurată de ultima ei poveste ratată de dragoste, nu-mi puteam proiecta asupra ei propria ranchiună de neiertat.

Cel mai bun mijloc de a o îndepărta pe Claire Antunès era chiar acela… ca ea să se îndepărteze. Am hotărât, deci, să o fac să plece în

străinătate şi cum, cu bună ştiinţă, îi dădusem nume portughez, urma să se mute la… Lisabona. Nu era chiar o nebunie, i-a explicat lui Chris într-un mesaj tandru, dar ferm, pur şi simplu că părinţii ei, care locuiau acolo, îi găsiseră un serviciu interesant, mai bine plătit decât contractul de muncă pe perioadă determinată pe care-l avea acum, adevărată sclavie, şi, cum tot nu mergea bine treaba cu Gilles, pleca pentru a putea analiza mai bine situaţia – „poate că o să mă întorc peste câteva luni", zicea. „Şi, chiar dacă n-o să ne întâlnim niciodată, tot te voi iubi mereu", îi scria pe post de concluzie. N-o puneam să închidă definitiv uşa, presimţind că, fără îndoială, mă vor obliga într-o bună zi cheful ori nevoia să o deschid iarăşi. Chris mi-a răspuns că e tare trist, de-a dreptul nefericit, dar că mă va aştepta. În definitiv, putea şi să vină după mine la Lisabona, oricum obligaţii nu avea la Paris, nu-l ţinea nimic acolo. Nu cunoştea Portugalia, dar lumina cu siguranţă era sublimă, un paradis pentru fotografi. Ba chiar schiţase itinerarul ideal pentru a călători cu maşina lui DS pe drumuri secundare, visând la numele satelor străbătute – Zambugo, Picoto, ce frumos! Nu spera c-o să-l invit să vină după mine – ceea ce nici nu am făcut şi pe bună dreptate. Plecarea în străinătate mai aranja ceva: din raţiuni evident de economie, mă obliga să întrerup conversaţiile telefonice. Voiam să-mi uite vocea în aşa fel încât, peste câteva săptămâni, să-i pot vorbi fără riscul de a mă demasca sub cealaltă identitate. Însă prea îngrijorată nu eram. În primul rând, vocea de la telefon nu se aude la fel ca vocea din realitate. Şi-apoi, ca să descoperi un astfel de lucru, trebuie mai întâi să ţi-l imaginezi.

M-am apucat să pun la punct regia viitoarei noastre întâlniri. Trebuia să fie ceva absolut natural, de parcă întâmplarea se însărcinase să se transforme în destin. Nici nu se punea problema să-l agăţ pe Facebook sau printr-un intermediar. Ţineam să joc altfel, să fiu unică. Spre norocul meu, îmi dăduse ora sosirii de luni, 12, din Gara Montparnasse. Urma să-l aştept la capătul peronului – eram sigură că am să-l recunosc în mulţime, îmi trimisese mai multe fotografii ale lui şi-apoi era înalt şi părul lui avea o culoare specială, rară la bărbaţi, şaten spre roşcat, castaniu. În mod normal, trebuia să fie singur. Îmi închipuiam că urma să ia metroul, apoi RER-ul pentru a ajunge la Sevran şi acolo, într-unul dintre vagoane, aşezată în faţa lui, aveam să-i vorbesc şi, aşa, să facem cunoştinţă. Înainte de asta, aveam la dispoziţie trei săptămâni pentru a mă pregăti, doream să fiu frumoasă, fără fir de păr alb, fără un kilogram în plus, sexy şi liniştitoare în acelaşi timp, doream să merit să fiu iubită, doream să fiu iubită.

Şi iată: de-acum suntem în ziua de luni, în metrou nu e aglomeraţie, mă aşez în faţa lui, am patruzeci şi opt de ani, dar nu-i arăt, ridică ochii, mă priveşte. Îi zâmbesc, îşi mută picioarele, îmi zâmbeşte şi el, trist –

trebuie că tot la frumoasa care și-a luat zborul se gândește. Las să treacă o stație, timp pentru a găsi un strop de calm. E frumos, cu o anumită noblețe așternută pe chip, cu ochii de o culoare rară, un verde-cenușiu, dar pare foarte obosit, aproape copleșit de o amărăciune care-l îmbătrânește, iar părul castaniu e presărat cu destule fire gri. Resimt o dulce satisfacție, în primul rând fiindcă diferența de vârstă este astfel aproape imperceptibilă, sunt convinsă Apoi, fiindcă de acum am o misiune: să-l fac fericit pe acest bărbat. Totuși, mi-e frică și nu îndrăznesc să acționez. Dar cum mi-e frică și că în curând va trebui să coboare, mă prefac că îl privesc scrutător și-i spun: „iertați-mă, dar am impresia că vă cunosc de undeva. Nu cumva sunteți prieten cu Jo? Sunteți fotograf, nu-i așa?" Cum are toate materialele într-o sacoșă deschisă, pe care-o ține pe genunchi, trebuie că par cam bătută-n cap. El însă ridică din sprâncene cu mirare: „Cu Jöel S.? Da, de ce? Îl cunoașteți?" „Sunt Claire Millecam, fosta, în sfârșit, una dintre fostele lui prietene". „A, dai", exclamă tot rezervat. Cu siguranță Jo îi vorbise despre mine referindu-se strict la sex, iar amintirea aceasta îl jenează pe Chris, îl pune în încurcătură. Dacă nu cumva, la fel de bine, prenumele meu îi amintește dureros de dragostea pierdută și, dintr-odată, mi-e ciudă pe mine că i l-am acordat și rivalei mele, ce prostie, câtă lipsă de perspicacitate! Dar poate că lucrurile stau invers, în definitiv, poate că tocmai mulțumită acestui prenume îi voi putea pătrunde și eu în imaginație. Deci continui: „Eu și Jo nu ne mai vedem, am rupt relația. Parcă locuiați împreună, dacă nu mă-nșel?", îi spun relaxat. „Acum nu mai… Ne-am certat de curând, dar serios, chiar ne-am certat serios", îmi zice și îmi surâde cu o complicitate discretă. „Jo se ceartă cu toată lumea. S-ar putea pune bazele unui club". Amuțește și se uită la mine cu multă gentilețe – echivalentul vizual al primelor lui mesaje –, curtoazie, umor, curiozitate reținută. Mă tem că din aceste motive s-ar putea să se oprească aici, așa că împing rapid conversația mai departe: „Mi-a trimis selfie-uri în care erați amândoi și așa v-am recunoscut, iar odată mi-a arătat niște fotografii pe care le-ați făcut dumneavoastră, care mi-au plăcut foarte mult – peisaje, imagini din călătoriile în care ați mers împreună. Faceți și portrete? Vreau să spun: fotografiați și oameni?" Râde. „Da, da, nu doar baobabi și panda uriași. Și oameni". Îi explic bâlbâindu-mă că tocmai am încheiat un eseu despre Marguerite Duras, iar editorul meu va avea nevoie și de o fotografie de presă. „De obicei îmi trimite fotograful cu care lucrează, însă pot să-i cer să schimbe… Bine, dacă vă interesează…" „Sigur că mă interesează. Ca să fiu cinstit, chiar îmi căutam ceva de lucru, fiindcă nu mai am niciun chior. Chiar ar fi supercool". Mă privește mai atent, apreciindu-mă. „Și pe urmă ar fi foarte plăcut. Când vrei să facem treaba?" Roșesc nu atât din cauza complimentului, cât a tutuielii, de

parcă şi-ar fi pus o mână pe mine. Simt totodată arsura geloziei în faţa uşurinţei lui de a face cunoştinţă cu cineva, de a se purta cu o asemenea naturaleţe, cu atâta simplitate generatoare de încredere. Gândul mă poartă spre toate femeile de pe Facebook, toate femeile din metrou, din tren, toate femeile de pe toate străzile. „Păi, nu ştiu… Stai în Paris?" „Nu, la Sevran, cu părinţii – provizoriu, sper. Dar pot veni când vrei cu bătrâna mea DS şi aşa am avea cum merge să tragem ceva cadre la ţară, ar fi o schimbare de atmosferă. Numai dacă nu preferi veşnica poză a autorului aşezat la Café de Flore, cu bărbia în palmă". Râd şi scutur din cap. „Atunci, it's a deal". Îi cer numărul de telefon şi i-l dau pe al meu. „Trebuie să cobor". „Te sun", îi spun în timp ce îşi strânge lucrurile. „Cool! Mă bucur că ne-am cunoscut. Pe curând". Şi coboară. Îl văd îndepărtându-se pe peron, cu rucsacul în spate. În clipa în care trenul se pune din nou în mişcare, zăresc într-un coş de gunoi din metal un trandafir împachetat în celofan, tragicomic în neaşteptata lui vază. N-o fi un semn rău al destinului? Nici nu mă gândesc la aşa ceva. Cred că mă place. În geamul negru al vagonului îmi surprind oglindirea în ochii albastru-verzui. Da, mă place.

•

Ne-am mutat foarte repede împreună sau, mai degrabă, a venit imediat să locuiască la mine. Nu avea cu ce să îşi plătească o chirie în Paris, iar la mine era destul loc, mai ales când nu erau copiii acasă. Jurasem să nu mai comit eroarea conjugală care constă în a împărţi acelaşi dormitor. Voiam să păstrez senzaţia intactă întâia oară, imediat după şedinţa foto. Ne uitam, tâmplă lângă tâmplă, în jos, la afişajul aparatului lui pe care se derulau portretele pe care le făcuse, în momentul în care ne-am întors capetele amândoi odată: buzele ni s-au atins uşor, apoi limba lui mi-a pipăit gura, s-a scufundat în ea, după care a plecat destul de repede, avea o întâlnire, ah, măcar de s-ar mai întâmpla iarăşi, măcar de-ar fi din nou la fel de puternic, în acelaşi timp mai lent şi mai rapid decât eram obişnuită, ca o accelerare în ralanti a pulsului vieţii, sentiment efemer al infinitului, ah, redaţi-mi acest început! În speranţa de a regăsi de fiecare dată senzaţia de prima dată, am pregătit pentru Chris salonul, spunându-mi „dacă se simte liber, va rămâne", dragostea înseamnă să rămâi, deşi ai putea să pleci. Am dus televizorul în bucătărie, pentru copii, am cumpărat o canapea extensibilă şi un birou pentru a-şi putea lucra fotografiile, iar el a aşezat un soi de paravan japonez între cele două compartimente, şi-a dus cele câteva haine în şifonierul meu şi aşa ne-am început viaţa în comun. În realitate, aproape în fiecare noapte dormeam împreună, cel mai adesea la mine-n pat, uneori pe canapeaua lui, unde mă duceam din când în când, în miez de noapte, trezindu-l în mângâieri la care-mi răspundea de fiecare dată, eram foarte grijulie cu plăcerea lui,

sinonimă cu iubirea. „Îți simt dragostea”, îmi zicea când își dădea drumul la mine-n gură, „iubirea mea”, îmi șopotea la ureche înainte de a adormi înlănțuiți, fiecare strângere-n brațe ne întărea cunoașterea reciprocă. Atâta doar că de cele mai multe ori plecam în zori, de teamă ca ochii umflați și pielea lipsită de machiaj să nu-i amintească de ce nu părea să-și amintească. Eu, care pretind că disprețuiesc smăcuiala feminină, îmi întreţineam o natură extrem de studiată, un aer tineresc care, de altfel, corespundea cu tinereţea mea interioară.

M-a rugat să-i spun Chris, nu Christophe, fără a ști că-l numeam așa de luni și luni, că-i murmuram prenumele în minte de zeci de ori pe zi, că i-l șopteam pernei mele, ca o adolescentă. El mi-a zis din prima Clé[6]. „Clé, tu, Cheie-a mea. În weekendul ăsta o să punem mâna pe Cheia câmpurilor”, îmi spunea când plecam la Dieppe să mâncăm scoici sau să ne plimbăm cu DS-ul lui pur și simplu de plăcere. „Ești Cheia visurilor mele”, îmi șoptea, strângându-mă noaptea la piept sau, mai bine, trecându-și degetele peste fața mea, cu ochii închiși, de m-apuca tremuratul, zicea „ești Cheia misterelor”. Am alungat repede gândul care, la început, îmi parazita mintea: că îmi spunea Clé ca să nu pronunțe prenumele Claire, care era al celeilalte.

Nu ieșeam prea mult, dacă o făceam plecam separat, nu ne amestecam prietenii în povestea noastră și, într-un acord tacit, începusem să ne îndepărtăm de ei. Se mai întâmpla câteodată să avem grijă de câinele vreunei foste – „doar o prietenă, nimic mai mult”, zicea râzând în fața tăcerii mele subite –, iar eu mă vedeam tot mai rar cu câte o colegă sau partener de tenis, cărora oricum nu le vorbeam despre Chris. Trăiam ceea ce s-ar putea numi fără greș o viață privată. Fără însă a ne priva de ceva, rareori unul de altul. Împărțisem spațiul în așa fel încât el putea lucra pe partea lui și eu pe a mea. Eu mă duceam la cursuri, el făcea fotografii, după care ne regăseam iarăși, fără-ntârziere. Când copiii erau acasă, le arăta cum se încadrează imaginile, ascultau rock sau se uitau la seriale. Nu știu dacă înțelesesem că eram împreună, ținând cont că aveam fiecare camera lui, dar îl adorau pe Chris – „Ce cool e!”, ziceau în cor. Nu e vorbă, nonșalanța lui făcea minuni în dezamorsarea conflictelor. Când rămâneam singuri, întârziam îndelung în pat ascultând muzică ori citind, ba chiar ne apucam de cine știe ce rețete complicate, în bucătărie, pentru a ajunge, până la urmă, tot la bistroul din colț. Ne înțelegeam până și din tăceri, iar râsul sosea la capătul tuturor disputelor.

Problema banilor fusese discutată rapid și pusă la punct. Așadar, de avut, nu avea, părinții nu aveau de unde-i da, își încasa ajutorul social și nu refuza nici cea mai mică ofertă de lucru, cu condiția să aibă legătură cu fotografia. Știam deja toate astea, însă l-am ascultat cu atenție,

[6] „Cheie” – în lb. fr. (n.tr.).

întrucât simţeam că miza partidei pe acest teren se juca. Ceea ce încă este ceva obişnuit pentru o femeie – să depindă financiar de cineva, deseori de un bărbat mai în vârstă decât ea – rămâne o încercare de foc pentru bărbaţi. Iar diferenţa noastră de vârstă nu aranja cu nimic lucrurile. Cuvântul „gigolo" plutea la orizont, cuvântul „cougar" mă ameninţa, trebuia să scăpăm de ele. Aşa că i-am spus că banii sunt ceva mobil, ceva circulant, azi am eu, mâine are el, n-are nicio importanţă. Raţionamentul i-a plăcut, însemna că sigur cred în talentul lui, îi acordam doar un avans în contul viitoarelor lui succese. Mi-am folosit cunoştinţele pentru a-i găsi de lucru: fotografierea unor monumente, portrete profesionale. La rândul lui, propunea caiete promoţionale unor actriţe, iar eu făceam eforturi să-mi amuţesc gelozia. Nu rata nicio ocazie de a compensa lipsa de bani cu mici atenţii: un trandafir, un croasant, un cocktail într-un bar. Restul din ce câştiga era pentru plata benzinei, întreţinerea maşinii şi cumpărarea materialelor fotografice. Scobitura gâtului, locul de care Claire Antunès îşi dorise atât de mult să îşi lipească buzele, era acum tandru şi fierbinte sub buzele mele.

Şi astfel au trecut luni în şir, într-o dulce beatitudine. Eram fericiţi cum voi toţi visaţi să fiţi. După care, într-o zi, a sosit şi răul, din vina mea, numai din vina mea, fiindcă nu sunt zdravănă la cap. Şi iată cum. Analizam împreună cu studenţii mei, pentru examenul de licenţă, influenţa lui Tasso asupra scriitorilor, a artiştilor europeni începând cu secolul al XVI-lea. (Învăţământul, care adeseori mi se păruse apăsător, ajunsese acum o mare bucurie pentru mine. Tot ce făceam era pe loc echilibrat de prezenţa lui Chris.) Aşadar, studiam povestea de dragoste dintre Rinaldo şi Armida, aşa cum o descrie Tasso în *Ierusalimul eliberat.* Rinaldo, vestitul cavaler, este luat prizonier în timpul primei cruciade de o preafrumoasă vrăjitoare păgână, Armida. Aceasta intenţionează să-l ucidă împreună cu toţi tovarăşii lui creştini, numai că se îndrăgosteşte de el. Până la urmă, Rinaldo se îndrăgosteşte şi el de Armida, care îl face să bea o poţiune magică ce îl aşază şi-l ţine sub stăpânirea ei plină de iubire. Din clipa aceea cavalerul îşi uită sfânta misiune, lâncezind în minunata existenţă pe care i-o dăruieşte vrăjitoarea. Îl scapă de armură şi de spadă, îl îmbracă în veşminte somptuoase, născoceşte pentru el festinuri, jocuri, concerte, risipind asupra lui mii de mângâieri şi inventând mii de voluptăţi. Iubirea li se desfăşoară luni de-a rândul, în plăcere şi-n leneveală. Însă cruciaţii lui Godefroy de Bouillon nu se resemnează cu soarta prietenului lor, refuză să îl părăsească în braţele unui destin atât de demn de dispreţ şi descoperă mijlocul de a ajunge până la el în absenţa Armidei. Rinaldo este acolo, culcat pe un pat împodobit cu ţesături scumpe, înconjurat de feluri rafinate de mâncare şi de carafe cu vinuri translucide. Îi întind un scut în care să se vadă ce-a ajuns. Şi astfel Rinaldo, care nu se mai

admira decât în oglinda magică pe care i-o întindea frumoasa lui iubită, îşi descoperă dintr-odată adevărata înfăţişare, cea a unui bărbat moleşit, lâncezind între perne, îmbrăcat ca un cuceritor de femei şi lipsit de arme. Vechilor lui tovarăşi nu le-a fost astfel deloc greu să-l convingă să se întoarcă alături de ei pe calea cuceririlor de cetăţi. Drept care s-a ridicat, şi-a recuperat armele şi s-a pregătit să-i urmeze.

Aici, vai, se întâlnesc legenda şi povestea mea. Descoperind hotărârea lui Rinaldo, Armidei, încărcată până peste poate de dragoste, nu-i vine să creadă că iubitul ei, atât de legat de ea de luni şi luni de zile, ar putea-o părăsi. Puterea pasiunii lor, căreia îi aduc necontenit cele mai dulci dovezi, este de acum atât de mare, încât nu mai este necesară nicio vrăjitorie, crede ea. În opera lui Lully, chiar cântă amândoi o arie admirabilă, la care, punând-o studenţilor mei s-o asculte, mi-au dat lacrimile: *Nu, mai degrabă nu voi mai vedea lumina zilei,/ Decât să mi se stingă flacăra./ Nu, nimic nu-mi poate schimba sufletul./ Nu, mai degrabă nu voi mai vedea lumina zilei,/ Decât să rămân fără iubirea aceasta fermecătoare.* Aşadar, Armida, sigură de puterea iubirii, se aruncă la picioarele lui Rinaldo, îi mărturiseşte vrăjile de care s-a folosit şi îi jură să n-o mai facă. „Te iubesc", îi spune. „Te-am trădat, te-am minţit. Singurul adevăr este însă că te iubesc. Păstrează-mă lângă tine. Din dragoste pentru tine sunt gata să fac orice, pot chiar să mă convertesc la religia ta, dacă mi-ai cere-o". Rinaldo ezită, se uită cu dragoste şi tristeţe la minunatul chip al vrăjitoarei. Dar trădarea ei îl doare mult prea tare. Până la urmă, datoria eroului se dovedeşte mai puternică decât orice sentiment. Se smulge din farmecul rugător al Armidei şi o părăseşte pentru totdeauna.

Le-am spus povestea studenţilor mei, după care nu am mai reuşit să mi-o scot din minte, ajungând să mă obsedeze. O întrebare îmi revenea iar şi iar: dacă i-aş mărturisi lui Chris trecută impostură m-ar mai iubi? L-ar şoca o asemenea manipulare până acolo, încât să mă părăsească?

La drept vorbind, ca să fiu cinstită, nu tocmai această întrebare mă bântuia. Adevărata, unica întrebare care-mi sfredelea creierii era următoarea: oare se mai gândea Chris la Claire Antunès? Imediat ce-l observam căzând pe gânduri, ce mi se părea mai distant, mai puţin atent, problema asta îmi înţepa inima. O mai iubea? Şi nu cumva o iubea mai mult decât pe mine, cu o dragoste mai pură, ca aceea a lui Rinaldo pentru misiunea lui sacră? Cu o dragoste necondiţionată? Nu eram oare doar soluţia de avarie la care recursese, în lipsă de altceva, pentru a se consola după pierderea ei? Şi gelozia rodea astfel din mine.

Am hotărât să ne pun dragostea la încercare pentru a scăpa de angoasa care mă năpădise. Numai că eu aveam mult mai multe dubii decât Armida, chiar dacă nimic din atitudinea lui Chris nu le-ar fi justificat la modul serios, din moment ce îmi dădea neîncetat toate

dovezile de tandreţe şi de dorinţă. Nu aveam niciun motiv obiectiv de a verifica rezistenţa legăturii noastre. Habar nu am de ce-am făcut-o. Dar am făcut-o. Am înviat-o pe Claire Antunès.

Totul a fost pregătit cu grijă. Numai la asta mă gândeam: la a pune la încercare iubirea. Mai întâi am scos telefonul mobil pe care-l ascunsesem într-o cutie de pantofi, în fundul şifonierului. Încă nu renunţasem la abonamentul de doi euro, pur şi simplu uitasem. I-am încărcat acumulatorul. Am ascultat încă o dată, tremurând, ultimele mesaje pe care mi le lăsase Chris cu câteva luni înainte. Glasul lui trist mi-a rupt inima, numai că din cauza geloziei – o gelozie imensă, distrugătoare, nebunească. Trecutul lui îmi făcea praf existenţa mea de acum. Mi-am pus stratagema la punct. Presimţeam c-ar fi trebuit să renunţ, că mă jucam cu focul, dar nu mai puteam da înapoi, angoasa copleşise totul.

Planul era următorul: Claire Antunes îşi face din nou apariţia sub forma unui ultimatum plin de iubire – cum nu îl putuse uita pe Chris în răstimpul acestor luni de tăcere şi de îndepărtare, o rupsese cu logodnicul ei şi, de acum, dorea ca în sfârşit să îl întâlnească, să trăiască împreună cu el, pentru că îl iubea, nu mai avea nicio îndoială. Nu ştia unde mai era locul ei în viaţa lui, dar, dacă încă o iubea, trebuia să lase baltă totul, imediat, şi să vină chiar în seara acea la întâlnire, la Café Français. Ea va fi acolo între orele 22 şi 23, în niciun caz mai târziu. Nu trebuia să încerce să stea de vorbă cu ea la telefon, atâta doar, să vină, pur şi simplu să facă act de prezenţă. Dacă nu va veni, nu va mai auzi niciodată nimic despre ea. Acesta era mesajul, în acelaşi timp tranşant şi exaltat, pe care Chris avea să-l primească din partea mea, sub formă de SMS trimis de pe telefonul secret, în aceeaşi seară, pe când stăteam la masă, pe terasa restaurantului nostru favorit, cel aflat la doi paşi de casa mea.

La început nu m-am gândit decât ia un test de probă: în cazul în care Chris se va duce la întâlnire, bineînţeles că nu o va găsi pe Claire Antunes şi mă va pierde ori îl voi pierde eu pe el, asta n-o mai ştiam prea bine. Numai dacă nu-l voi ierta. Însă, puţin câte puţin, pentru ca experimentul să pună capăt bănuielilor generate de gelozia mea, mi-am închipuit că voi aduce în faţa lui, la Café Français, chiar pe splendida tânără brunetă pe care o admirase într-atât în fotografie: pe nepoata mea, Katia. De când avusese tentativa de sinucidere, aproape că nu o mai vedeam şi, când, totuşi, o vedeam, evident că se întâmpla fără ştirea lui Chris, care nici măcar nu aflase ceva despre existenţa ei. După ce rămăsese mult timp în sanatoriul din Sud-Vest, Katia venise la Paris să-şi caute de lucru. De o lună locuia pe strada Roquette, singură şi, ca întotdeauna, destul de deprimată. La drept vorbind, tot nu aflasem ce îi provocase o asemenea disperare, încât să înghită un tub de somnifere,

la puţină vreme după mutarea la Rodez. Cu siguranţă fusese vorba despre o poveste de dragoste care mersese prost, dar nu a vrut niciodată să-mi spună mai multe şi nici eu nu insistasem. Pe scurt, pradă delirului meu provocat de gelozie, i-am dat întâlnire în seara respectivă, la ora 21, la Café Français. În coşmarurile mele trăite cu ochii deschişi, Chris înainta spre ea, care stătea la o masă din apropierea barului, se aşeza, o lua de mâini, mut, fermecat – doar nu se transformă visurile în realitate prea des. După care scena o lua de la cap *ad nauseam,* până când mă scuturam ca să nu încep să urlu de amărăciune.

Seara, îi propun lui Chris să mergem pentru cină la Chez Tony, un restaurant din cartier unde ne duceam în mod obişnuit când nu mai era nimic în frigider. „Nu vrei să mă duc după nişte pizza?", mă întreabă luându-mă-n braţe pe la spate, cu burta lipită de fundul meu, cu gura de păr. Îl refuz, zicând că e timp frumos şi că o să ne simţim mai bine pe terasă. Aveam pregătit pe ecranul telefonului secret, ascuns sub hârţoagele de pe biroul meu, textul SMS-ului de la Claire Antunès, nu îmi mai rămâne decât să apăs pe *Send,* pot şi să n-o fac, dar o fac exact înainte de a închide uşa şi de a chema ascensorul. Coborâm, mergem până la restaurant, mă ţine de mijloc, ne aşezăm, ne uităm pe meniu. Chris nu se uită la telefon, poate că nu a auzit bipul mesajului său, mai degrabă, pur şi simplu savurează clipa, nu aşteaptă nimic şi pe nimeni, pare relaxat. Nu mai rezist, întregul corp îmi tremură pe dinăuntru, pântecele îmi palpită de nerăbdarea de-a şti ce e Chris cu adevărat, ce sunt eu pentru el, ce sunt eu. Maşinăria e anclanşată, vechea spaimă revine, groaza de a nu fi decât un obiect în dragoste. Nu despre mine este vorba, ci despre cealaltă, întotdeauna aşa am considerat. Îmi revine în minte o maximă a lui La Rochefoucauld, pe care am propus-o ca temă de disertaţie studenţilor mei. „În prietenie, ca şi în dragoste, deseori suntem mai bucuroşi de ceea ce nu ştim decât de ceea ce ştim". Fără îndoială. De acum însă, e prea târziu pentru a ignora: în doar câteva secunde voi afla. „Cât e ceasul?" întreb. „Poate avem timp să mergem şi la un film după". Nu răspunde, studiază lista de vinuri cu un surâs discret pe buze. „Nu vrei să te uiţi tu?" spun, făcând un semn către buzunarul lui de la blugi. „Mie mi s-a descărcat bateria". Fără să îşi ia ochii de pe meniu, scoate telefonul, îl deschide cu încetinitorul, aruncă o privire, încremeneşte, se încruntă. „Opt patruzeci şi doi". E vocea lui uşor gâtuită sau am rămas eu fără suflare? Citeşte mesajul, apoi privirea îi tremură, nu mai ştie spre ce să se îndrepte. Mi-e rău. „Nu vrei să te duci până la tutungerie? Am chef să fumez", spun pentru a scăpa de suferinţa pe care mi-o provoacă văzându-l astfel. Ia să plece, să se ducă, să mă scutească de spectacolul lipsei lui de hotărâre! Se ridică în picioare ca un automat, bâiguie un „Da, da, mă duc", îmi pune o

mână pe umăr – o mână puternică, brutală aproape, contrastând cu blândeţea pe care-ar vrea s-o dăruiască –, îi zăresc prin gulerul desfăcut al cămăşii gâtul delicat, scobitura de care-mi place să-mi lipesc buzele, aş vrea să o fac iarăşi, înainte de a pleca, dar deja se îndepărtează. „Mă-ntorc", îmi zice. Apare chelnerul. Am comandat un vin rozé. Cum îl aduce, umplu ambele pahare. Beau dintr-al meu cu înghiţituri mici, cu ochii ţintă la paharul lui. „Mă-ntorc".

Aici se opreşte romanul lui Claire – al doamnei Millecam. În orice caz, naraţiunea scrisă dintr-o bucată. Întrucât, după cum puteţi vedea, dragi confraţi, caietul continuă, însă după mai multe pagini albe, ca pentru a marca o perioadă, un timp, de data aceasta cu un alt stilou şi cu un scris mai sacadat. Invers decât în prima parte, aici sunt şi mai multe ştersături. Unele paragrafe sunt înlăturate, înnegrite complet cu markerul, altele sunt simple notiţe abia lizibile. Fără îndoială, lui Claire i-a fost greu să se hotărască asupra unui deznodământ anume. Se plasase în asemenea măsură în unghiul deschis al tuturor posibilităţilor, visase atât de mult, fusese pradă coşmarurilor, fantasmelor legate de dragostea ei, de gelozia, de dorinţa, de îndoielile ei, încât, probabil, îi venea greu să cedeze în favoarea unui adevărat final, adică al unuia singur. Observaţi că, într-un scenariu de film sau într-un roman, lucrurile s-ar putea foarte bine încheia astfel: femeia rămâne aşezată pe terasă, cu paharul de rozé în mână. Ultima secvenţă poate fi înainte de a începe să bea şi din celălalt pahar sau imediat după, după dorinţă. Aşteptarea, disperarea şi trecerea timpului se citesc în conţinutul paharelor. Dacă nu cumva se optează pentru happy-end, în care îl vedem pe Chris apărând din capul străzii, îndreptându-se spre ea pe când începe să curgă genericul, iar Patti Smith cântă *Because the night belongs to lovers* sau cealaltă melodie, pe care o adora şi pe care mă punea deseori să o ascult la Ipodul ei, în timpul şedinţelor de terapie, *One day baby we'll be old.*

Vă citesc însă finalul, aşa cum l-a scris în cele din urmă Claire – Claire sau altcineva, nu ştiu prea bine, scrisul pare puţin diferit. Este interesant, fiindcă se poate auzi şi punctul de vedere al bărbatului. Finalul este povestit de Chris. În relaţie cu ce a urmat, deznodământul nu este lipsit de sens, veţi înţelege de ce. Pe mine acest final m-a împins să fac ceea ce am făcut. Aşadar, vă rog să ascultaţi doar încă două minute.

N-am mai ştiut ce să fac după ce am citit SMS-ul. Clé m-a rugat să mă duc după ţigări, pica bine, aveam nevoie să-mi vin în fire. Am mers ca un zombi până la colţul străzii, apoi am încercat să dau de Claire pe Facebook. Pe peretele ei nu mai apăruse nimic, ultima postare era veche de câteva luni: o fotografie din Portugalia care semăna cu a unei

agenţii de turism, prea lipsită de vreo valoare, şi asta era tot. Am recitit pe repede-nainte câteva dintre vechile noastre schimburi de mesaje private, iar picioarele au început să-mi tremure. Chiar m-a emoţionat să-i revăd fotografia, frumuseţea ei simplă şi luminoasă, surâsul cu buze cărnoase şi dinţi perfecţi, pletele negre cu sclipiri uleioase. Şi sânii rotunzi, care se pot ghici sub puloverul cuminte. Ar fi putut fi model. Genul de fată la care visează toţi bărbaţii, o *trophy girl* perfectă. Tutungeria era închisă. M-aş fi putut duce până la cea de lângă Braseria Georges, dar era prea departe, Clé m-ar fi aşteptat prea mult. Aşa că m-am întors la noi în apartament, ar fi însemnat să-şi fi băgat dracul coada dacă nu aş fi dat de vreun Camel prin casă. Şi am şi găsit un pachet vechi în dulăpiorul de la intrare. M-am aşezat două minute ca să reflectez. Ce să-i răspund lui Claire? S-o trimit la plimbare prin SMS n-ar prea fi salon. Dar, până la urmă, nici *comeback*-ul ei melodramatic nu prea e de top. Ce-o fi în capul ei? C-am încremenit pe post de statuia eternului îndrăgostit, când nici măcar nu ne-am întâlnit vreodată? Visezi, păpuşă! Habar n-aveam ce să-i răspund. „Sorry, Claire, sunt cu altcineva. Pe care tot Claire o cheamă". Sau chiar: „Îmi pare rău, nu sunt în Paris". Ori, pur şi simplu: *„Welcome în France.* Drum bun şi cale sprâncenată, Claire. Te pup". Sau nimic. Nada. Răspuns zero. Las-o jos că măcăne. Gândind astfel, căzut pe canapeaua din salon, cu ochii proţăpiţi pe papuceii ecosez ai lui Clé, care zăceau sub masă, ca de-obicei, îmi venea din nou în minte ciudata noastră poveste de dragoste, a lui Claire şi a mea. Trebuie să fi fost niţel cam zuză ca să-mi trimită asemenea ultimatumuri când nici măcar nu mă cunoştea. Însă eram obligat să-mi mărturisesc că-mi plăcea chestia asta. Genul acesta de impuls, felul ăsta de-a o lua direct pe instinct pentru a-şi învinge pudoarea, pentru a arde etapele, în sfârşit. Era o nebunie, absolut stupid – însă teribil de feminin, ce să mai vorbim! Dincolo de rutina dulce a vieţii de zi cu zi, atât de plicticoasă uneori. Doar n-o puteam sfârşi aşa, într-o casnică tăcere. Era necesar să-i vorbesc, să-i explic. Nu voia să-i telefonez, ţinea să apar, dar nu eram obligat s-o ascult, puteam să joc aşa cum înţelegeam eu regulile. Bine, îmi asumam micul risc de a fi iarăşi învăluit, fermecat de vocea ei, fiindcă îmi aminteam de puterea pe care o avea asupra mea pe vremuri… Fiindcă timpul acela era deja atât de departe… Clé ocupase tot locul, imediat, iar iubirea ei o câştigase pe a mea – în orice caz, o duceam tare bine cu ea. Cu toate astea, nu mă puteam hotărî să mă duc la restaurant, cum îmi cerea. Trebuia mai întâi să stau de vorbă cu Claire. M-am mai uitat la telefonul meu mobil încă un minut, cu gura căscată, ca un imbecil – mă concentram la ce urma să-i spun sau la mesajul pe care să i-l las dacă, după cum credeam (după cum speram?) încă nu şi-l închisese – şi, până la urmă, i-am format numărul. A sunat o dată, de două ori, de trei ori şi

după a patra oară am închis cu inima bătând să-mi sară din piept, fără a lăsa vreun mesaj după ce am auzit vocea robotului. Nu frica m-a împiedicat, ci evidența de neînțeles, odată cu sunetele soneriei, că acestea răsunau nu doar în receptorul telefonului, dar și, exact la fel și în aceeași clipă, *în apartament.* Eram în asemenea hal năucit de coincidență, încât am mai format o dată, pe loc, numărul lui Claire. Verificare incontestabilă: suna. Un telefon suna în dormitorul lui Clé.

Luându-mi drept ghid timpanul, am dat rapid de un aparat mic, ieftin, pe care nu-l mai văzusem niciodată în mâinile lui Clé, care nu utiliza decât Iphone-ul. Am deschis clapeta cu presentimentul unei catastrofe pe punctul de a se produce: și doar acest gest simplu avea să-mi explodeze în plină figură, eram convins, doar scosesem cuiul de la grenada adevărului.

SMS-urile pe care le schimbasem cu Claire Antunès, fotografiile pe care i le trimisesem, totul era acolo și nimic altceva. Pianotam ca un dement pe claviatura minusculă, fără ca vreo explicație credibilă să îmi vină în creierul ca blestemat. Așadar, Clé mi-a piratat telefonul și mi-a copiat SMS-urile? Exact ea, în care aveam o încredere nemărginită? Ba nu, nici vorbă, din moment ce numărul ăsta de telefon, *fucking* numărul jafului ăstuia de telefon era al lui Claire Antunès. Și, din moment ce în agenda lui nu era decât un singur contact: eu. Un singur număr: al meu. Am apăsat tasta mesageriei și am rămas suspendat în spațiul camerei ca o șosetă desperecheată pe sârmă: propria mea voce, vocea mea de prost făcut grămadă, voce plină de încredere, mieroasă, întristată, îmi susura în ureche tot soiul de prostioare, de planuri, de regrete, de jurăminte. Păream cuprins de slăbiciune și nu doar că păream.

Am rămas în stare de prostrație vreo cinci minute, cu mintea vraiște, înainte de a începe să pricep vag înșelătoria. Totul era atâta de-mbârligat, încât nu reușeam să fac legătura cu Clé cea atâta de verticală, atât de demnă. Sentimentul de stupefacție cu ceva gust de umilire se amesteca însă cu o anume admirație. Femeile îmi apăreau toate, dintr-odată, ca o specie superioară, imposibil de cunoscut, grandioasă. Într-un sens. În altul, toate-o apă și-un pământ. De ce, pentru ce tot circul ăsta?

Gelozia. Morbida gelozie a femeilor.

Ceea ce nu explica totul, departe de așa ceva, dar contura o întrebare dureroasă despre rolul pe care îl jucasem fără știrea mea în această piesă obscură și-n tot acest timp. Gelozia înseamnă dragoste, iar dragostea este o explicație care parcă te mai liniștește. Odată trecut primul val al uimirii, s-a ridicat o altă întrebare. Cum avea să evolueze capcana? Întrucât era de presupus că nu aveam cum descoperi cursa, care trebuia să îmi fie reacția? Să mă întorc la masă, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, și să-mi beau paharul de rozé cu ea, ar fi însemnat că a

câştigat? Ori să mă duc la întâlnirea cu Claire Antunès, în Piaţa Bastiliei şi… Şi ce? Clé cu siguranţă plănuise să îşi facă şi ea apariţia imediat după mine, să se bucure de stupefacţia, de ruşinea mea, înainte de a-mi reproşa infidelitatea, fie aceasta şi virtuală, ori să mă ia la înjurături. Eram scindat între furie şi haz, dar, în primul rând, eram obligat să îmi mărturisesc un lucru: zâmbetul lui Clé, care-mi sosea din fotografia agăţată deasupra biroului ei, nu mă consola după şocul evidenţei a ceea ce acum îmi zguduia conştiinţa: Claire Antunès nu exista. Zâna nu era decât un *fake,* visul meu, un avatar: mă îndrăgostisem de vânt. Senzaţia fizică, organică a manipulării mă provoca să merg până la capăt. Cel puţin voi mai prelungi un pic încurcătura şi-l voi face să sufere pe bune pe monstrul ăsta care se juca acum de-a cum să se sperie pe sine, după ce se jucase cu mine. Eram pierdut, nu ştiam dacă o admiram ori o disprețuiam, dacă nebunia ei mă fermeca sau mă revolta.

M-am ridicat dintr-un salt, am pus mâna pe rucsac, am înghesuit în el cele câteva lucruri ale mele şi tot ce ţinea de fotografie, lăsându-mi camera vizibil golită. Plecare adevărată sau înscenare? Nici eu nu ştiam. Era aproape de ora nouă. Înainte de a ieşi, am avut grijă să şterg de pe telefonul ei mobil urma celor două apeluri ale mele.

Clé îşi bea vinul pe terasa de la Chez Tony şi, cum era pe trei sferturi întoarsă, nu-mi oferea decât un profil vag, care mi s-a părut trist. Cana era aproape golită. Am mers mai departe fără ca ea să mă poată vedea şi am ajuns aproape în fugă la locul de întâlnire. Încă o mai iubeam, dar pe care dintre ele?

•

Am ajuns acum la Café Français, beau un pastis, privesc piaţa, maşinile, autobuzele, ar trebui să fac o fotografie pentru a imortaliza această clipă – această clipă mortală. Şi dacă nu vine Clé? Ce caut pe-aici cu tot cu rucsac în cazul în care Clé nu vine şi despărţirea se transformă în fapt hotărât? Oare în noaptea asta voi dormi la părinţii mei, la Sevran, iar mâine-dimineaţă îmi voi bea cafeaua împreună cu mama, care mă va întreba din ochi de ce ratez eu totul, întotdeauna? Nu, nu, nu şi nu. Vreau să vină şi să-i plătesc pentru jocul ei pervers. Mă iubeşte. Voi juca răceala cea mai mare cu putinţă, înainte de a o lua în braţe – poate. Va depinde de surâsul ei, doar nu-i mai sunt sclav. Tot felul de amintiri îmi dau năvală în minte, trecutul defilează de parcă aş fi avut un accident. Cum de-a putut urzi o intrigă atât de complicată? Cum de-a putut inventa un CV, pe Gilles, Portugalia, cum de-a putut inventa imposibilul? De ce-a fost nevoie să…

Şi-n clipa aceea am văzut-o. A fost ca apariţia unei stafii. Am întors capul după chelner, iar ea era acolo, îmbrăcată toată în negru, cu minunatul ei păr negru dat pe spate, cu aer trist, dar ea era, o recunoşteam. Inima mi-a pornit la galop, nu mai înţelegeam nimic, dar

chiar nimic-nimic. Privirile ni s-au întâlnit de la depărtare. S-a uitat la mine, după care a întors capul pur şi simplu, fără vreo expresie anume, uitându-se în altă parte. Totul mi se-nvălmăşeşte în minte, nu sunt făcut pentru atâta emoţie, pentru atâta enigmă. Pieptul îmi este un puzzle ameninţat de explozie.

Şi-atunci m-am ridicat şi am mers până la masa ei, punându-mi rucsacul pe ea. „Claire?", am zis aproape cu brutalitate. Şi-a ridicat capul, gura i s-a întredeschis uşor, pielea îi era splendoarea întruchipată, ochii uimiţi i-au ezitat ca înaintea unui surâs, a înălţat adorabil din sprâncene… „Mă cheamă Katia", mi-a răspuns.

Asta este tot, dragi confraţi. Aşa se încheie caietul. Ciudat, nu-i aşa? Un document, ba chiar mai mult decât atât. Aşadar, cum să vă explic? închizând caietul, mi s-a părut evident că lucrul care domina viaţa acestei femei, în sfârşit, acestei paciente, era culpabilitatea. O culpabilitate în asemenea măsură devoratoare, încât chiar şi atunci când îşi imagina că povestea s-ar fi putut scrie şi altfel şi ar fi aşezat realitatea sub semnul fericirii îşi inventa ulterior un final trist, aplicându-şi astfel o pedeapsă care o lăsa în braţele singurătăţii şi ale remuşcărilor. Această patologie releva fără tăgadă o isterie severă, conform definiţiei pe care o cunoaştem cu toţii: o dorinţă nesatisfăcută. Era necesar ca totul să fie ratat, iată cum am putea rezuma cazul. Nu vă voi jigni reamintindu-vă importanţa masochismului în cazul a numeroşi subiecţi, mai ales la femei – eu însumi mi-am susţinut teza de doctorat cu tema „Distructivitatea şi pulsiunea morţii în nevrozele feminine". În cazul lui Claire – în sfârşit, al doamnei Millecam –, ţinând cont de romanul ei, am putea chiar vorbi despre o căutare pătimaşă a unui „punct de catastrofă", despre voinţa de a obţine dovada incapacităţii ei de a fi iubită, pe care aş numi-o „dorinţa dezastrului". Aceasta se îmbină, fără îndoială, cu dorinţa inconştientă de a plăti pentru vină, de a se autoflagela. Sinuciderea nepoatei (pe care o neagă în roman, într-atât de insuportabilă se dovedise, pentru ea), evident, nu e străină de acest fapt – se pedepseşte, întrucât nu a ştiut să o apere, în pofida promisiunii făcute fratelui său –, dar rădăcinile culpabilităţii merg indiscutabil mult mai departe, în trecut: o greşeală din copilărie, refulată, o depresie maternă, dorinţa ca fraţii să moară, cine ştie?

Cu toate acestea – şi aici cu siguranţă mă puteţi blama –, în loc să caut împreună cu ea, în copilărie, elementul care o ţinea de trei ani în starea de depresie, de culpabilitate, când agresivă, când pasivă, aproape apragmatică, m-am hotărât să caut în viaţa reală ceva care să o extragă din izolare, care să o externeze, care să o scoată de aici. Îmi amintea de Roger, un bolnav pe care l-am cunoscut în stagiu la Ormeaux, în Blois. De douăzeci de ani avea în grijă atelierul de apicultură şi numai asta făcea: se ocupa de stupi, scotea mierea,

urmărea creșterea reginelor… După cum sublinia și profesorul meu de la acea vreme, doctorul Aury, pur și simplu se transformase într-o albină. Ei bine, cu Claire se petrecea ceva oarecum asemănător: se transformase într-o perpetuă așteptare. Și aștepta, numai cu asta se ocupa: cu așteptarea. Ce aștepta? Nimic, tocmai asta era problema. Să fi așteptat un mort care să se întoarcă la ea, să fi așteptat sosirea iubirii, să fi așteptat iertarea pe care cineva să i-o fi oferit? Poate. Însă, mult mai probabil, nu aștepta nimic. Exprimarea nu e una negativă, nu e vorba despre o sintagmă negativă, chiar dacă, obiectiv vorbind, este vorba despre ceva mai puțin productiv decât creșterea albinelor. Așteptarea ajunsese însăși ființa ei, așteptarea dizolvase obiectul așteptat. Împietrise în postura aceea, un soi de veșnic un-doi-trei stă mut împietrit, o Penelopă fără pretendenți, o Penelopă lipsită de întoarcerea lui Ulise, dar care se încăpățânează să își tot modifice viața pe care ar fi putut-o trăi, pentru a nu mai semăna deloc cu cea reală.

Începându-mi ancheta despre care aveți cunoștință, am avut ca unic obiectiv să-i descopăr o ieșire, să-i ridic de pe umeri greutatea strivitoare a culpabilității, să o repun în mișcare pentru a vedea cel puțin cum se desprinde de acea înfiorătoare încremenire în imagine. În plus, mi se părea intuitiv, iar urmarea a demonstrat în ce măsură aveam dreptate, mi se părea, deci, că lucrurile nu se petrecuseră chiar așa cum era notat. Știam că sosise aici vorbind fără șir, în urma unei decompensări severe, că, după fiecare externare, se întorcea victimă a unui nou acces delirant – sau a unui nou acces dezirant, cum spunea doctorul Besse –, doar citisem rapoartele. La început mi-am spus că poate mințea, că fabula încă de la început, că inventa tot ce povestea pentru a ascunde altceva ori pentru a păstra controlul. Întrucât încerca să domine totul fie prin minciună, fie prin râs. Predecesorul meu notase gustul ei pentru ficțiune și pentru povești hazlii – pentru povești în general. Fiindcă îi plăcea să povestească. Colegul meu indica, de altfel, diferența, în privința ei, între ironia care răneşte sau distruge și umorul care este o forță vitală ce reconstruiește. Pacienta noastră le utilizează foarte bine pe amândouă, agresează ori destinde colocutorul, dar mereu ca modalitate autoprotectivă. Glumele țin realul la distanță, ironia abordează tragicul de care, totodată, pacienta se ferește, utilizând sclipirea de spirit pentru a nu pieri. Cu același scop inventează, creează. Strălucirea este modul în care ea definește libertatea, fabula, calea pentru a scăpa de nebunie. Un fel de delir organizat, după cum vedeți. Important nu este însă adevărul. Important este ca ea să-l spună. Sau să-l creadă.

În fine, într-un fel sau altul, cu sau fără știrea ei, pentru mine toată povestea era bizară: Chris, amator de agățat pe Internet, băiat mare, dedat aventurii, se sinucide pentru o fată căreia nu i-a văzut decât o fotografie…

Știu prea bine că așa ceva există, că se poate muri și din cauza a ceea ce nu se întâmplă, că decompensarea psihotică este întotdeauna posibilă, că există băieței pierduți în corpuri de oameni mari și că trupurile mamaielor sunt pline de fetițe, dar nici chiar așa! Cel puțin din punctul meu de vedere, ceva nu se potrivea. Ceva scârțâia. Nu credeam în povestea aceea. Bine, Chris dispăruse de pe ecranele radar. Nu mai era nici urmă de el pe Internet, cu atât mai mult cu cât Claire nu-i știuse niciodată numele de familie, ci doar prenumele, Christophe, și nickname-ul de pe Facebook, KissChris – o nebunie, dacă stai să te gândești, o poveste de dragoste între pseudonime: exact ca-n romane, în fond, creaturi ficționale.

Drept care m-am hotărât să dau de Jo, unicul martor probabil al cazului, în așa fel încât să mi se clarifice lucrurile. Recunosc că am vrut și să știu, din pură curiozitate, să aflu ceva în plus despre resorturile umane, despre logica omenească, despre omenire în general. Ceea ce Claire îmi spusese despre Jo desena un adevărat portret de pervers narcisist, iar în acest sens nu mă înșelam. Am obținut ca din întâmplare, de la Claire, numele de familie al lui Jo, fără a o pune în temă asupra intențiilor mele. În cartea de telefon nu era. Știam că avea o casă la Lacanau și cu siguranță l-aș fi putut descoperi astfel, dar am preferat o modalitate mai simplă: l-am căutat pe Facebook. Acolo era. M-am prezentat printr-un mesaj privat, i-am explicat că doream să-l întâlnesc și că eram medicul lui Claire. A acceptat.

Vă scutesc de detalii, ați citit oricum transcrierea pe care am făcut-o în urma conversației noastre. Percepeai imediat indiferența emoțională a marilor perverși, dar și o anume mândrie naivă a manipulării reușite. Mi-a mărturisit aproape imediat că nici vorbă să fi murit Chris, că el inventase totul pentru a se răzbuna pe „trădarea" lui Claire. „Care trădare?" l-am întrebat. „Că mi-a agățat prietenul când încă eram împreună. I-am recunoscut vocea într-o seară, într-un mesaj pe care i-l lăsase lui Chris, intonația ei atât de manierată, idiotul ăla mi-a dat și mie să ascult ca să mă bucur de așa o suavitate. *Claire Antunès*? Hai, lasă-mă! Javra dracului! Târfa! Lui Chris nu i-am spus nimic, păi, cum aș fi părut?, doar n-am eu față de încornorat. Răzbunarea este o specialitate care se mănâncă rece. Ce curvă ordinară! Și ce mai e de capul ei? Este că tu i-o tragi acuma? Va să zică-i alege care mai de care mai tânăr! Deci n-a murit de durere? Vai, vai, chiar că m-ar fi mirat! M-am prins eu c-o ia în plin când i-am turnat gogoașa. Dar, după câte văd, s-a consolat rapid. Acum un an am încercat să-i dau de urmă, că sunt și eu un sentimental! Glumesc, mă gândeam să-i mai trag și eu un rând, se ține încă bine pentru vârsta ei, păi nu? – doar că ieșise din circulație: pe Facebook nu mai era, la numărul pe care-l aveam nu mai răspundea, la facultate nu mai avea cursuri, de-acasă se mutase. O dată m-am dus până-n

faţa casei fostului ei bărbat (între paranteze, gagiul s-a recăsătorit cu o adevărată bombă, o brunetă cu nişte ţâţe de n-am cuvinte!). I-am văzut şi copiii, doi mici cretini. Însă de ea, nici urmă. Şi-am lăsat-o baltă. Ei, şi ce mai face coarda? Chiar eşti doctorul ei? E bolnavă? Sper cel puţin că nu are SIDA?"

Nu i-am răspuns şi, trebuie s-o mărturisesc, abia m-am abţinut să nu-i trag o pereche de palme. I-am pus nişte întrebări despre Chris. Evaziv, Jo mi-a răspuns că nu mai avea nicio veste de la el. După accidentul cu „Claire Antunès", plecată să se mărite în Portugalia, pe Chris îl lovise melancolia, drept care Jo îl sfătuise să îşi schimbe profilul de pe Facebook, să-şi schimbe felul de a fi, ceea ce prietenul lui chiar făcuse. Christophe – KissChris – pur şi simplu devenise Toph. Pentru orice eventualitate, Jo blocase discret numărul lui Claire de pe telefonul lui Chris. „Indezirabilă", asta devenise ea, „las c-a furat-o fix după merit", mi-a mai zis. Pe urmă ei doi plecaseră în Mexic pentru un reportaj pe care-l contractase Jo, iar acolo Chris cunoscuse o fată. Se certase cu Jo pentru nişte bani, acesta din urmă se întorsese acasă singur şi atunci o revăzuse pe Claire, pe care o anunţase despre pretinsa sinucidere a lui Chris.

Jo m-a întrebat unde locuia acum Claire, dar evident că nu i-am spus că din cauza lui zăcea de trei ani într-o clinică psihiatrică, n-am vrut să-i fac o asemenea plăcere.

M-am întors ameţit acasă, însă obţinusem ce doream. Ca să am conştiinţa împăcată, l-am căutat pe Toph pe Facebook. Nefiind „prieteni", nu am avut acces la mare lucru, dar exista acolo fotografia unui bărbat de vreo patruzeci de ani, cu părul castaniu, fotograf născut la Sevran, domiciliat în Mexic, a cărui semnătură se termina cu o floricică. Tată al unui copil.

În acel moment, ştiu, am comis a doua greşeală. Mi-a lipsit perspicacitatea sau poate luciditatea profesională. Mi s-a părut că asupra acestei paciente, principiul realităţii ar fi putut avea efecte benefice. Că, extrăgând-o din universul imaginar care o distrugea, arătându-i că ea fusese cea manipulată, că ea era victima – nu ucisese pe nimeni, ea fusese cea ucisă –, aş fi putut-o ajuta, ba chiar vindeca. Mi-am dorit să o salvez.

Nu ştiu. Poate. Cred că nu se poate vorbi despre contratransfer, întrucât ea nu a transferat prea mult asupra mea. Însă fără îndoială am omis să cer sfatul, să discut cazul cu unul dintre dumneavoastră. Am intrat într-o relaţie interpersonală cu ea.

Îndrăgostită? Nu ştiu. În orice caz, îmi doream să poată reîncepe să iubească. Pe mine sau pe altcineva. Pe un altul… sau pe mine.

Numai că s-a întâmplat exact contrariul. Îmi închipuisem că aveam să-i redau speranţa: nimeni nu murise din cauza ei. În realitate, i-am adus

disperarea: nimeni nu murise pentru ea. Am înțeles prea târziu că tocmai acea moarte o făcea să trăiască. Pasiunea tragică îi justifica existența: fusese iubită nebunește. În fond, nu locuia aici, la La Forche, decât pentru a putea continua să-și trăiască acea dragoste. O clinică psihiatrică era pentru ea locul ideal unde avea cum să supraviețuiască: nebunii și îndrăgostiții aparțin aceleiași specii, de altfel se și zice „îndrăgostiți nebunește". Aici nu o deranja nimeni în bucuriile ei erotice morbide. Tragedia îi era miraculoasă. Dacă stătea de bunăvoie de vorbă cu mine în timpul ședințelor de terapie, o făcea pentru plăcerea ei de a rămâne în poveste. Iar eu am distrus totul. Am crezut că adevărul o va readuce la viață. Însă nu toată lumea este gata pentru adevăr. Oamenilor nu le pasă de adevăr. Ceea ce contează este ceea ce ei cred. Peste adevăr așternscrisul. Îl fac să dispară prin forța ficțiunii, a poveștilor. Din asta trăiesc, din ceea ce povestesc. Viața lor e un palimpsest. Nu are niciun rost să încerci să vezi ce e dedesubt. Noi, experții în ale psihicului, pretindem că dorim să ajungem la adevăr. Indiferent cum. Or, spitalul de psihiatrie este exact inversul: locul în care te aperi de adevăr.

Nici nu știți ce expresie a căpătat când i-am arătat, pe telefonul meu mobil, profilul Facebook al lui Toph! Groaznică amintire! În clipa aceea, într-o fracțiune de secundă, am înțeles că făcusem o greșeală, că provocasem dezastrul. L-a recunoscut, i-am observat privirea din clipa în care l-a identificat. Lumea i se prăbușise. A alunecat de pe scaun și, în cădere, a zis: „Ce rușine!" Nu știu dacă se referea la ea, la Chris, la Jo. Sau chiar la mine. Fiindcă, este adevărat, mi s-a făcut rușine. Nu pot spune nimic altceva. Mi-e rușine și sufăr. După cât se pare, perversul sunt eu. Numai că nu asta am vrut, vai, nu asta am vrut.

După asta, crizele au devenit deosebit de grave, delira, lumea îi era un delir. Delira pentru a rămâne în viață. Numai că moartea are o și mai mare putere. Nu știam că nu își mai lua medicamentele, că le strânsese la rădăcina smochinului.

Faceți ce vreți cu mine. Nu îmi doresc decât un singur lucru: s-o văd trăind. Să se descurce cumva.

Nu.

Da.

Da.

Poate. Poate că o iubesc, da, după toate astea da, de ce să nu folosim cuvântul potrivit. O iubesc. Mă emoționează. Aș vrea s-o țin în brațe. Gândul îmi e la ea, o port în inimă, o legăn la mine-n memorie. Iar ea mă atinge și mă captivează, da, sunt captiv. Îmi doresc s-o văd. „Dragostea înseamnă să fii alături". Alt adevăr nu există. Or eu îmi doresc să fiu alături de ea, pentru ea. Aș vrea să-i pansez rănile. Și mă și face să râd. Și râd împreună cu ea. Poate

că, în definitiv, în sensul pe care noi îl dăm cuvântului, este nebună. Cu siguranță așa e. Numai că exact nebunii sunt cei care ne îngrijesc pe noi, nu-i așa?

II

O poveste personală

„Singurul mod de a scăpa dintr-o poveste personală este să o scrii”.

Marguerite Duras

„Nu vă spun această poveste adevărată decât pentru a vă arăta că sunt în stare de așa ceva. Că slăbiciunea nu mi-a ajuns la stadiul în care să nu mai fiu în stare să spun o poveste adevărată”.

Joan Didion

3. Ciorna scrisorii pentru Louis O.

Dragă Louis.

Iartă-mă că ți-am scris de mână, în clipa asta nu am computer, sper că îmi vei înțelege scrisul.

Mesajul tău m-a întristat. Că nu îți place titlul meu, pot înțelege, chiar dacă nu sunt de acord cu tine. Ți se pare prea agresiv să apară ‘*te-ar moartea!* pe copertă? De prea joasă extracție? Chiar dacă aș adăuga pe post de epigraf un vers alexandrin din Corneille?! Dac-o las așa, ar fi de parcă m-aș adresa direct cititorului, zici tu, ca un imperativ ce l-ar respinge de la bun început? Bine. Personal, nu cred că lectorul să ia titlurile ca adresându-i-se direct, nici vorbă de așa ceva, mie, în orice caz, nu mi-a trecut niciodată asta prin minte, dar să admitem, din punct de vedere comercial, că ai dreptate, nu știu, vom mai discuta chestia asta, nu e cea mai importantă. Mă preocupă mai mult restul, ce mi-ai scris după, despre substanța cărții: că, ținând cont de conjunctura din ultimii ani în care există editura, ar fi mai bine să fim prudenți. Toate aceste întrebări pe care ți le pui… Deci ești și tu la fel ca toți ceilalți? Ți-e frică. N-ai chef să ai probleme, te gândești la romanele ale căror

autori au fost condamnaţi în ultima vreme şi, odată cu ei, şi editorii lor, deja ai pierdut două procese chiar tu. Cine s-a fript cu ciorbă suflă şi-n iaurt, zici.

În primul rând, ţin să-ţi amintesc că ai şi câştigat. Uneori, literatura învinge. „Chiar dacă faptele povestite au fost trăite de autor, lucrul acesta nu grevează cu nimic asupra dimensiunii estetice a operei". Nu te liniştesc cuvintele astea? Dar, mai ales, mă întristează că editorul meu – prietenul meu – nu mai are încredere în mine. Louis, cum poţi crede că între ficţiune şi realitate nu există niciun fel de distanţă? Sau mai rău: că i-am furat cuiva povestea asta? Că i-am vampirizat viaţa? Chiar nu ştii ce înseamnă a scrie? Adică eşti editor de cincizeci de ani, şi nu înţelegi scriitorii? Suntem prieteni de douăzeci de ani, mi-ai citit toate cărţile, iar acum vrei să trimiţi unui avocat '*te-ar moartea!* pentru relectură? Ţi-e frică să nu se recunoască cineva în vreun personaj al romanului, nu-i aşa? Suntem coproprietari ai vieţilor noastre şi asta te îngrijorează? Te întrebi până unde merg părţile comune? Fără îndoială îţi închipui că, având o rezidenţă într-un spital psihiatric, pentru susţinerea unui atelier de scriere creativă, am pompat în cartea mea experienţa tragică a uneia dintre paciente. Aşa e? Te fereşti de mine, consideri că sunt lipsită de orice urmă de etică?

Ai dreptate, într-un sens, dar nu în cel pe care-l crezi tu. E adevărat, sunt o laşă. Nu am curajul moral necesar pentru a relata exact adevărul – adevărul gol-goluţ, periculos precum coarnele taurului. Un lucru banal pe care l-am trăit – jalnice coarne –, un microeveniment în faţa căruia m-am pierdut. Nu am curaj, fiindcă este prea stupid, prea vulgar, prea insignifiant, fiindcă eu, scriitor, femeie, femeie scriitor, aş părea o idioată, o biată fată ajunsă într-o nevroză gravă. De unde şi romanul de faţă, manuscrisul pe care tocmai l-ai citit. O pură ficţiune – sau aproape –, chiar dacă respectiva clinică totuşi există, iar eu susţin încă, acolo, atelierul de scriere creativă. Dar, fiindcă tot mai ai îndoieli şi ca să vă liniştesc complet, pe tine şi pe MaîtreNuştiucine, o să îţi spun adevărata poveste, povestea adevărată care mi s-a întâmplat chiar mie. Lucrul acesta, care nu mai încape în cadru, ar trebui să te intereseze pe tine, ca editor, o să vezi, e în strânsă legătură cu însuşi faptul de a scrie, cu literatura. „Adevăratele confidenţe", iată cum s-ar putea numi ceea ce urmează. ~~Şi apoi cu siguranţă vei aprecia faptul de a mă vedea în rolul personajului trist pe care-l joc, îţi va face plăcere în secret, chiar dacă n-o vei mărturisi niciodată, poate chiar te va impresiona: am observat cât vă plac vouă, băieţilor, femeile coapte care alergă direct către dezastru. Idolii voştri feminini sunt pe cale de-mbătrânire şi suicid şi se-aruncă în braţele morţii pe o melodie cântată de Dalida. Habar nu am ce vă poate fascina într-o asemenea măsură: efectul de oglindă ori efectul *au repoussé*.~~

În orice caz, ţin să te liniştesc: în romanul pe care tocmai l-ai citit, am schimbat, măcar asta am putut face, am schimbat, deci, cea mai mare parte a numelor, a locurilor şi a profesiunilor din realitate. Oricum, fotograf stimulează mai mult imaginaţia cititorului decât muzician. În realitate era cantautor, visa să compună un hit, să-l vadă în top ten, iar eu trebuia să-i scriu textul. Însă, pentru a nu te perturba, voi păstra identităţile fictive, va fi mai simplu aşa, cu atât mai mult, cu cât întregul început al naraţiunii mele e aproape identic cu faptele reale, n-ai decât să citeşti până la pagina 56. La fel ca personajul meu, mi-am creat o pagină falsă pe Facebook şi m-am jucat de-a submarinul fără să se prindă, hai să-i zicem Jo. De acord, manifestare tare adolescentină din partea mea. Dar, ştii bine, vârsta este o noţiune strict administrativă. Şi-apoi, romancierii au dreptul de a-şi pune romanele să locuiască în realitate. Oricum, dacă asta te neliniştește, nu cred că a crea un cont fals pe Facebook poate fi un element suficient pentru înaintarea unei plângeri la tribunal. Dacă ar fi aşa, ar trebui inculpaţi zeci, sute de mii de oameni care, în lumea-ntreagă, pe toate site-urile de întâlniri şi pe toate reţelele de socializare, trec drept ceea ce nu sunt, îşi falsifică vârsta, mint în legătură cu profesia, statutul familial, ba chiar cu sexul, postează fotografii vechi de douăzeci de ani şi îşi creează o existenţă mai liberă, mai excitantă decât a lor. E o nebunie cât de multe persoane îşi inventează un personaj! Chiar că viaţa-i un roman! Ştii că există un website care te ajută să îţi fabrici o altă viaţă? Nu un joc video, nu *Second life,* ce tot vorbeşti: IRL, *in real life.* Acesta oferă dovezi palpabile ale lucrurilor pe care le inventezi, alibiuri ale micilor tale crime familiale: bilete de teatru de la un spectacol la care nu ai ajuns niciodată, rezervarea de la un hotel dintr-o ţară pe unde nu ai trecut nicicând, darea de seamă detaliată asupra unui colocviu la care nu ai participat, fotografii ale tale într-un ziar chinezesc, purtând data când erai în weekend, la Pornic, cu secretara, imagini false, diplome false, amintiri false, dovezi false, viaţa ta falsă. Pe lângă aceştia, eu fac parte dintre Bisounours. Adică pe cine-aş leza? Nici vorbă de adulter ori de escrocherie. Nu am uzurpat identitatea nimănui, după cum vei vedea, doar mi-am inventat una. Înşelătoria mea nu răpeşte nimic nimănui, cel mult mie însămi. În rest, Chris a minţit atât de mult în toată povestea asta, încât îmi vine greu să-l văd acuzându-i pe alţii de impostură, în gura mare. Cu toţii suntem în ficţionările continue ale vieţilor noastre, în minciunile noastre, în modurile în care ne acomodăm la realitate, în dorinţele noastre de a poseda, de a domina, de a pune stăpânire pe celălalt, cu toţii suntem nişte potenţiali romancieri. Ne inventăm întreaga viaţă. Diferenţa e că viaţa pe care eu o inventez o şi trăiesc. Iar ea, ca orice creatură, scapă creatorului ei. Acum, sigur, dacă tot ţi s-au înecat corăbiile, o să-mi spui că nu-mi trăiesc viaţa decât pentru a o

scrie, că viaţa nu este decât un pretext pentru scris. În realitate, lucrurile stau exact pe dos. Viaţa mea îmi scapă, mă distruge, a scrie nu este decât o modalitate de supravieţuire – unica modalitate. Nu trăiesc pentru a scrie, scriu pentru a-i supravieţui vieţii. Mă salvez. A-ţi face un roman înseamnă a-ţi ridica un azil.

Aşadar, din motivele pe care ţi le-am expus, mi-am construit un avatar, mi-am creat propriul personaj, Claire Antunès (în paranteză fie zis, tânăra aceea frumuşică, stai liniştit, chiar era o fotografie luată la întâmplare de pe Google Images şi trimisă numai în privat – *keep cool,* MaîtreNuştiucine, nici vorbă de vreun proces din pricina asta –, de altfel, nici nu am vreo nepoată). Nebuna asta mică de Claire şi-a trăit viaţa în mine, însă nu am preconizat că se va îndrăgosti, aşa că am fost nevoită să iau măsuri. În pofida iubirii, eu eram mai lucidă decât ea sau mai cinică, cel puţin aşa mă credeam, nu atât o naivă visătoare cât o-nveninată, gata pentru cacealmale, gata să mizez totul pe-o carte, numai să văd cum stăm în realitate. Eram ca un cititor ajuns la mijlocul unui roman poliţist, nerăbdător să afle ce urmează să se întâmple. Şi-apoi, doar mă cunoşti, detest virtualul, simt cum urcă rapid frica-n mine, ceea ce nu se întâmplă mă sperie mai tare decât ceea ce se întâmplă, am nevoie de carnaţia lumii. Şi-atunci mi-am dorit să-l întâlnesc pe Chris cel de-adevăratelea – IRL. Eu, Camille, mai lăudăroasă ori mai plină de încredere decât Claire, mai rebelă decât dublul meu, mai puţin obsedată de tinereţe şi de bătrâneţe, eu nu am renunţat. Şi asta nu fiindcă refuz visul, din contră, timpul mi-l petrec visând, în vis îmi scriu cărţile – haosul din lumea mea închisă, anticamera cărţii, acolo se găseşte plăcerea mea suverană. Însă îmi plac şi trecerea la fapte, concretul, cerneala şi hârtia, pielea şi oasele. Visez ca lucrurile să se întâmple. Apoi, pentru ca acestea să se întâmple cu adevărat, că este vorba despre scris ori despre iubit, indiferent de preţul pe care l-aş avea de plătit, nu mai stau pe gânduri şi sunt gata de acţiune. În sfârşit, eram.

Mai întâi am încercat să îl întâlnesc pe Chris „ca din întâmplare", ducându-mă să-l aştept la Gara ~~de E~~, Montparnasse (nu-ţi face griji, în realitate nu are nicio casă la Lacanau). Numai că era tatăl lui acolo. Nu mi-am putut verifica astfel decât puterea dorinţei. Chris avea ceva solar, umplea tot ecranul realităţii, se impunea în spaţiu – în sala paşilor pierduţi, ah, păi nu asta eram amândoi, nişte pierduţi, nişte paşi rătăciţi? Întrucât, în acelaşi timp, fragilitatea lui sărea în ochi, mi-am zis că trebuia să fi fost bolnav. Precar, iată primul cuvânt care mi-a venit în minte când l-am văzut: un bărbat precar. Cunoşti etimologia cuvântului „precar"? Ceva ce este obţinut prin rugăciune. Doar că eu trebuia să găsesc un alt mijloc, doar nu era să îngenunchez în faţa lui şi să-l rog să mă iubească! Ceea ce ştiu este că,

văzându-l, l-am dorit. Totuși, la patruzeci de ani trecuți (am schimbat și vârstele, cum ai observat, și pe-a lui, și pe-a mea – mi-am zis că într-un roman e la fel ca-n filme ori pe Meetic: personajul feminin este mai bine să fie încă de partea pozitivă a termenului de garanție), la patruzeci de ani trecuți, deci, tot ca un adolescent se comporta, vezi hainele, părul vâlvoi, chitara în bandulieră și tati-n gară. Dar poate că tocmai asta îl făcea atrăgător, refuzul timpului, ceea ce atingea un punct dureros din mine. Și-apoi era începutul verii, Parisul se golea, nu mai reușeam să scriu, Jo mă secătuise, fetele erau deja departe, rămăsesem singură, aveam chef să fac dragoste, doar știi bine cum e, aveam nevoie de un izvor de apă vie, de o dovadă de viață. Chris era ca o promisiune care urma să se împlinească, îmi aminteam de tandrețea vocii lui la telefon, care în reveriile mele se confunda cu necunoscuta tandrețe a mâinilor lui.

Știam, întrucât chiar el mi-o spusese, că nu are bani. Și numai văzându-i tatăl am realizat: silueta umilă, spinarea încovoiată, gesturile sobre de bun-venit, culoarea pământie a chipului de sub cozorocul șepcii – absolut contrariul a ceea ce trebuie să fi fost viața la Lacanau, împreună cu Jo. Am optat, deci, pentru o soluție care prezenta avantajul de a-i aduce un serviciu lui Chris. Fiindcă, la drept vorbind, mă simțeam vinovată din cauza jocului pe care-l jucam cu el de câteva luni, întreținându-l în mod fals – nu, fals nu e cuvântul potrivit –, întreținându-l într-o iubire mascată. Evident, eu eram cauza tristeții de pe chipul lui. Am fugit, pretinzând că mă duc să mă căsătoresc la Lisabona cu un alt bărbat, lăsându-l frustrat de atâtea speranțe. Pierdea dureros vremea cu fantoma pe care-o construisem în joacă. Mi se părea normal să *plătesc.* Ba chiar mă gândeam să nu se petreacă nimic între noi, să nu ne întâlnim niciodată, pur și simplu să mă achit de obligație, să-i întorc în felul meu datoria de iubire pe care o cheltuise degeaba pentru mine.

În consecință, i-am trimis un mesaj de pe adevăratul meu cont de Facebook, cel aparținând lui Camille, scriitoarea, Cameleona pentru intimi. (Da, știu, Louis, îți ghicesc zâmbetul. Numai că, în cazul dat, limitele fuseseră depășite: cameleonul se zbătea pe o cuvertură ecosez.) M-am prezentat fără ascunzișuri: uite cum stăm, sunt o fostă prietenă a lui Jo, pe vremea când eram împreună mi-a arătat niște fotografii care mi s-au părut foarte frumoase, îmi amintesc mai ales de una, cu o săgeată desenată pe jos, având înscrise cuvintele: TO HAPPINESS. Cum căutam un cadou original pe care intenționam să-l dăruiesc unei prietene la aniversarea ei, mă interesa dacă fotografia era de vânzare. Îi lăsam numărul de telefon și o cerere de „prietenie".

M-a sunat puțin mai târziu. Mi-a fost frică să nu-mi recunoască vocea, vocea lui Claire Antunès cu care stătuse de vorbă ceasuri întregi, timp de mai multe nopți, așa că am zis „alo” cu voce îngroșată. Da, fotografiile îi erau de vânzare. Două sute de euro bucata. „Ce format?” am întrebat. A râs infatuat. „Niciun format. La banii ăștia îți trimit fotografia prin email și ți-o scoți singură în ce format vrei. Sunt artist, vând opera, dar nu furnizez și materiale”. Observându-mi tăcerea – amuțisem stupefiată: adică ăsta era cel care, cu trei săptămâni înainte, mă implora cu glas modest și tandru să nu-l uit? – , a lăsat-o mai moale. „Dacă vrei, îți vând o fotografie din ultima mea expoziție, pe placă metalică de unu pe doi metri. Dar atunci te costă trei sute de euro. Deci ești prietenă cu Jo? Te anunț că ne-am certat rău de tot, nu mai vorbim, te rog să mă ierți, dar prea e o nulitate”. „Nici eu nu mă mai văd cu el”, i-am răspuns grăbită. „Însă noi doi, tu și cu mine, am stat deja de vorbă”, am adăugat pe ton glumeț (hai iute, iute, leag-o mai departe): „da, l-am sunat într-o zi pe Jo și el ți-a dat ție telefonul, n-ai fost prea amabil, ba chiar mi-ai zis: ’*te-ar moartea*! Cum vezi, ne cunoaștem”. Am izbucnit în râs, însă Chris s-a ofuscat pe loc: „Ei, asta nu, cu siguranță n-a fost așa, delirezi. Eu nu sunt ca Jo, știu să mă port”. Am lăsat să-mi scape un „poate”, nu era momentul să înveninez dialogul. Nu se cunoaște pe sine, mi-am zis, deloc nu se cunoaște. Există oameni de felul acesta, care nu știu nimic despre ei înșiși, care se află la sute de kilometri de propria lor ființă. La drept vorbind, nu înveți rapid să te întrezărești tu pe tine, unora nu li se întâmplă niciodată. După care m-am gândit că poate mă înșelam eu, fără îndoială nu el fusese lângă Jo în seara aceea, nu i se potrivea acel răspuns. Mi-a spus că locuia la Sevran, dar că venea deseori la Paris. „Săptămâna viitoare îmi duc vărul la aeroport și rămân în apartamentul lui cât lipsește, pe lângă Porte des Lilas. Dacă vrei, putem bea un pahar împreună și-ți dau și fotografia. Și uite-așa mă plătești în lichid și e chiar mai bine”. Am spus „De acord”. „Cool!” a zis el.

Era deja acolo când am ajuns, sprijinit de un stâlp, la ieșirea de la metrou. Fusesem obligată să renunț la toate planurile, intuiția nu îmi spunea nimic care să merite să fie luat în considerare, la telefon Făt-Frumos îmi lăsase impresia unui broscoi răutăcios, doar se știe câte povești virtuale se duc pe apa sâmbetei. Când însă l-am revăzut, am regăsit impresiile din gară: frumusețea lui, nonșalanța, dar și neliniștea prost ascunsă. Și-apoi nu era posibil să se resoarbă atât de repede, în mine, întreaga dorință acumulată de Claire Antunès în perioada corespondenței ei de îndrăgostită. Dorința de a-l atinge, de a-l respira, de a mă face iubită de el prosperase în mod independent, ca o plantă, și nu ajungea doar o vagă decepție pentru a o smulge din rădăcină. În definitiv, sunt scriitor și materialul cu care lucrez este omenescul. Louis, știi bine că în acest domeniu nu am limite, iar

curiozitatea îmi este infinită. Că fac skandenbeg cu pasiunile. M-am considerat întotdeauna suficient de puternică pentru a răscoli prin magma ţâşnindă, or aici nu vedeam decât ceva cărbuni abia aprinşi. Ar fi trebuit să am mai multă încredere în senzaţia familiară de angoasă, care însoţeşte pentru mine începutul unei iubiri şi care pare mereu să mă prevină asupra unui pericol iminent: un soi de ciment care mi se-ntăreşte-n piept şi-mi face rău, îmi blochează respiraţia fără o cauză vizibilă, de parcă mi-ar lipsi un element vital pe care niciodată nu l-aş putea avea – în cazul meu, dorinţa îmbracă forma unei dureri presimţite, a unui doliu trăit în avans, de parcă întregul meu trup mi-ar reaminti că iar voi rata –, chiar dacă acum aşa pare să fie, tot voi rata, întrucât e ca şi ratat, e ceva înscris în aerul pe care-l respir, în pereţi, în oraş, peste tot: forma deja mumificată a iubirii. Numai că atunci când primesc acest mesaj intim n-o iau la fugă, din contră, în general mă descurc convenabil, cel puţin în public, printr-un exces de relaxare, pentru mine mondenitatea joacă rol de adrenalină în caz de risc vital, supralicitez sociabilitatea, nu las să se instaleze tăcerea, încă şi mai puţin strigătul animalului disperat, mă strădui să par atât de neschimbată cât se aşteaptă de la mine, urletul mi-e mut, surâsul, o mască, blochez toate ieşirile, mă betonez de moarte, mă topesc în peisaj, camuflat la orice etaj, nici vorbă de cameleon, pentru nimic în lume.

Asta am şi făcut în seara aceea, la ieşirea de la metrou, deşi în pieptul meu se afla Claire Antunès, palpitând de dorinţă şi de angoasă. Ne-am sărutat pe obraji şi am plecat în căutarea unui bar. În taină, era tulburător pentru mine să fiu în acea situaţie alături de el, deşi flirtasem pe Facebook de luni şi luni de zile – Louis, nu râde, de-aici te-aud, cuvântul ăsta îl folosea mama şi mi se pare că se potriveşte, în Evul Mediu se zicea să-i împuiezi capul cu-atâtea floricele de să i-l sucești. Asta şi trăisem până în clipa aceea, în timpul când posta pentru mine fotografii cu flori de lotus şi părăluţe, ieftine şmecherii dulcege pentru floarea de câmp care eram în ochii lui. Evident că nu bănuia nimic, cum ar fi putut? Ar fi trebuit să aibă urechile formate pentru întâlnirea cu vocea mea, să fie atent, să mă *recunoască.* „Vasăzică eşti scriitoare?" m-a întrebat după ce ne-am aşezat pe terasa unei cafenele maure. „Şi ce scrii?" „Mda, am început, păi, eu…" „Ce eşarfă cool ai!" i-a zis brunetei picante de la masa alăturată, care i-a zâmbit, aruncându-mi o privire şovăitoare. „Scriu mai ales romane, dar şi…" „Ar trebui să porţi roşu, ţi-ar sta superbine, poţi să mă crezi, sunt fotograf, am ochiul format". „Aha, eşti fotograf!" a continuat bruneta, interesată de subiect. „Eu sunt actriţă. Locuieşti…" – mi-a aruncat o privire –, „ăăă, vreau să zic, locuiţi aici, în cartier?" „Mda, pe-aproape. Şi tu?" „Da, stau cu o prietenă în blocul de jos, din capul străzii". „Eşti actriţă de teatru sau de cinema?", am întrebat-o,

îndreptând spre ea o privire de cameleon deloc hotărât să rămână de culoarea zidului. Mi-a zâmbit. „Mai degrabă de teatru. Însă visez la cinematograf". Mi-am apropiat scaunul de al ei. „Şi ce joci acum? Sunt scriitoare şi-aş avea chef să scriu ceva pentru teatru". Scos astfel din joc, Chris deja se întorsese către un grup de tineri care jucau cărţi la o altă masă. „Auzi, străine", i-a zis unuia dintre ei, mor de *look*-ul tău, nu cumva eşti artist, rasta ceva? Dacă ai nevoie, uite-aci cartea mea de vizită. Bag şi eu un pixel, doi, dacă n-ai nimic contra?" Şi-a scos aparatul şi le-a făcut câteva fotografii fără să mai aştepte răspunsul, după care, dintr-odată, m-a mitraliat cu o suită de cadre fără să mă prevină. „Potoleşte-te!" i-am zis, forţându-mă să râd (Louis, tu ştii cât de tare detest să fiu fotografiată), „păi cum stăm cu dreptul meu la imagine?" S-a uitat pe ecranul pe care defilau imaginile şi mi-a spus fără a ridica privirea: „Nu-ţi face probleme, le şterg, oricum sunt toate naşpa". După al doilea kir, m-am prefăcut că dau să mă ridic pentru a pleca. „Stai aşa", mi-a zis prinzându-mă de mână, „nu ţi-e foame? Păi, nu mergem undeva să mâncăm?" Şi, până să apuc să-i răspund, m-a tras după el în stradă. Până la restaurant am mers aşa, mână-n mână. „Ai pe cineva?" m-a întrebat de parcă s-ar fi interesat dacă n-am nişte ţigări. I-am răspuns: „Nu. Tu?" Mi-a dat drumul la mână. „Uite-aici e bine", a hotărât. S-a aşezat la o masă, pe terasă, lângă un grup de turişti canadieni, şi a început iarăşi să îşi împartă cărţile de vizită, a luat coordonatele unei fete care se pretindea agent artistic sau voia să ajungă aşa ceva, n-am înţeles prea bine în toată hărmălaia. Tânărul de lângă mine m-a întrebat cu ce mă ocup, i-am spus că sunt scriitoare, chestia a părut să-l intereseze foarte tare şi mi-a pus o sumedenie de întrebări. Un vânzător de trandafiri de Pakistan i-a întins lui Chris un buchet, el a încercat să-l îndepărteze cu un gest, vânzătorul a insistat, punându-mi florile în braţe, „Asta chiar e stupid, la urma urmelor", a exclamat Chris, „toată lumea crede că suntem împreună, ce dileală!..." Mânca repede, înfometat, dar lipsit de plăcere, brutal. Când a venit nota, s-a dus până la toaletă. Am rezolvat-o eu. „Nu trebuia", mi-a zis la întoarcere. „Dacă tot a venit vorba, ai adus mălaiul pentru pozeală? Cash?" I-am întins bancnotele, le-a numărat pe stradă, în picioare, turiştii canadieni se uitau la noi cu figuri perplexe, pentru ei totul părea un puzzle. Ne-am întors la bar, actriţa cea drăguţă tot acolo era, ne-a prezentat-o pe colocatara ei, cu care stătea tâmplă la tâmplă, cu ochii într-o revistă, făcând un test de personalitate bazat pe alegerea de culori, eu am optat pentru verde şi alb, asta însemna că eram sedentară şi-mi plăceau banii, „ca să vezi", a zis Chris cu seriozitate, reprobator, „eşti exact inversul meu". După care a continuat să discute cu fetele despre bunăstare şi cromotologie. „Eu plec", am zis ridicându-mă. „Aşteaptă!", mi-a strigat, ridicându-se şi el. M-am gândit că

vrea să mă conducă. S-a-ntins, lăsând să i se vadă antebraţele cu tatuaje în formă de păsări, părul brun-roşcat îi luă în lumină reflexe de ambră: „Eşti dezamăgită? Chiar n-ai găsit pe nimeni?" m-a-ntrebat. „Brazilianul de colo nu-ţi place? Am impresia că se uită la tine". Mi-am întors capul, era vorba despre un bărbat îmbrăcat în verde şi galben, căruia pe bune părea că-i plac, păcat, dar ar mai fi trebuit să dea jos vreo cincizeci de kilograme. „Ia ascultă, n-am nevoie de nimeni", l-am minţit. „Sunt obosită, aşa că mă întorc acasă". „OK, atunci, hai, pa!", a mai zis Chris şi s-a aşezat la loc, lângă fete. Am coborât în stradă, purtam rochia africană, cea care face omul să te regrete atunci când pleci, cum spunea Jo, chiar avea simţul formulărilor, percepeam privirea lui Chris lipită de corpul meu care se îndepărta, dar poate că nu era decât nevoia mea de a crede aşa ceva, de a fi convinsă că există un obiectiv care nu mă părăseşte chiar imediat. Puţin mai departe, doi negri tineri stăteau pe nişte trepte ţinând în mână cutii de bere, ascultau rap, dar nu prea tare, „Eşti fermecătoare!", mi-a zis unul dintre ei când am trecut prin dreptul lor şi, cum am grăbit pasul, mi-a strigat: „Hei, domniţă, e un compliment!" Le-am făcut semn cu mâna fără a întoarce capul şi le-am răspuns: „Mulţumesc pentru compliment!" Şi-n gând chiar asta răspundeam, cu toată convingerea: „Mulţumesc!" Eram impresionată în special – vechea mea trăsătură profesorală, desigur – de cuvântul „fermecătoare", pe care tânărul îl spusese, eram bucuroasă că folosise cuvântul acesta desuet, că-l păstra viu la el în memorie, că se deranja astfel pentru mine, în sfârşit, consideram că era un cuvânt făcut pentru mine. Sentimentul de gratitudine m-a susţinut până la metrou. Coborând scările de la staţia Telegraphe cea atât de adâncă, simţeam încă vie dorinţa pentru Chris, însă ruşinea de propria-mi dorinţă câştiga teren, mii de fete protestau în mine, strigăt de solidaritate care-mi huruia în minte: ia mai lasă-l, ce idiot! Pătrunzând sub pământ, nu peste mult timp mi-a mai rămas doar o singură expresie în gând, ca tăguită pe toţi pereţii mei interiori, fără să ştiu cui îi era destinată – lui, mie, lui Claire Antunès? – , apoi ştiind, murmurând-o cu fiecare treaptă pe care puneam piciorul, simţindu-mă uşurată că o repetam la adresa lui, eliberându-mă de imaginea, de vocea, de mesajele lui mincinoase, scufundând, trimiţându-i amintirea în temniţa uitării, apoi în vacarmul metalic, apoi în mulţimea ameţită şi hohotind de râs, de sâmbătă seara, agitându-mi o mână virtuală în direcţia jalnicei lui fantome: „'te-ar moartea!", i-am strigat.

M-a sunat peste trei zile şi şi-a cerut scuze fiindcă „nu prea mi s-a dedicat acum câteva seri". „Aşa sunt eu", a adăugat, „îmi plac oamenii". Sunase din două motive: o dată, întrucât trebuia să îmi livreze fotografia pentru care plătisem (doar nu uitasem? *To happiness*!); apoi fiindcă îi venise o idee: „Ce-

ar fi să facem o carte împreună?" Se informase, nu citise nimic scris de mine, însă îi spusese un prieten că sunt o scriitoare bună şi cum, la rândul lui, era un fotograf foarte bun, „ar putea fi cool". Plecam cu mama la ţară, aşa că i-am zis da, poate, ne mai sunăm, mai vorbim. M-a sunat zilnic în Auvergne, unde ajunsesem, aşa că vocea i-a umblat ba prin păduri, ba pe lângă stupi, ba pe la mal de pâraie. Nu recunoscuse nimic din glasul lui Claire Antunès în vocea mea, însă îi plăcea, se bucura să mi-o audă. Ideea era să facem o carte despre ţărani: am fi plecat cu „bătrânica" lui – un automobil DS vintage – pe drumurile Franţei, ne-am fi oprit prin sate şi, ca să înţelegem mai bine viaţa dinăuntru – viaţa oamenilor este ceva important –, am fi tras pe la locuitorii de acolo, am fi dormit pe la ferme, prin grajduri. Lucrul ar fi avut şi o dimensiune politică. „Bine", zicea, „mă cam tem unde ne-ar putea duce pe noi doi chestia asta". M-am prefăcut că nu l-am auzit, că nu am înţeles şi a insistat: „Îţi închipui? Noi doi în fân! Totodată, nu prea e genul tău! Ţie nu ţi-e teamă? Dar ai avea chef să faci călătoria asta cu mine? Cu siguranţă nu eşti tu persoana potrivită, dar, bine… Sunt convins că ai visat călătoria astă-noapte, eu chiar am visat-o… uauuauuau, dar ce tot spun, în sfârşit, să lăsăm viaţa să ne dăruiască binefacerile ei". Îi trimiteam fotografii cu oi, caraghioslâcuri fără urmă de sex-appeal, selfie-uri cu ţăranul la care trăsesem, iar el ironiza fata de la oraş care se juca de-a fermiera. În realitate, cunoşteam locurile ca pe buzunarul meu, mergeam la ţară de când aveam patru ani, acolo se născuse bunicul, ştiu să mulg caprele, am văzut vaci fătând şi porci murind şi melancolia ucigând iarna la capătul unei frânghii, aşadar lumea rurală o cunoşteam mult mai bine decât el. Numai că nu mă asculta. Făcea tot ce putea pentru a mă seduce la telefon, complimente, subînţelesuri, planuri, promisiuni. Cu cât răspundeam mai puţin la circul pe care-l făcea, cu atât mă provoca mai tare. Vocea îi căpăta nuanţe schimbătoare, extrem de erotice, cu mult mai mult decât cu Claire Antunès, dar, dacă mi se întâmpla să-i intru-n joc, să dau semne că aş merge pe mâna lui, se retrăgea imediat cu un fel de condescendenţă iritată – doar eram simpli prieteni şi încă din cei de Facebook, *să plecăm împreună*? nici vorbă, niciodată nu spusese aşa ceva, ce-mi închipuiam? Ai fi zis că nu reuşea să se decidă ce rol să îşi aleagă din diviziunea convenţională a genurilor, pe cel de bărbat ori pe cel de femeie: prezenta când toate semnele vânătorului îndrăzneţ, când pe cele ale unei prăzi demne, nobile, care trebuia să fie câştigată prin luptă grea, triumfând mai întâi asupra preafrumoasei sale indiferenţe. Nu-mi plăcea tot acel du-te-vino între un rol şi altul, căci nici vorbă de joc aşa, între cele două extreme, nici vorbă de suplеţe, ori era una, ori era cealaltă, două parodii şi de obiect, şi de subiect, seducător înverşunat sau rebelă în faţa încercării de seducere, cavaler cuceritor sau doamnă

trufaşă şi nemiloasă. Înţelege-mă, Louis (de-aici te-aud), n-am nimic cu tine. O femeie care locuieşte într-un bărbat e un lucru bun atunci când cei doi se împacă, nu când între ei e o luptă pe viaţă şi pe moarte. Cu el nu lăsa loc pentru complicitate, mă obliga să mă supraveghez, să mă prefac. Cum să te laşi în voia unei invitaţii care se transformă imediat în respingere? Cum să iei act de un refuz care va deveni implorare? Orice-aş fi făcut, tot eu greşeam. Îmi spuneam că schimbările lui bruşte de umoare puteau proveni din recenta decepţie în dragoste, care-i scuza şi-i justifica neîncrederea ambivalenţă faţă de toate celelalte femei. Însă nu mă simţeam liberă să îi fac confidenţe, cum făcuse Claire Antunès. O pornisem pe o sârmă de pe care aş fi putut cădea, presimţeam, chiar dacă urma să-l uit imediat peste puţin timp. Cu toate astea – sau deci? –, dorinţa îmi revenise, o dorinţă diferită de cea pe care o simţeam când eram Claire, mai „agasată", mai puţin tandră, o dorinţă aspră de a-l atinge, de a-l simţi, de a-mi lăsa simţurile să decidă dacă jocul merita preţul.

Odată întoarsă la Paris, am acceptat să ne revedem, chiar dacă, după ce mă hărţuise zi de zi în Auvergne, pentru a afla când aveam de gând să revin, devenise mai puţin nerăbdător imediat ce ajunsesem acasă, fixându-mi data întâlnirii peste trei zile. Stătea în apropiere de Porte des Lilas, la vărul lui „e steward, deci mai tot timpul plecat", precizase de data aceasta şi, întrucât îl adora pe Papa, motanul vărului, oricum venea adesea pentru a face *cat-sitting.* Aşadar ăsta era cotoiul care se lăfăia în scobitura unei canapele antice, căruia îi postase mai multe imagini pe Facebook. Îmi închipuisem că era al părinţilor lui şi fusese pozat la Sevran. Mi-a dat şi codul de intrare, „pentru lucru e mai bine decât într-o cafenea", mi-a explicat. Am apărut cu MacBook-ul şi o rochie din dantelă pe care o cumpărasem în ajun şi credeam c-o să-i placă, însă nu aveam de gând să iau eu iniţiativa şi eram pregătită pentru cazul în care nu avea să se întâmple nimic, la fel ca prima dată. Să zicem că mă jucam de-a „hai să vedem ce-o să fie", pentru a oferi acelui amor virtual o a doua şansă de a deveni real, ca atunci când începi o carte care ştii că va sfârşi undeva, într-un sertar. Nu eram prea convinsă de toată treaba, chiar mă întrebam dacă el nu cumva avea o anume problemă, însă Claire Antunès continua să spere, în mine, îi simţeam energia iubirii mişcându-se înăuntrul meu, ca un copil care stă să se nască.

Chris m-a invitat înăuntru. Adusesem o sticlă de vin şi un pachet de fistic, pe care le-a luat şi le-a dus în bucătărie, în timp ce eu intram într-un living mic, în care am recunoscut canapeaua desfundată. Înghiţisem deja un antihistaminic fiindcă sunt alergică la pisici. Deocamdată, Papa nu era de văzut.

Fereastra era deschisă către seara de afară, vremea era frumoasă, un copac aflat foarte aproape îşi întindea ramurile spre mine. Chris a revenit cu mâinile goale şi s-a aşezat pe un scaun din stânga mea. Am stat de vorbă de una, de alta, nu şi despre proiectul confuz al cărţii noastre, îmi venea greu să-mi desprind privirea de scobitura gâtului lui şi să mă mai uit şi în altă parte, cum ar fi făcut Claire Antunès. Mare lucru nu aveam să ne spunem şi chiar începusem să mă întreb vag ce căutam acolo, fără să ţin măcar un pahar cu vin în mână, când şi-a întins un braţ spre mine şi a început să mă mângâie cu vârfurile degetelor, relaxat, de parcă ar fi mângâiat o mâţă, continuând să vorbească. Îmi mângâia sânii, coapsele, pântecele, prin rochie, uşor, însă extrem de sexual, nu părul sau gâtul, cum ar fi făcut cu Claire, îmi ziceam. Nu-mi mai aduc aminte ce-mi şoptea, poate că prenumele meu sau întrebări despre propria-mi plăcere – mă lăsasem în voia lui, sângele mi se zbătea în urechi, *Îţi place*? cum să mai vorbeşti, cum să mai gândeşti, deja asta era o-ntrebare, mă lichefiam, informă, chiar dacă informată de mâinile lui asupra contururilor precise ale trupului meu, *Camille, răspunde-mi, îţi place*? – vocea lui joasă, autoritară, o voce necunoscută. Îmi ia mâna şi mi-o pune pe sexul lui, i s-a sculat, căldura îmi urcă până-n vârful părului, cuvintele nu-mi mai ajung până în gură. Claire Antunès se topeşte, arunc de pe mine rochia cu tot cu visele ei dulcege, corpul lui Chris este lipit de al meu, şi ce corp, nu mai suntem pe Facebook ca să ne cheltuim în cuvinte, suntem aici şi asta înseamnă dragoste, dragostea asta înseamnă: să fii aici. Sexul lui tare este trofeul meu, îl mângâi prin pantalonii cărora le desfac nasturii. Un bărbat căruia i se scoală este o minunăţie pentru o femeie, sexul e sceptrul ei, mă-ntreb dacă bărbaţii ştiu – bun, OK, Louis, nu eşti obligat să răspunzi –, pentru mine e o stare de beţie, de domnie şi de abdicare, punctul în care orice neîncredere se împrăştie şi devin în acelaşi timp regină şi zădărnicie.

După care m-a sărutat, buzele abia dacă mă atingeau, limba îi era dulce şi tainică, lentă, ochii-i ţinea închişi, palmele i se aşezau, concentrate, ca o corolă în jurul chipului meu, tandreţea lui îmi topea inima, o sărută pe Claire Antunès, îmi ziceam, pe mine mă doreşte, dar pe Claire Antunès o sărută. S-a ridicat brusc, „vino, mergem în altă cameră", şi m-a condus, ţinându-mă de mână, pe un culoar care ducea spre dormitor. Ne-am oprit în faţa uşii, pentru a ne săruta din nou. Şi-a scos cămaşa fără grabă, în penumbră, mi-am lăsat mâna pe umărul lui gol, avea rotunjime de cremonă, suntem nemuritori, perspectiva se deschidea către un peisaj de vară, către un tremur arzând de senzaţii, lumea crescuse peste măsură, se lărgise între coastele mele într-o explozie de aer care îmbrăca totul, suntem eterni, starea aceea palpita într-un spaţiu nesfârşit, nu mai exista nimic în afara noastră,

niciodată viața nu existase astfel, altundeva decât acolo, călărind fără șa, galopând pe un armăsar nebun.

Ceea ce vreau să-ți spun, Louis, este că tot ce se întâmplă mai departe în poveste nu are decât un singur mobil, doar unul: să regăsesc clipa aceea. S-o retrăiesc. S-o iau de la capăt. Să apuc de coamă armăsarul nebun în vertijul acelei goane care-mi aducea lacrimi în ochi. Nimic altceva. Virginia Woolf spune că nimic nu se întâmplă câtă vreme nu este scris. Este adevărat aproape pentru tot, cu excepția îmbrățișării dintre doi îndrăgostiți. Îmbrățișarea asta e un eveniment. Chiar dacă nu se vorbește niciodată despre asta, chiar dacă nu există cuvinte pentru a o descrie, chiar dacă se așază sub semnul tăcerii veșnice, atunci când faci dragoste acel și numai acel eveniment are loc – evenimentul de a fi.

„Iubirea mea", murmură mângâindu-mă, sărutându-mă cu o abilă lentoare, „iubirea mea". Răspundeam „da, da", sigur că eram iubirea lui și mă lăsam purtată de val, eram o floare de mirosit, un fruct din care să muști, mai peste tot îmi dădeau frunze, muguri, ramuri, ce schimbare de anotimp! După care s-a dat la o parte, mi-a apăsat umerii, am îngenuncheat – și-a tras brutal fermoarul, cu toată amețeala, am înțeles, ezita între două roluri, actorul hard de filme XXX, pe de o parte, îndrăgostitul tremurând, rămas fără glas, din serialele romantice, pe de alta, alunecat între Camille și Claire, cu inima clătinându-i-se când într-o parte, când în cealaltă, mi-am spus. Mie-mi plăceau toate variantele, mă simțeam la mine acasă și-ntr-un fel, și-n celălalt, dădeam audiție pentru ambele roluri, voiam totul numai pentru mine, fără a împărți ceva, fără a nuanța, dorința mea primea toate contrariile, și pe bună dreptate, bărbatul acesta aici era, îl luam, iubeam toți bărbații în persoana lui, chiar și pe cel care mă disprețuia. S-a lăsat gemând în voia mea, a mai dat drumul pumnului care-mi prinsese părul, așa că rafinata durere a dispărut, după care m-a ridicat foarte încet, „ce dulce ești, ce dulce ești", a zis, m-a strâns la piept, „îți simt iubirea", a murmurat, și așa era, dorința este clipa aceea în care dragostea este posibilă. Am mers înlănțuiți până în dormitor unde se găsea și un stativ de uscat rufe, pe care era întinsă niște lenjerie feminină, „las aprinsă lumina pe culoar", m-a anunțat, dând jos de pe el toate hainele, „lampa de pat am spart-o". M-am dezbrăcat și eu, ne-am întins amândoi și ne-am luat iarăși în brațe.

Lucrul despre care voiam să-ți vorbesc, Louis, pe care doream să ți-l semnalez fără să ți-l povestesc, fie de lene, fie din incapacitatea de a o face, din lașitate sau din frică, este puterea acelei clipe. Vai, chiar mă-ndoiesc că știi despre ce este vorba, Louis, și n-o fac ca să te-nvăț eu pe tine, ci doar pentru a fixa acea realitate, întrucât ceea ce e scris rămâne mărturie. Scriem pentru a păstra dovada, asta-i tot. Cărțile sunt făcute din astfel de amintiri

care se îngrămădesc unele peste altele, ca frunzele unui copac, care apoi ajung pământ. Pagini din humus. Presupun c-o să mă crezi nebună de-a binelea, însă deseori am făcut dragoste pentru a putea scrie, în fine, sigur că am făcut dragoste pentru a face dragoste, însă niciodată nu a fost o mare diferență pentru mine între dorința sexuală și dorința de a scrie, este vorba despre același elan vital, aceeași nevoie de a încerca materialitatea vieții. O să-mi zici că este exact invers, că una compensează lipsa celeilalte, că te exilezi din viață în reprezentarea ei, că scrii tocmai fiindcă nu te fuți – mi-ai spus cândva, îmi aduc bine aminte: „literatura este amărăciunea cărnii" – sau că, scriind, ne sublimăm instinctele animalice, că trupul și limba sunt același lucru. Nimic nu este mai puțin sigur – de altfel, cuvântul „limbă", fie și doar cuvântul „limbă" este de o obscenitate nebună. Niciodată, niciodată nu am reușit să-l pronunț în sensul lui lingvistic fără să mă gândesc și la celălalt sens, fără să simt prezența sexului în gura mea în același timp cu amintitul cuvânt, fără a vedea organele amestecându-mi-se în fața ochilor, mângâindu-se, căutându-se. Când scriu am nevoie de densitatea limbii, de finețea, de catifelarea și de asprimea ei. Ceea ce-ți povestesc ar fi intraductibil în alt idiom. Mă tăvălesc cu sălbăticie în limba franceză, cum n-o pot face în nicio alta. Ling, sug, gust, aspir, fac să se nască dorința sub limba mea, dorință care este totuna cu aceea de a ști. Iau în brațe un vis al poveștii, fututul îmi spune întotdeauna basme, iar acestea sunt cele mai frumoase, cele pe care le născocesc sexele încrustate unul într-altul: în sfârșit, nu mai ai nevoie de cuvinte pentru a fi iubit. De fiecare dată când mi-a rămas în pană scrisul, am plecat în căutarea unui bărbat, am căutat să trăiesc. Din acest motiv l-am reîntâlnit pe Chris, în pofida a tot ce mi se mai întâmplase. Nu, nu pentru sex în sine, nu pentru orgasm (de altfel, să fi avut vreunul cu acea primă ocazie?), ci pentru a simți puterea dorinței, pentru a o încarna, pentru a o absorbi în piele. Întrucât nu sexul mă interesează, ci dorința. Atracția mai mult decât posesia. Vertijul mai mult decât spasmul. Pentru mine, plăcerea precedă extazul. Nu aspir la moartea pe scurt, ci la viața pe larg, la existența extremă. Nu orgasmul îl doresc atât de mult, cât plăcerea amețitoare a dorinței. Iubirea nu este subiectul cărților mele, ci izvorul lor. Nu caut o poveste, ci sentimentul de a trăi, pentru care scrisul va fi înfrângerea și, până la urmă, orgasmul, căderea. Să dorești un bărbat este ca atunci când visezi la o carte: totul este deschis, imens și haotic, nimic nu oprește galopul calului, frica este și ea prezentă, imensă, vertiginoasă, chiar dacă simți că nimic nu ne-ar putea face să cădem, că puterea ne e infinită și dezarmată, ah, ce mai alergăm și ce cald e, soarele s-a-mpreunat cu vântul, s-au împăcat unul cu altul. După care haosul se pune în ordine sau se liniștește, știm bine, chiar dacă uităm, se transformă într-o frază ori într-un

blanc, într-un început ori într-o tăcere, în poveste sau nu. Să regăseşti însă haosul în miezul cuvintelor, forţa aceea originară, iată ce nu va fi realizat niciodată. Aşezată la masă, în faţa ecranului computerului, în faţa paginii albe, pierderea devine sesizabilă, simt eternitatea retrăgându-se ca un imens reflux. Şi-atunci, când nu mai există decât nisipul, deşert cât vezi cu ochii, încerc să regăsesc puterea motrice, spaţiul prezenţei pure, e prea violentă absenţa din care sunt făcute cuvintele, carnea mea are nevoie de carne pentru a se spune. Cândva, când sufeream în acelaşi fel, când nu mai eram în stare să scriu şi când, singură fiind, nu reuşeam să simt dorinţa cu ajutorul unui corp fizic, mă duceam în bibliotecă pentru a căuta ceva cu care să acopăr groapa săpată în mine de angoasă. Deţineam obiectele dorinţei, colecţia de preferinţe, ştiam ce pagină va face să scadă în mine tensiunea, graba, nevoia, deseori dădeam de pagina aceea imediat, dacă nu cumva răsfoiam cartea cu acel tremur care mă apucă uneori când mi se face foame, mi-era foame de cuvinte, mă-ndopam cu *Călătoria* lui Baudelaire, cu maximele lui La Rochefoucauld, cu încheierea tragediei lui Racine, *Bérénice*. Meniul îmi era ultraclasic, Louis! Dar, dacă stau să mă gândesc bine, nu doar limba franceză îmi aducea uşurarea. Poate că mai multă satisfacţie îmi stârneau poemele în engleză sau în italiană, un corp străin mă împlinea mai bine decât unul care-mi era familiar.

If you see a fair form, chase it
And if possible embrace it,
Be it a girl or boy.
Don't be bashful: be brash, be fresh.
Life is short, se enjoy
Whatever contact your flesh
May at the moment crave:
There's no sex life in the grave[7].

Citeam cu voce tare, reciteam aceleaşi fraze de câte zece ori la rând, compulsiv, tensiunea mi se descărca în lectură, mă masturbam cu acele cuvinte, dacă preferi, şi nu doar atât, întrucât mi se întâmpla ca uneori să-l aleg pe Sade. După care nu ştiu ce s-a întâmplat – sau mai degrabă ştiu, numai că am aflat-o cu încetul –, în orice caz, la un moment dat, figura n-a mai ţinut, nevoia de cuvinte m-a părăsit. Moartă. Terminată. Vorbele nu au mai fost îndeajuns pentru a mă uşura, pentru a acoperi golul lăsat de un

[7] „Dacă vezi o formă frumoasă, vâneaz-o/ Şi dacă poţi, îmbrăţişeaz-o/ Fie ea fată sau băiat./ Nu-ţi fie ruşine: lasă-te dus de val, îndrăzneşte!/ Viaţa e scurtă, aşa că bucură-te/ Indiferent după ce-ţi tânjeşte carnea într-o clipă./ În mormânt nu există viaţă sexuală". – în lb. engl. în orig. (n. Red.).

corp. Nicio carte nu mai acționa asupra mea asemenea unui trup viu. A fost o catastrofă intimă cum pot fi văzute multe pe aici, prin locul de unde-ți scriu: oameni pe care despărțirea-i omoară, pe care cuvântul nu-i mai drege. Nu mai sunt dorite simbolurile, ci obiectul ca atare. Ne-am săturat de rugi, ceea ce vrem este acțiunea efectivă a grației divine. „Doamne, Dumnezeule, îți mulțumesc pentru că în sfârșit am și eu pe cineva care să-mi dea lucrul de care aveam atâta nevoie, care să-mi redea pofta de a trăi". Iată ce-am dori să spunem, în loc să întoarcem iarăși pe toate părțile frustrarea. Înainte de a fi adusă aici, în buzunarul meu s-a găsit un petic de hârtie cu trei fraze pe care nu-mi amintesc să le fi scris eu, cu toate că este scrisul meu: *My kingdom for a horse*[8] și, dedesubt: „Pentru iubire aș da toată literatura", „Toate cuvintele pentru un cal nebun".

Atâta doar că eu am fost considerată cea nebună.

Dar am luat-o prea repede, hai mai întâi să îmi termin povestea.

•

Chris a întrerupt dintr-odată mângâierile, s-a masturbat nervos deasupra gurii mele înainte de a murmura *chiar vrei*? și de a termina, după care s-a răsucit într-o parte, „ah, mă întorc din depărtări", a zis, apoi a sărit în picioare, s-a îmbrăcat la loc fără să-mi arunce măcar o privire și a ieșit, urmat de Papa. Când m-am dus după el în living, chinuia telecomanda, oprindu-se până la urmă la un reality show, „vaaai, ba nu, chiar sunt o prințesă", zicea o fată cu buze îngroșate ca ale peștelui ăla, epinefelul, și un hiperminișort de piele, „nu sunt ușor de sedus, doar știu ce valoare am". M-am așezat, la rândul meu, publicul aplauda, m-am prefăcut că mă uit câteva minute, însă mi-era și foame, și sete, eram cam amețită, parașuta internă nu reușise să-mi frâneze căderea și-am zis: „Ai putea să desfaci și tu sticla aia…" „Unde-ai parcat?" m-a întrebat pe post de răspuns, fără să-mi arunce vreo privire. M-am ridicat. „Am venit cu metroul", am spus luându-mi geanta, „și-o să plec la fel". „Poți rămâne să dormi aici, dacă vrei, nu mă deranjează, eu, de obicei, stau pe canapea, în fața televizorului, nu-mi place să mă simt constrâns de nimic, dar tu, dacă vrei, poți să mergi în dormitor, nu e nicio problemă". Am răspuns că nu, preferam să mă întorc la mine acasă, n-a schițat nicio mișcare, „salut", am zis, împingându-l cu piciorul pe Papa, care dădea să iasă, și am trântit ușa. Iar îți face figura cu metroul, m-am gândit, îndreptându-mă către Porte des Lilas. Și nici măcar nu a gustat din vinul pe care i l-ai adus! Ce aiurea! Mă simțeam atât de umilită, încât nu pricepeam nimic, în afara nevoii lui de a mă domina. În metrou, am primit un SMS: „Ești

[8] „Regatul meu pentru un cal!" – în lb. engl. în orig. Replică celebră din piesa *Richard al III-lea* de W. Shakespeare (n. Red.).

bine?", apoi un altul, două minute mai târziu: „Ai ajuns cu bine?" Nu am răspuns, am ajuns acasă, la drept vorbind nu era totul chiar așa de rău: luasem după mine amintirea dorinței, mai tare decât rușinea, mai tare decât orice altceva. Furasem focul și plăteam prețul – ciocul vulturului rușinii îmi sfâșia măruntaiele –, dar ce mai conta? Îmi venea greu, da, însă, îmi ziceam, stând în metrou, merită prețul, meritase prețul, literalmente, mă gândeam, întrucât în mine reînvia nevoia de cuvinte, de fraze, se înlănțuiau fragmente sonore, un mozaic, o operă, un val de imagini, un roman, un film. Am împachetat în minte, în folia cu bule a amintirii, degetele lui înaintând către sânii mei, gura lui, senzația elastică a sexului lui sculându-mi-se-n palmă, pumnul care mi-a tras de păr capul pe spate, mușcătura dinților lui, mi-am răsucit dorința în memorie ca s-o împiedic s-o ia la fugă, să se spargă, atenție, fragil! îmi doream să mai stea un pic – dacă nici cu asta nu reușești să scrii, îmi ziceam, atunci chiar nu mai știu ce ți-ar trebui! Senzația de fierbinte îmi revenea în trup, dorința uitată ca un cuvânt pe vârful limbii, forța vitală ca un motor care se degripează. Să fi vrut ceva de la Chris era, fără îndoială, o cauză pierdută, dar ce cauză este cu adevărat pierdută, îmi spuneam, din moment ce ajunge să se transforme într-o carte?

•

M-a sunat a doua zi spre prânz, se gândea la mine, abia aștepta să ne revedem, cum eram îmbrăcată? Se gândea la clipa aceea, de pe coridor, la gura mea, se masturba amintindu-și-o iar și iar, „dar tu?". Se gândea la tot ce făcusem și, mai ales, la tot ce nu făcusem încă, la ceea ce urma să facem, la ce bine-o să fie, „totul îmi place la tine", zicea, „ochii, gura, țâțele tale mici, dulceața ta, da, fiindcă ești atât de dulce!", totul îl excita la mine și mai presus de orice curul, „n-am văzut în viața mea buci atât de frumoase, ne vedem diseară?" I-am răspuns că nu știu. „N-ai chef să mă vezi?" a murmurat… „Haide, vino. Deja te-aștept. Hai, zi că vii, că vrei să mă vezi, că numai la asta te gândești". Am izbucnit în râs. „Bine, de acord…" „Cool!" a exclamat vesel. „Atunci vino la opt, codul îl mai ții minte?"

Când m-a sunat, două ore mai târziu, eram deja pe stradă, nu am auzit telefonul, mergeam învăluită de puterea maiestuoasă, indiscretă a aurei dorinței, cea pe care toată lumea o vede, privirile mi se încrucișau cu altele aprinse ori curioase, excitate sau invidioase, când ești dorită ești și dezirabilă, asta-i legea, teorema e stupidă, demonstrația e elementară, se poate citi în priviri, în corpuri, e o carte deschisă, „uite, e o tâmpenie", zicea mesajul cu glas tern, „dar am uitat cu totul că aveam o invitație pentru seara asta, mi-am amintit așa, dintr-odată, deci ne prindem mâine mai degrabă, ciao".

Tot circul ăsta de doi bani al ţepelor a ţinut vreo câteva săptămâni, ba ne vedeam, ba nu reuşeam, ba trebuia să se vadă cu nu ştiu ce gagiu din gaşcă, ba cu taică-său, da şi nu se-nvârteau ca-ntr-un carusel, ieşind la vedere când unul, când altul, iar eu jucam jocul fără nicio bucurie. Uneori, când mojicia era prea de tot, mă gândeam s-o rup cu el, cu atât mai mult cu cât sexul în sine era dezamăgitor ca o călătorie ratată la care ai visat prea mult. Numai că dorinţa mea ridicase atâtea castele în Spania, încât mă mulţumeam şi cu ruinele lor. De altfel, nici nu căutam să fiu cu adevărat satisfăcută, dorinţa îmi oferea suficientă plăcere. Şi-apoi, pentru mine dorinţa de dragoste nu funcţionează niciodată fără o anume dorinţă de cunoaştere. Curiozitatea îi este marcă distinctivă: să ai adică, dintr-odată, chef să cunoşti pe cineva, să-l descifrezi. Momentul în care celălalt devine o taină. În care acolo unde nici vorbă să existe vreun corp există o poveste. În care o formă devine mister fără fund. Eram curioasă şi nu eram singura: Claire îşi dorea şi ea să afle cine era Chris, cu care dintre noi două era el, de fapt. Într-o seară mi-a propus să mă duc după el la Sevran, întrucât părinţii lui erau plecaţi tot weekendul. Am luat RER-ul, mulţumită să-l pot descoperi în decorul lui obişnuit. M-a aşteptat la gară, în maşina lui DS căreia i-a relatat mândru povestea – „e superbă", am zis. Şi tata avea una, când eram mică – asta n-am mai zis. După câteva minute ne-am oprit în parcarea unui bloc pentru persoanele cu venituri minime. „Te previn că e o casă foarte modestă". Era un apartament de trei camere de o curăţenie înăbuşitoare care, în pofida livingului cu mobilă îmbrăcată în catifea oliv şi a celor câteva bibelouri aşezate pe bufetul negru, părea gol. Nicio plantă, nicio carte, nicio revistă, niciun tablou, cu excepţia unui mic desen cu un gavroş parizian, din genul celor produse de Francisque Poulbot, aflat la intrare, şi a unei farfurii împodobite cu un peşte, fixată pe un perete de la bucătărie: ai fi zis că era un apartament-martor – dar martor al ce? Al cărei lipse, al cărei angoase, al cărei spaime de a trăi? Al cărei crime împotriva fericirii? Camera lui Chris era mai vie, dar în sensul că păstra urmele unei vieţi trecute: fanioane ale unor echipe de fotbal, machete miniaturale de maşini, fotografii de la picnicuri şcolare, postere cu Guns N'Roses, o caschetă de baseball. „Ei, asta-i a mea", mi-a spus, luându-mă-n braţe. M-am ghemuit la pieptul lui, emoţionată. „Nu mă inviţi la restaurant?", a adăugat, dându-mă la o parte.

Cina a fost bizară, ezitând între o ieşire a unui cuplu veteran, care nu mai avea ce-şi spune, şi o primă întâlnire pe Meetic. Cu siguranţă asta era problema lui Chris, îmi spuneam, şi poate că a tuturor. Ce loc să oferi sexului într-o relaţie? Niciunul? Cât încape? De la un minut la altul mă simţeam, sub privirea lui, ba o bombă atomică, ba o veche prietenă. Înţelegi, Louis, dacă m-aş fi hotărât să scriu un roman plecând de la această poveste, aş fi relatat

totul despre sexualitatea noastră, aş fi construit literalmente un *raport* sexual. Ştiu foarte bine că multora nu le place asta, mai ales bărbaţilor atunci când este vorba despre scriitoare, poate că tu eşti cel dintâi exemplu în acest sens, vi se pare ceva vulgar, dacă nu cumva consideraţi că ar trebui să lăsăm asta în seama bărbaţilor, că este domeniul lor. Ei bine, pe mine sexualitatea mă fascinează. În viaţă. Deci şi în cărţi. Nu ştiu nimic despre o persoană câtă vreme nu m-am culcat cu ea. Nimic important. Nimic adevărat. În cel mai bun caz, ceea ce conversaţia m-a lăsat să ghicesc sexul mi-o va confirma. Adesea, însă, mi-o infirmă. Întreaga construcţie socială se topeşte prin apropierea corpurilor sau, dacă se menţine, atunci este vorba despre ceva anume: obsesia de a domina, frica ori negarea celuilalt, voinţa de a deţine puterea. Altfel, sexul este momentul cel mai adevărat şi cel mai fragil al împărtăşirii în doi, în care dorinţa şi tandreţea ne fac generoşi, în care prezentul seamănă până la confuzie cu dragostea şi, deseori, chiar ajung unul şi acelaşi lucru, te laşi în voia flăcării, te arunci în ea fără a şti că arde, ca un inocent, dar această confuzie este atât de frumoasă, această confuzie e contrariul dispreţului, în dorinţă eşti inocent şi exact asta se caută, literalmente să fii inocent, să nu mai existe nimic nociv în noi, să nu faci rău, în sfârşit să nu faci rău, să nu vrei decât binele, să nu primeşti decât binele, să faci schimb de respiraţie şi de limbă, de real şi de cuvânt. Să povesteşti sexualitatea înseamnă să prezinţi omenescul, omenirea, posibila sa bunătate, puterea de a transfigura totul ca fiind slăbiciune împărtăşită, acceptare a destinului comun, care foloseşte drept pânză de fundal pentru viaţă. Sau ura, dominarea, ruşinea. În toate cazurile, sexul înseamnă cunoaştere, descoperire instantanee, fără îndoială clipă care-şi ia zborul, carne a uitării, însă nu literaturii îi revine sarcina de a surprinde acest zbor?

După cină ne-am întors în camera în care copilărise. Nu am putut face dragoste, a terminat prea repede, după care s-a întors imediat cu faţa la perete. Noaptea, a urlat ca un animal înjunghiat şi m-a strâns în braţe de mai-mai să mă sufoce, „Vai, Camille", a exclamat, „vai, Camille, Camille a mea!", după care a adormit la loc, scuturat de un suspin dureros, fără să-mi dea drumul din braţe, nu mai puteam să respir, m-am desfăcut cum am putut, tulburată, şi am tremurat de frig până dimineaţa, fiindcă se înfăşurase în pilotă ca un bebeluş în scutece. La sculare, mi-a pus în cana de ceai o lingură de miere şi mi-a întins-o ca pe un cadou de preţ. Nu era nimic de mâncare, nici măcar o firimitură de pâine. Cred că atunci, în dezamăgirea violentă a dorinţei mele, în sfârşeala nocturnă pe unde mi s-a strecurat prenumele, Camille, nu Claire, a început să se scrie povestea mea cu el, povestea aceea de o aridă sărăcie.

•

Am continuat să ne vedem așa, fie la mine, fie la vărul lui, într-o intimitate instabilă, însă din ce în ce mai mare. Fiecare i-a prezentat celuilalt câte ceva din sinele său – frica, dorința –, iar celălalt a început să se obișnuiască, de bine, de rău, cu ele, temându-se mai puțin că ar fi putut fi greșit interpretat ori disprețuit, personal, eram mai puțin înspăimântată că n-aș fi fost iubită – și-n definitiv, ce era dragostea? Ce altceva e, dacă nu nevoia de a găsi întotdeauna un corp anume și povestea care decurge de aici? Cu toate astea, problema banilor atârna în continuare deasupra capetelor noastre. Nu avea niciodată, împrumuta de la mine cartele de metrou, cărți așa zicând pentru mama lui, pe care fără îndoială le vindea, câte zece euro pentru țigări, o sută pentru plinul de benzină, nu înapoia nicicând restul, sugera ce cadouri i-aș fi putut aduce din călătoriile mele – ultimul model de Nike de la New York sau nu mai știu ce prostii de la Cambrai. Cred chiar că aduna, în urma mea, bacșișurile pe care le lăsam pe mesele cafenelelor – bacșișurile lăsate de mine sau de alții. Îmi critica decorarea apartamentului, dorind să înlocuiesc toate tablourile cu fotografii făcute de el și achiziționate la „prețul pentru prieteni".

De fiecare dată când ne vedeam, îmi spunea cât de tare se săturase de Sevran și de faptul că, de la fereastră, privirea se izbea numai de beton, deși făcuse fotografii frumoase din suburbia cu ale sale culori pentru RER, blocuri-turn și chipuri cenușii. El însă își dorea cer, mare, spațiu liber, pentru a putea surprinde imagini ale azurului, ale vântului, ale întinderii fără limite. Iar eu țineam să îi ofer ce își dorea, dar și să regăsesc apoi viața într-o casă, cu un bărbat – căci de la Jo nu mai aflasem acea tandrețe a locului închis și legătura care se stabilește între tărâmul intim și acela în care trupul se desfășoară în voie, în aromele de cafea, de grajd, de șemineu. Așa că m-am hotărât să închiriez o casă la Capul Blanc-Nez. Era o regiune sălbatică și frumoasă, nu era sezon turistic, avea să fie bine. În clipa în care l-am anunțat, m-am bucurat să observ că-i place ideea – parcă era un copil care nu văzuse niciodată marea.

Automobilul i-a rămas în pană cu trei zile înaintea plecării – „nu-i cool", mi-a explicat la telefon. Ajunsese într-un service din Sevran, avea ceva la carburator, cu siguranță avea să coste câteva sute de euro. Ca să nu mai pună la socoteală obiectivul care îi fusese furat din geantă în timpul unui shooting, drept care era nevoit să-și cumpere altul. Nu vedea cum s-ar fi putut descurca, vacanța se cam ducea pe copcă, numai dacă nu i-aș fi împru… I-am răspuns că voi închiria o mașină, casa era deja închiriată, doar n-o s-o lăsăm baltă. Nici eu nu prea mai aveam bani, procentul din vânzările cărților îl mâncasem demult, Louis, că oricum nu e cine știe ce minune procentul ăsta, dar prea-mi doream vacanța aceea cu el. A doua zi m-a sunat

tocmai când mă pregăteam să intru la agenţia de închiriere maşini din apropiere de casa mea. O s-o rezolve el, la Sevran, îi împrumutase tatăl lui nişte bani pentru maşină. Seara va fi la mine şi mâine-dimineaţă puteam pleca. Am zis OK, maşinile sunt atribuţia bărbaţilor. Prin SMS m-a rugat să trec în contul lui suma pentru închirierea maşinii, ceea ce am făcut imediat.

Seara a parcat jos, în faţa casei mele, şi m-a sunat din stradă strigându-mi: „Iubito! Am uitat codul!" Am coborât să-i deschid, iar el m-a luat în braţe dansând: „Eşti femeiuşcă mea! Chiar eşti zânuca mea!" Noaptea ne-a învăluit, tandră. În zori ne-am băgat lucrurile în portbagaj şi am plecat veseli – să-i dăm bătaie, mateloţi, întindeţi pânzele! A condus numai el tot drumul, iar eu am dormit. M-a trezit aparatul de radio la care se auzea de să-ţi spargă timpanul *Can't buy me love,* aha, Beatles, un cântec din 1964. „N-am mai auzit melodia asta", a spus Chris. „Dar tu? Ce *cool* e!" „Eu parcă da, vag", am zis, încercând să scap. „Eram mică în 64".

Maşina – un DS3 roşu, serie specială, descendent ultradotat al vechiului lui DS – a tras brusc dreapta şi a încremenit scurt într-o zonă specială de oprire, în care nu se mai afla nimeni. Probabil că nu mai era mult până la mare, pe geamul lăsat al maşinii se simţea aerul sărat. Chris s-a întors spre mine, cu mâinile încleştate pe volan, cu dinţii strânşi. „Ce s-a-n…?" am dat să spun. S-a uitat crunt la mine. „Adică ai peste cincizeci de ani?" Şi-a muşcat buzele şi-a repetat mai tare: „Ai peste cincizeci de ani?" L-am privit fără să-i răspund. „Cu asta chiar m-ai speriat!", a mai spus şi-a ieşit trântind uşa din toate puterile. „Am aceeaşi vârstă ca aseară!", am ţipat de dincoace de parbriz.

În supermarketul la care ne-am oprit după asta ca să cumpărăm de mâncare, a mers cu trei metri în faţa mea, fără să-ntoarcă vreo clipă capul, lăsându-mă să-mping doar eu căruciorul, ca o menajeră de mai bine de cincizeci de ani, cum ajunsesem pe parcursul unei singure melodii. S-a mulţumit să arunce înăuntru o mufă jack pentru MP3. „Îţi plac roşiile?" l-am întrebat, înghiţind şi noua umilinţă. „Ce mâncăm diseară?" „Tu faci cumpărăturile", mi-a răspuns dispreţuitor. Apoi, cum insistam, mi-a zis: „N-am mai întâlnit pe nimeni cu atât de puţină feminitate" şi până şi statutul de menajeră a dispărut. A stat la glume cu casiera, în timp ce introduceam cardul în POS, fata avea tatuat un crocodil pe articulaţia palmei, Chris i-a arătat zâmbitor tatuajele lui, păsările cu aripi desfăcute, „deci tu o să mă papi", i-a spus, apoi a ieşit fără să mă ajute să car pungile, a deschis portbagajul şi s-a uitat cum le bag înăuntru. „Mulţumesc", i-am zis. La Boulogne, unde m-am dus la proprietari după chei, nu a intrat cu mine şi, când oamenii m-au însoţit până-n prag, abia dacă a schiţat un salut, de parcă nu ar fi fost decât un şofer angajat care, în aşteptare, se sprijinea de capotă,

la soare. Din şanţ venea un damf vag de hoit. „Hai că o să mai conduc şi eu”, am zis ocolind automobilul prin spate, „vreau să văd ce are aşa deosebit DS-ul ăsta”. A-ntins grăbit mâna spre bord şi a scos cheia din contact. Am ridicat din sprâncene. „Nici nu se pune problema să conduci”, a spus apăsat, încrucişându-şi braţele. O venă i se umflase la gât. „Şi de ce, mă rog?” Mai că-mi dădeau lacrimile, desigur din cauza luminii puternice. „Pur şi simplu, fiindcă nu las pe nimeni să-mi conducă maşina”. Am chicotit. „Maşina ta? Maşina TA? Îţi reamintesc că eu am plătit chiria. Şi că şi mie îmi place să conduc”. „Poate, dar pe-asta n-o conduci. Oricum, nu ai dreptul, nu eşti declarată ca posibil şofer”. „Extraordinar! Bine, nu e grav, sun la agenţie şi le cer să mă treacă şi pe mine. Dă-mi factura! Chiar exagerezi, doar nu-ţi închipui că aveam de gând să stau aici cincisprezece zile fără să pun mâna pe volan! Să depind cu totul de tine? Şi de stările tale?” Mi-am scos telefonul mobil, nu a făcut nicio mişcare, se uita la mine de departe, ca şi cum nu m-ar fi auzit”. „Ai numărul? Hai, dă-mi factura…” „Nu-ţi dau nicio factură şi nu suni la nicio agenţie”. „Zău? Şi de ce anume?” Vocea-mi suna de parcă m-ar fi strâns cineva de gât. „Fiindcă nu vreau ca numele meu să fie asociat cu al tău, de-asta”. „Auzi, e doar pentru ca să conduc maşina, nu ca să ne anunţăm public căsătoria”, i-am zis. „Nu suntem împreună”, a răspuns turbat de furie, „pricepi? Nu-sun-tem-îm-pre-ună! Nu te iubesc şi nu sunt cu tine. Ai înţeles?” „Ce bou e!”, mi-am şoptit în gând. „Ba da, ia uită-te bine, suntem aici amândoi, deci suntem împreună”, i-am spus glumeţ şi, în acelaşi timp, cu o mişcare scurtă, i-am smuls cheile din mână şi-am luat-o la fugă. S-a luat după mine în jurul maşinii, râdeam, „nu mai suntem împreună, dar alergi după mine”, îi strigam între două hohote de râs, credeam c-o s-o scoatem astfel la cap, râzând de lipsa iubirii, sau poate că voiam să-i îndrept pe o pistă greşită pe proprietarii care s-ar fi putut să se uite la noi de după perdelele din dantelă albă. M-am năpustit în stradă ca să ies din câmpul lor vizual, Chris m-a ajuns, evaluasem greşit lipsa lui de umor, m-a împins cu spatele într-un zid, m-a prins de încheietură cu o mână şi cu cealaltă a încercat să-mi desfacă degetele strânse pe chei, tot mai râdeam, dar începuse să mă doară, în dreptul ochilor mei bicepşii lui începuseră să ia proporţii periculos, periculos, m-am gândit, pericol, mi-am zis, „Camille, dă-mi imediat cheile”, m-am mai luptat un pic ca să-i dovedesc forţa mea, fiindcă şi eu sunt puternică, eram puternică şi voiam ca el să vadă asta, strângeam cheile-n pumn şi ele-mi pătrundeau în palmă, spatele mi se-nfigea în perete de parcă aş fi dat să dispar, Chris nu se lăsa, degetele mi se frângeau sub ale lui, „îmi faci rău, i-am spus, opreşte-te!”, încercam să dau din braţe ca să scap din strânsoarea lui, m-a prins iar de încheietură şi mi-a ridicat mâna, mi-a imobilizat-o ca un arbitru care m-ar fi anunţat

învingătoare în ring şi, exact prin gestul care mă declara învingătoare m-a şi învins. Am dat drumul cheilor de frică să nu aud cum îmi crapă oasele, Chris s-a întors la maşină, la fel şi eu, călca de parcă ar fi fost John Wayne, am urcat fără să mai spun un cuvânt şi am rulat până la casa închiriată, eu ghidându-l cu voce de robot GPS.

•

Era o casă frumoasă, tradiţională, din piatră, spaţioasă şi rece, cu trei camere dintre care una cu un pat de copil şi alta cu un leagăn alb, ca-n vremurile vechi, alături de un pat dublu – aveam şi eu ceva asemănător pentru păpuşi, când eram mică, drept care, aranjându-i perdelele celui de aici, m-am revăzut în copilărie. Am lăsat cearşafurile şi feţele de pernă în camera cea mai încăpătoare, iar proviziile le-am băgat în frigider. Încheieturile mâinilor mă dureau, arătătorul de la dreapta se înroşise şi se umflase şi cel puţin două falange erau luxate. Chris aprindea focul în şemineu, îl auzeam mişcând lemnele. Afară, vântul nopţii se trezise, trecea pe sub uşi schelălăind ca un câine rănit, iar copacii făceau gesturi ample în întunericul care căpăta amploare. „Cred că n-o să meargă", am zis apropiindu-mă de Chris, „n-o să reuşim". „Bine", mi-a răspuns răscolind surcelele ca să stingă focul care abia de-şi luase avânt, „atunci plecăm". S-a ridicat dintr-odată şi corpul lui m-a înfricoşat. Am dat înapoi: „Nu în seara asta, fii atent, deja e noapte, o să izbucnească furtuna şi ar fi periculos. Dormim aici la noapte şi vedem mâine dacă se mai potoleşte". Mă refeream şi la vânt, şi la noi. Focul îi aprinsese obrajii, iar chipul i se împurpurase ca al unui îndrăgostit: „OK", a zis grăbit, „OK". A aţâţat jarul, după care s-a aşezat pe băncuţa din faţa mea. Mi-am deschis computerul, a făcut şi el la fel, Internetul nu funcţiona prea bine, şi-a pus căştile şi a început să pocnească din degete în ritmul unei muzici pe care nu o auzeam. După o clipă s-a ridicat, a scotocit prin dulapuri şi a dat drumul la cafetieră. M-a întrebat cu un gest dacă vreau cafea, i-am răspuns cu o clătinare a capului că nu. Şi-a pregătit furios un sandviş şi, trecând prin spatele meu, s-a dus să verifice focul. „La ce te uiţi?" m-a întrebat. „La nimic". Am coborât rapid ecranul laptopului. Intrasem pe site-ul agenţiei de închiriere auto Avis, să văd dacă nu m-aş fi putut declara cel de-al doilea şofer, însă nu voiam ca el să afle. O singură dată în viaţă îmi mai fusese frică fizic de un bărbat, de soţul meu care intrase într-o criză de gelozie, i se putea citi nebunia în ochi, atunci când mă pălmuise din toate puterile, făcusem desprindere de retină, numai că eram tânără şi credeam că acesta era preţul când toţi te doresc, chestie care înfurie masculii, că fusese ceva normal – a fost nevoie să fiu operată cu laser. Acum lucrurile stăteau invers: ajunsesem de nedorit, iar bărbatul nu putea suporta aşa ceva, faptul că dorise indezirabila îl făcea să devină

violent, se simţea înjosit. Nu era ceva natural, din contră, era un atac social, un atac la imaginea lui în ochii lumii: un brahman aruncat printre cele de neatins, mi-am zis. Lângă cea de neatins, mi-am spus în gând. *Peste cincizeci de ani*! Chiar dacă eram numai noi doi, îl devora ruşinea, făcându-l să-şi muşte buzele, fusese trădat, fusese umilit, stăteam în faţa lui ca în faţa unei oglinzi în care i se desfăşura decăderea. Perdeaua albă a leagănului sclipea în penumbră, iar eu încercam să înţeleg: oare faptul de a fi fost cu o femeie care nu mai putea avea copii să-l fi scârbit atât de tare, dintr-odată? Un soi de confuzie pe care-o fac bărbaţii între infertilitate şi impotenţă? Ura faţă de sterilitate? Spaima inconştientă de a face sex cu propria mamă? O spaimă pe care tinerele nu ar avea-o, de a o face cu taţii lor? Ba chiar ar căuta ocazia? Şi ei? Adică lor nu le-ar fi frică să se culce cu propriile fiice? Adică, de ce? De unde această lipsă de simetrie, atât de acceptată şi de validată peste tot? De unde această castă superioară a bărbaţilor? Pe scurt, Louis, am încercat să mă comport ca de obicei, când ameninţă catastrofa: scotoceam adânc după putere în miezul raţiunii, astupam angoasa cu gândire, cugetam pentru a suferi mai puţin, inteligenţa pansa rănile. Numai că de data asta simţeam cum sistemul meu de siguranţă dă rateuri. Inteligenţa nu îmi mai asigura securitatea, ci mă făcea să văd în culori mult prea tari adevărul. Demistificarea e mai teribilă decât mistificarea, nu mai eşti protejat de iluzie, nu mai ai nimic în faţa ochilor pentru a masca realul care, de acum, nu mai are niciun văl peste orbitoarea lui goliciune. Realul este ceea ce nu se schimbă niciodată, lucrul pe care nu ai nicio posibilitate să-l prinzi, de care să te sprijini în vreun fel. Când îţi dai seama de asta, e înfricoşător. Şi-atunci trebuie să-ţi alungi gândirea şi să-ţi aduni tot trupul în pielea ta, să regăseşti senzaţia de plăcere, să recâştigi cu propria viaţă partida în faţa nefericirii. „Ia te uită, sunt nişte CD-uri pe-aici… Ce muzică or fi având?" Am pus unul cu Manu Chao şi-am început să dansez nebuneşte, ritmul vesel mă trăgea după el în inconştienţă, pur şi simplu îmi golea mintea. Poate va veni şi Chris să danseze cu mine, îmi ziceam. Dansul e la fel ca sexul, un mod de a te apropia de cineva fără cuvinte. Numai că s-a ridicat exasperat, şi-a strâns lucrurile şi s-a închis în camera din spate. Furtuna se dezlănţuise, ramurile biciuiau ferestrele, lumina tremura, iar eu dansam ţinându-mă strâns agăţată de vânt.

•

„Te anunţ că la ora 20.00 eu plec". Fraza uscată, aruncată din pragul uşii, m-a smuls dintr-un somn apăsător. „Ora 20.00", mi-am spus. „Deci avem tot timpul să ne împăcăm". Ceasul deşteptător indica ora 7.30. Altui bărbat şi dacă aş fi lăsat în urmă o noapte mai bună i-aş fi răspuns: „Haide, te rog, vino să te culci, să facem dragoste, vino, vedem noi după!" – este ceea ce îi

propune Circe lui Ulise cel furios, fiindcă sexul potolește pornirile nestăvilite –, altceva nu e nicicând de făcut în afara dragostei. Numai că, greoaie și buhăită, n-am spus nimic, doar am gemut vag și m-am băgat sub pilotă. De-acum deschid ochii, e 8.20, tăcerea umple casă, vântul s-a oprit. Mă scol, din oglinda din baia doar cu duș mi se întoarce o privire aprigă de să te-nfiori, strat dublu de anticearcăn, curățare a fardului de pe obraji, machiaj nou, să placi, să placi, să placi, să te-ntorci în brațele dorinței. Ascult tăcerea. Ușa lui Chris e închisă. În încăperea cea mare e frig, până și cenușa pare înghețată.

Dau drumul la cafetiera de pe bar, pun două felii de pâine în toaster, strâng un pachet de Camel gol. Ușa de la intrare e întredeschisă. Mă duc în picioarele goale până-n prag, mașina nu mai este trasă în fața casei, înseamnă că s-a dus în sat după țigări, arunc pachetul de Camel, cerul este gri-azuriu, deschid aparatul de radio, *ah, vei vedea, vei vedea, pentru asta-i dragostea.*[9] Cafeaua și timpul trec împreună, bat la ușa camerei lui, deschid, încăperea e goală, toate lucrurile i-au dispărut, nu au mai rămas decât veselă murdară și resturi ale mesei pe noptieră, trebuie să fac curățenie, asta și-a dorit, să nu mă îndepărtez de rolul meu de femeie la încheierea poveștii noastre. Un album *Tintin* zace în mijlocul patului, printre cearșafurile mototolite. Îl văd că e online. Pe funcționara de la agenția Avis din Sevran, pe care o sun din instinct, o rog, tremurând de frig, să modifice, dacă mai este posibil, contractul de închiriere a automobilului. „Păi, tocmai m-a sunat domnul… I-am explicat deja, mi-a spus că va aduce mașina pe la ora 15". „La ora 15… Și… rambursarea?" „Vom opera, scăzând zilele de utilizare. Mașina ați închiriat-o pentru zece zile, deci două sute cincizeci de euro, o aduceți azi, calculăm două zile și vă înapoiem diferența. Normal, dacă mașina este în stare bună". „De ce spuneți două sute cincizeci de euro?" „Pentru că atât ați plătit, doamnă". „Nu, am plătit trei sute treizeci de euro. Este adăugat cumva prețul unei asigurări suplimentare?" Vocea funcționarei ezită. „Uitați, fiți atentă, am factura în fața mea, este o ofertă de luna asta pentru marca Citroën DS, soțul dumneavoastră, în sfârșit, domnul a plătit două sute cincizeci de euro net".

Și-i povestesc totul, vărs din mine toată povestea, dintr-o suflare. Sigur, este o necunoscută, dar e și ea femeie. Care zice „vai, da…" sau „nașpa" sau „înțeleg" și, pentru moment, este tot ce contează: o femeie mă înțelege și-mi confirmă că e nașpa. „Sunteți pe mesageria vocală a lui Chris. Nu sunt aici, dar lăsați-mi un mesaj și vă voi suna negreșit". Negreșit. A fost ultima oară când i-am auzit sunetul vocii – o voce destul de imbecilă, la drept vorbind,

[9] Melodie de pe albumul *Tu verras,* din 1978, al poetului, compozitorului și cântărețului francez Claude Nougaro (1929 – 2004) (n.tr.).

mi-am spus. Ruşinea mă făcea să sufăr mai tare decât faptul că eram părăsită, căci eram singura vinovată. Deja mă blocase pe Facebook – deci era imposibil să-i las vreun mesaj privat, iar arătătorul meu pansat îmi încarna cu sobrietate constatarea situaţiei de fapt. „Linkul pe care îl căutaţi nu mai există".

•

Negreşit.

•

Nu mi-a venit imediat în minte s-o fac pe Claire Antunès să se întoarcă. Nu mă crede o cinică, Louis, nu a fost nimic premeditat. Furia şi dispreţul m-au ţinut numai vreo oră-două. După care, singurătatea s-a repezit la mine, iar sentimentul de a fi fost părăsită s-a cuibărit în leagănul de care nu-mi mai puteam desprinde ochii, care era gol şi-n care zăceam, căci eu eram cea care urla din leagăn până nu mai avea aer. Când angoasa a ajuns mult prea puternică, am căutat ajutor la femeile care mi-ar fi putut explica sau, cel puţin, m-ar fi putut înţelege – femeile care-l cunoşteau pe Chris mai îndeaproape ori nu. Pe Facebook, am trimis mesaje private Charlottei, una dintre fostele lui despre care îmi vorbise, şi actriţei pe care o cunoscusem în seara în care ne întâlniserăm prima oară cu toţii, la cafenea. Şi celorlalte două fete care dădeau deseori like-uri postărilor lui şi cărora le reţinusem numele.

Tuturor le-am povestit pe scurt ce se întâmplase, nu le ceream ceva anume, doar să mă susţină ca femeie, asta era tot, că doar nu era să le mai şi desenez. Era prima oară când aşteptam mai mult de la o femeie decât de la un bărbat – prima oară din copilărie încoace, pe când aşteptam totul de la mama. Şi de ce de la nişte necunoscute, nu de la prietenele mele? Habar n-am. Cu certitudine, fiindcă ruşinea mi se părea mai uşor de suportat. Două mi-au răspuns politicos, două m-au blocat – conexiunea pe care o căutaţi nu mai există. Alix, actriţa, mi-a dat numărul ei de telefon, aşa că am sunat-o.

Nu se mira, cunoştea genul ăsta de gagii mişto, narcisişti şi găunoşi, interesaţi şi laşi, vai, vai, vai ce-l mai cunoştea, ba chiar s-ar putea spune că era colecţionară. Mi-a sugerat să nu plec de unde mă aflam, la urma urmelor era şi vacanţa mea, puteam profita de aerul curat, de mare, de timpul liber, de casa aceea aflată atât de departe de Paris, aveam noroc, spre deosebire de ea care trebuia să facă pe chelneriţa ca să-şi achite cursurile de teatru Florent.

Oricum nu aveam cum să plec. Vântul şi ploaia începuseră iar, furtuna vuia la ferestre. Unde să mă fi dus? Şi cum? Întrucât venisem cu maşina, luasem cu mine fără să mai stau pe gânduri trei sacoşe de aşternuturi, cărţi, cizme de cauciuc şi bocanci. O parodie burgheză a vacanţei la mare, asta

eram. Cu asemenea povară, nu aveam cum să ajung pe jos la staţia de autobuz, presupunând că exista aşa ceva la mai puţin de zece kilometri. Casa era izolată, nu eram în sezon, în sat mai toate clădirile aveau obloanele închise. Eram singură.

Am rămas apatică întreaga zi, bând ceai prăvălită pe canapea. Urmăream în gând întoarcerea automobilului la Paris. Gândirea nu îmi mai funcţiona altfel decât ca un GPS blestemat, toate drumurile se îndepărtau de mine, ducând nicăieri. După care am pus la nesfârşit DVD-ul cu Manu Chao şi am dansat până la epuizare. Dansam, iar memoria mea alunga trecutul şi toate emoţiile care-i aparţineau. Nu mai aveam nici părinţi, nici copii, nici casă, nici masă, nici lege, nici rege. Eram o părăsită, o abandonată, o ţintuită la stâlpul infamiei, ascunsă acolo, sub voalul leagănului, sub linţoliul mormântului. Vorbeam în gura mare, fără şir, iar cuvintele scoteau sunete metalice, ca bilele de la picioarele ocnaşilor.

Abia a doua zi, nemaiprimind de la nimeni vreun semn de viaţă, mi-a dat prin cap să reiau dialogul sub identitatea lui Claire Antunès. Doar ea ar mai fi putut, de acum, să ducă lucrurile mai departe, să-mi ia locul, reînnodând firele dintre mine şi lume, personal dispăream, mă dizolvam, simţeam cum mă transform în nimeni, ceea ce mi se potrivea perfect, doar că bucuria propriei dispariţii mă făcea să tresar, era necesar să reacţionez, trebuia cu orice preţ să se refacă o legătură, fie şi cu cealaltă din mine. Prin urmare, i-am trimis lui Chris un mesaj de pe contul de Facebook al lui Claire: „Hello, Chris, ce mai faci după atâta timp? Eu tot la Lisabona sunt. Dar, uite, am primit un mesaj ciudat pe Messenger, ţi-l forwardez, chiar sunt tulburată, pe bune, ai făcut aşa ceva? Nu-mi vine să cred. Claire". Şi am ataşat mesajul pe care-l trimisesem celor câteva prietene ale lui. Mi-a răspuns pe loc: „Pe bună dreptate nu crezi, Claire. Femeia asta e absolut nebună, spune peste tot minciuni despre mine ca să-mi facă rău, le-a scris acelaşi lucru tuturor prietenelor mele de pe Facebook, dar prietenele mele doar se amuză, fiindcă mă cunosc, ştiu că nu aş putea face asemenea ticăloşii, te sfătuiesc să-i dai block imediat, altfel o să-ţi mânjească şi ţie viaţa. Îmi pare rău că reluăm legătura din cauza acestei demente, dar măcar la asta să fie şi ea bună. Mai bine spune-mi ce mai faci. Cum o mai duci, *bonita*? Nu te-ntorci în Franţa? Besos. P.S.: cum vezi, în aşteptarea ta m-am apucat de portugheză".

Am insistat: „Chiar eraţi împreună la malul mării? E adevărat? Fiindcă ştiu, am citit două cărţi de-ale ei, îmi place foarte mult cum scrie, e o mare scriitoare". (da, da, Louis, chiar eu am scris asemenea cuvinte) El: „NU am fost împreună. Ne-am dus în casa aia doar ca să lucrăm la un proiect pentru o carte de fotografie, mi-a zis că vrea să facă o carte cu mine, dar de fapt era îndrăgostită de mine, nu era decât un pretext ca să mă atragă acolo, numai c-

am înțeles, nu sunt nici eu vreun prost. Când am văzut spre ce se îndreaptă lucrurile, îți închipui că m-am suit în mașina mea și-am plecat. Asta-i tot. Te impresionează ca scriitoare? Pe mine nu, mie-mi plac oamenii adevărați. Te asigur că este extrem de rea, în realitate, mi-a zis niște chestii oribile, e complet isterică și eu nu suport așa ceva și, vezi, acum încearcă să mă compromită în fața prietenilor mei. Dar hai s-o lăsăm baltă, cui îi pasă de ea? Mai bine mai spune-mi despre tine. Ești fericită? La mine te mai gândești?" Claire: „Merge. Iartă-mă că insist, Chris, dar mă tem că i s-a făcut rău acolo, singură în casa aceea. Zici că e rea, dar, dacă mă pun în locul ei, dacă mi s-ar face mie una ca asta, chiar c-aș lua-o razna. Chiar ai părăsit-o în casa aceea? Zice că era o mașină închiriată, nu mașina ta. Că erați împreună. Și că i-ai sucit brațul, c-o să depună plângere la jandarmerie. Chiar nu e nimic adevărat? Chris: „Dacă-ți spun că e nebună?! Ce dracu', nu se poate-așa ceva! Corespondezi cu ea sau ce? Va trebui să alegi! Când îți spun că e mașina mea înseamnă că e mașina mea, OK? Faci ce vrei, Claire, dar sunt foarte dezamăgit, chiar nu-i *cool,* mă așteptam la altceva din partea ta".

Nu am răspuns. De bine, de rău, am aprins focul în șemineu, am lăsat flăcările să-mi povestească soarta, căci fac foarte bine treaba asta, hipnotizând amărăciunea. Hematomul de pe braț căpăta nuanțe de funingine, ca-ntr-o pânză de Turner. Trupul mi se topea-n căldură de parc-ar fi fost de ceară.

El a fost cel care a doua zi a reluat dialogul cu mine, în sfârșit, cu Claire. „Bine, Claire, scuză-mă pentru chestia de ieri, dar înțelege-mă, nu suport minciunile. Și-apoi, nu aș fi în stare să fac rău unei femei! Ce altceva ți-a mai spus? Trebuie să fiu foarte atent, calomniile ei îmi pot afecta reputația, este deosebit de rea, doar ți-am zis, își poate arunca mizeriile și pe Facebook și prin alte părți". Claire: „Nu mi-a mai scris, însă ultimul ei mesaj era îngrijorător. E absolut singură în casa aia, trebuie să fie deprimant, ești sigur că nu a pățit ceva?" Chris: „Îîîh, teatru, nu altceva, te minte ca să te impresioneze. În realitate s-a întors la Paris, a fost un prieten comun să o vadă, e sănătoasă tun, dar psihic e dusă rău. Se pare că nu așteaptă decât un singur lucru, să o sun. N-are decât. Personal, nu mai am niciun amestec, n-are decât să mă uite, eu am făcut-o de-acum". (emoticon care face cu ochiul)

Cu fiecare mesaj al lui Claire, speram că va ceda și, dacă nu, măcar îi va mărturisi adevărul, că poate o să mă sune să-și ceară iertare, să se explice și să se intereseze ce mai fac, dacă n-am nevoie de ajutor. Nu-mi venea să cred că sentimentul profund omenesc resimțit prin dorința de dragoste a putut să dispară total, lăsând loc unui dispreț ermetic, deși cu fiecare mesaj mă izbeam de aceeași evidență: relația pe care o căutam nu mai exista.

O să-mi spui că eu am căutat-o, Louis, şi că pedeapsa nu a fost, până la urmă, de cine ştie ce gravitate, chiar dacă a fost crudă. O mică nuvelă de secol XVIII reiterată, nimic mai mult. Nişte *Legături primejdioase* contemporane, în care am fost în acelaşi timp Merteuil şi Tourvel, manipulatoarea şi victima, cea care moare şi cea care omoară. M-am jucat cu ficţiunea, iar aceasta s-a întors înspre mine ca un bumerang, sub forma efectului-surpriză apărut în desfăşurarea previzibilă a unui roman. KissChris îşi recâştigase poziţia, refuzând să mai fie creaţia mea. Bună treabă! Chiar şi eu, în scurtele momente de pauză ale lâncezelii în care mă prăbuşisem, îmi imaginam ce relatare ironică a evenimentelor urma să aştern pe hârtie imediat ce aveam să mă simt mai bine. Încă nu realizam, cu toată slăbiciunea mea fizică tot mai evidentă, sau poate că tocmai din acest motiv, ravagiile pe care faptul de a fi fost părăsită – căruia Claire ţinea să-i păstreze numele simplu de înşelăciune – era pe cale să le provoace.

La început, am găsit ceva preocupări. Am vizitat casă, am deschis toate dulapurile, am probat haine de bărbat şi de femeie. O noapte am dormit în camera de copil, la picioarele leagănului. Am fugit de mine risipindu-mă. Am căutat refugiu în cărţi. Am dat acolo de o bibliotecă uimitoare, îmi amintesc şi acum de straniul amestec de cărţi de vacanţă – romane de citit pe plajă, ghiduri Michelin, manuale pentru navigaţia cu pânze – şi de opere confidenţiale ori rare tiraje limitate pe hârtie velină, sonete rafinate, autori contemporani prea puţin cunoscuţi. Citeam tot ce-mi cădea în mână, astupam cu vorbe gaura provocată de tăcere, dar, cu excepţia câtorva poeme, tertipul nu prea funcţiona. Am mai găsit unul din acele celebre manuale de psihologie, o şmecherie cu fişe şi teste pentru reperarea personalităţilor dificile, şi un zodiac. Chris era paranoic, narcisist, pasiv-agresiv, obsedat, cu nuanţe schizoide. Eu eram Scorpion cu ascendent în Balanţă, cu sensibilitate de Rac, perseverenţă de Capricorn şi generozitate de Leu. Cel puţin aşa încercam să mă reconectez la povestea comică pe care voiam s-o extrag din necazul prin care treceam, stimulându-mi în van dorinţa de a reveni la datul de scriitor. A venit chiar o clipă în care Chris m-a înduioşat: mă gândeam la ultimele cuvinte pe care le spusese: „Te anunţ că la ora 20 eu plec”. Evident, vrusese să spună ora 8.00, dar ceva din el – obligaţia de a fi bărbat, de a întruchipa legea? – îl împinsese la respectiva variantă administrativă, iar în acel lapsus îi vedeam descumpănirea, ca a copiilor care strigă cuvinte urâte, ca să nu izbucnească în plâns. Era însă un detaliu prea firav pentru a mă putea remonta. În zilele următoare, totul a funcţionat din ce în ce mai lent. Nu mă mai ridicam din pat nici măcar ca să-mi fac un ceai, ca să mă duc să fac pipi şi ca să-mi iau din bibliotecă volume pe care oricum nu le mai citeam. Nu mi-l mai amintesc decât pe cel de mai

jos, fiindcă a fost ultimul lucru pe care l-am postat pe peretele meu – era o antologie din opera lui Claude Esteban.

Trăiesc zile
Care nu mai folosesc la nimic,
vi le dăruiesc,
pe la alţii s-ar putea să mai crească,
să fie uşoare, mătăsoase,
pline de soare,
cât despre mine, le pun într-o cutie
cenuşie sub pământ
şi le văd putrezind, luaţi-mi-le,
faceţi-le să trăiască,
să devină copii care se joacă

Continuarea este cețoasă, revăd soarele întors prin glasvand, un bolovan mare, şlefuit de vremuri, lăsat pe colţul unei măsuţe, scrum, cuvertura ecosez în care eram înfăşurată, noaptea care se lăsa. Cafetiera băgată în priză, de pe masa de bar din bucătăria model american şi linia hi-fi ajunseseră de neatins. Îmi amintesc doar că adormisem cu ochii deschişi, de asta sunt singură. Şi că-mi ziceam că ivirea zilei şi căderea nopţii erau unul şi acelaşi lucru, un acelaşi moment desemnat de limbă prin două formulări contrarii. Îmi amintesc cum am savurat această descoperire ca pe o ultimă plăcere pe care mi-o oferea limba.

•

Când au venit proprietarii, la data la care trebuia predate cheile, m-au găsit pe jumătate inconştientă, udă leoarcă de sudoare şi de urină. Au chemat şi poliţia, şi ambulanţa, fiindcă braţul îmi era acoperit de vânătăi şi şi-au închipuit că fusesem agresată. Aşteptând ajutoarele, mi-au pus întrebări la care le-am răspuns printr-un un şuvoi de cuvinte delirante, apăsându-mi sânii de parcă aş fi trecut peste ei o maşină de călcat – asta mi-au povestit mai târziu, la spital, unde au venit să mă vadă. Foarte drăguţi. Pierdusem cinci kilograme, îmi cădea părul, băteam câmpii, dar nu într-atât încât să uit să le cer să nu îmi fie anunţate nici fetele şi nici nimeni altcineva. Jandarmilor nu le-am spus nimic, nici măcar nu am amintit de prezenţa lui Chris, cel puţin aşa cred – se pare că deliram încontinuu. După câteva zile am fost transferată la Clinica La Forche, unde mă aflu şi acum şi de unde îţi scriu. Dar nu-ţi face griji, mă simt bine acum, mă simt perfect.

Ştii clinica? E una psihiatrică, sunt pe aici mulţi depresivi – nu puţini profesori –, suicidari, în cea mai mare parte femei, nu că bărbaţii nu s-ar

sinucide şi ei, din contră, numai că nu prea ratează, bărbaţii nu umblă cu jumătăţi de măsură. La început nu înţelegeam ce căutam pe acolo, doar nu eram în depresie, ci în regresie: forţa mea vitală fusese cotonogită, asta era tot. În realitate, dormisem zile întregi, plânsesem săptămâni de-a rândul, se crease o eclipsă în timp, în aşa fel încât firul cronologic se rupsese. Dacă ar fi fost fetele mele acolo, dacă aş fi fost obligată să le revăd imediat, fără îndoială le-aş fi făcut faţă. Numai că erau departe, habar n-aveau ce se întâmpla cu mine, aşa că puteam să mă dizolv fără daune colaterale, puteam înceta frecventarea de piste false, puteam fi eu însămi, adică nimic. Diagnosticul meu era simplu, nu aveam nevoie de medic pentru a-l enunţa, puteam s-o fac şi de una singură: nu mai dispuneam nici măcar de-un vârf de linguriţă de dorinţă, nici de-o copeică, nada, eram jucătorul care-şi pusese la bătaie şi cămaşa de pe el şi pierduse, eram goală-puşcă, nimeni nu-mi întindea nici măcar un prosop, nimeni nu-mi întindea o mână, să nu mizezi niciodată pe întreaga inimă, eu am făcut-o din exces de încredere, ba nu, am mizat din umilinţă, din disperare, ba nu, am mizat din prea-plin de orgoliu, am pus totul pe impar, am mizat pe perfect, deşi eram în defect de orice, puteam pierde, fiindcă deja pierdusem totul, pierdusem în cel mai înalt grad, pierdusem megaperdant, mă crezusem regina pierderii, mă crezusem în stare eu, regina dorinţei, să ajung deşeu, să suport nedreptatea, neantul, ineficienţa alocativă, fără drept de apel, bancruta, falimentul, stupefiantul suicidar, îmi închipuisem că voi putea renaşte întotdeauna din propria cenuşă, că mă voi putea ridica din ţărâna din care am muşcat până mi-am umplut gura, că nu voi muri asfixiată de pământul care va fi aruncat peste mine la greu, cu lopeţile. Dorinţa îmi era spaţiul rezistenţei, blocul intim, adăpost al trupului şi al limbii mele, pe care-l credeam inatacabil, de nescufundat, indestructibil. „Doresc, deci exist”, iată inoxidabilul meu enunţ pentru „Cuget, deci exist”. Şi, dintr-odată, am ajuns aici, printre cei pereche cu mine – ah, ah, bine-şi mai poartă toate numele, aceste suflete pereche, perdante, pierdute! – , am ajuns, deci, aici, lipsită de tot şi de toate, scăpată ca o piatră în fundul unui puţ. Nu mă mai puteam mişca şi nici nu mi-o doream. Nu amorul propriu îmi suferea, ci elanul vital. Încetasem să perseverez în ideea de a trăi, în ideea că fusesem dintotdeauna alcătuită din ceea ce trăia. „Ce bizar că nu mai doreşti dorinţele”, şopteam în mine. În jurul meu zăream umbre gemene, care alunecau spre propria, impalpabila lor moarte, cu un zâmbet blând pe buze ori cu un rictus plin de ranchiună. Atinseserăm toţi orizontul şi înţeleseserăm cu toţii că dincolo de iluzia optică nu se afla o linie, ci un punct, punctul final. „Acolo trebuie căutat”, îmi ziceam, „cea mai mare durere cu putinţă, pentru a deveni tu însuţi înainte de

moarte". A şti asta era liniştitor, dar, fără îndoială, nu era decât efectul medicamentelor.

Poate ţi se pare că exagerez, Louis, cum făcea şi mama. Că, fără îndoială, „cea mai mare durere cu putinţă" nu este atunci când un individ îţi fură câte o sută de euro şi te plantează cine ştie pe unde. Că există lucruri cu mult mai grave: doliul, boala, ba chiar şi un divorţ este mai dureros. Aparent, ai dreptate. În realitate, pe aici tuturor li s-a întâmplat acelaşi lucru: deprimaţii, anxioşii, dependenţii, anorexicii, toţi au pierdut ceva. Ceva sau pe cineva. O iubire, o luptă, o iluzie. Sau pur şi simplu un sens – o direcţie. O semnificaţie.

Evident, aici am stat de vorbă cu un psihiatru. Îl cheamă Marc, însă îi pot schimba prenumele. E tare frumos. Se încăpăţânează să îmi explice că dorinţa şi dragostea nu sunt acelaşi lucru. Dorinţa vrea să cucerească, iar dragostea vrea să reţină, zice el. Dorinţa, mai spune, înseamnă să ai ceva de câştigat, dragostea, ceva de pierdut. Pentru mine însă, nu există nicio diferenţă, orice dorinţă înseamnă iubire, întrucât obiectul dorinţei mele, în clipa în care mi-l doresc, în care mă îndrept către el, ştiu că-l voi pierde, că sunt deja pe cale de a-l pierde, urmărindu-l. Dorinţa mea este în acelaşi timp forţă vitală şi melancolie nebună – nebună de legat, nebună de ţinut sub cheie. Am impresia că dintotdeauna am fost astfel, că este vorba despre o forţă terifiantă, într-un sens: nu pot pierde nimic, nu pot pierde, căci totul este deja pierdut. Şi-atunci mă pot confrunta cu orice, nu există risc, întrucât nu există miză, întrucât nu am nimic de pierdut.

Numai că la Capul Blanc-Nez am primit dovada violentă a înfumurării mele: chiar aveam ceva de pierdut, un lucru a cărui lipsă îmi ameninţa viaţa. Pierdusem lipsa. Îmi lipsea lipsa şi nici măcar nu mai încercam s-o regăsesc. Prin dispreţul lui, Chris mă exclusese din grup, mă făcuse să-mi fie ruşine că trăiesc. Mă exilase, mă alungase din grădina deliciilor. Undeva unde nu mai existau bărbat de atins şi nici cărţi de scris. Despre dorinţă îţi vorbesc, Louis. Nu-mi fusese nicicând frică de ea mai înainte, nici ruşine, fusesem egalul ei. Dorinţa ne face să resimţim vidul, aşa e, puternicul haos care ne înconjoară şi ne alcătuieşte, numai că resimţim acest vid ca un dansator pe sârmă firul pe care calcă, îl tatonăm ca un echilibrist atunci când îşi balansează piciorul, suntem la două degete de dezastru şi de cădere, de angoasa mortală, şi totuşi suntem în picioare, vibrând de o prezenţă augmentată, înzecită, imensă, ne desfăşurăm în haos menţinuţi doar de firul care ne leagă de celălalt, de tovarăşul nostru de vid, de geamănul nostru dansator pe sârmă. Când eşti oare mai viu? Mai fericit? Mai liber? Despre dorinţă îţi vorbesc, despre lentoarea nerăbdătoare a dorinţei. Actul în sine e altceva, deja te-ai întors în lume, stăpâneşti situaţia, te pricepi la ce faci, la fel e şi în cazul

cărții, al ceea ce publici, al ceea ce faci public, care nu e altceva decât ce a mai rămas din marele haos care a însemnat dorința acelei cărți, proiectul ei, visul la ea. O carte nu ține toate promisiunile dorinței de a o vedea scrisă, nu este decât una dintre consecințele respectivei dorințe. Traduce însă plăcerea venită după coacerea dorinței, epifania ei. Dacă nu se găsește asta în carte, atunci nimic nu se găsește. La fel și cu actul sexual: angoasa dorinței se potolește, foamea, lăcomia s-au calmat, dar ceea ce dorința solicită, adică a face dragoste, nu se satisface, nu complet, mai există un rest, o lipsă și exact de la această lipsă se reaprinde dorința. René Char spune despre poem că este „iubire realizată de dorința rămasă dorință". Pentru mine, iată ce trebuie să fie o carte, la modul ideal, dar și o întâlnire: ceva s-a întâmplat, dorința a fost acolo, flacăra ei, iubirea s-a făcut, uneori perfect, cartea e frumoasă, vibrantă, vie – și totuși, nimic nu e posedat, nimic nu e ținut în mână, în brațe, dorința vizează deja viitorul prezent, suferă deja supliciul așteptării, al langorii vii și ardente, haotice și ridicate-n vânt, totală și fragmentată, care o indică plutind pe spaima de gol. „Nimeni nu posedă nimic. (…) Poate că exercițiul nostru fundamental constă în a iubi și a scrie cu mâinile goale".

•

Sunt multe TS-uri, cum li se spune pe-aici: tentative de sinucidere. Mulți au ajuns brusc la decompensare acasă, la serviciu sau cine mai știe unde ca urmare a unui incident deseori minor pentru ceilalți – o țigară refuzată, o evaluare proastă din partea instituției, o miștocărească. Profesori batjocoriți. Desigur, și suferințe din dragoste. Rupturi de nevindecat. Persoane care nu mai reușesc să acopere prin cuvinte pierderea – cuvinte potrivite –, care se înnoacă în imagini sau în tăcere. După câteva săptămâni, n-a durat prea mult, Marc mi-a propus să țin un atelier de scriere pentru pacienți, spunându-și că asta va ajuta pe toată lumea: pe ceilalți să își simbolizeze durerea, cum spunea el, pe mine să îmi regăsesc cheful de a scrie, de a redeveni scriitoare. Fiindcă un rând nu mai puteam așterne pe hârtie, mi-era la fel de imposibil să o fac ca unei păsări să zboare cu aripa ruptă, doar îmi fuseseră retezate aripile. Și-am acceptat.

În atelierul meu sunt mai ales femei. Astfel am cunoscut-o pe Claire, „clară ca apa de izvor", zice când se prezintă. Soțul a părăsit-o și a fugit cu sora ei mai mică sau cu nepoata ei, nu prea mai știu. N-a suportat și și-a pierdut încrederea în sine. Ba pleacă, ba se-ntoarce. Mai și rămâne. Cred că furia o va salva. Sau râsul. Mai e și Josette, care a fost violată. Și Catherine, șaisprezece ani, iubitul i-a postat pe Facebook poze cu ea beată și goală, internauții au hărțuit-o, s-a aruncat de pe un pod. Apoi a apărut Michel, care își petrece timpul studiind etimologia, mai ales cea evreiască, sensul

cuvintelor, originea lor. Se pare că a fost adoptat după ce mama, rămasă necunoscută, l-a lăsat, imediat după naştere, în grija statului, iar părinţii adoptivi l-au dus apoi la orfelinat. Nu spune niciodată nimic, doar când ne comunică sensul unui cuvânt. Nu se deplasează fără dicţionarul personal – „brăzdat de-atâtea necunoscute", cum zicea ieri Marc, şi chiar aşa e – şi uite că vine şi el la atelier. Fiecare îşi spune povestea lui, pe a altora sau pe cea la care visează.

La început eram ca moartă. Mi-era imposibil să scriu o singură frază, cuvintele făceau zgomot ca de obiecte căzând pe duşumea. Îi ajutam pe ceilalţi s-o ia pe acest drum, îi incitam să reinventeze viaţa prin limbă, însă eu n-o mai puteam face. Eram vidată, vidă, vârstnică. Pe nicăieri nu mai dădeam de-un ajutor. Şi a durat foarte mult, Louis, ca să înţelegi de ce nu ţi-am mai dat nicio veste. Pe urmă s-au petrecut două lucruri. Mai întâi, ne-am hotărât să facem teatru. Claire a venit cu ideea, în cealaltă viaţă fusese o specialistă recunoscută în Marivaux şi în secolul al XVIII-lea. Ne-am hotărât să montăm *Falsele confidenţe,* ştii piesa? Aproape tot grupul a intrat în joc, cu excepţia celor mai melancolici. Şi aşa, printre antrenamentele vocale, gesturile şi mişcările corpurilor, s-a reaprins un căpeţel de flacără. Nu doar în mine, ştiu, deşi pe aici focul e întotdeauna precar.

…Al doilea lucru a venit din partea lui Christian – Chris pentru prietenii intimi, cum zicea. Făcea filme video, iar acum un reportaj despre Clinica La Forche. Muncă serioasă în mediu necunoscut. Venea regulat la atelier, nu în documentare, ci pur şi simplu ca participant. Niciodată nu a cerut să filmeze respectivele momente, voia doar să se integreze în grup. Într-o zi a mărturisit că făcuse o depresie cu câţiva ani înainte, când o femeie cu care avusese un început de relaţie se sinucisese. În ziua respectivă a scris un text minunat, *Prima dată,* l-am păstrat şi-l recitesc des. Explica astfel că nu putea face dragoste cu o femeie decât prima dată, dar că atunci îşi punea în asta întreaga fiinţă, întreaga tandreţe, întreaga virilitate. Numai că pe urmă nu mai putea, că devenea imposibil, fizic imposibil. Nu ştia de ce. Şi-atunci fugea sau devenea suficient de dezagreabil pentru a fi părăsit înainte ca partenera să-i întrezărească problema. Femeile nu înţelegeau, doar prima noapte fusese atât de intensă. Multă vreme le lăsase acea primă impresie eronată, schimbându-le constant, până la sinuciderea celei de care amintise. De-atunci era pierdut, doar munca îl mai susţinea şi îşi dorea ca măcar aşa să reuşească.

Pentru a sărbători încheierea filmărilor, care au durat săptămâni în şir, a dat o petrecere la La Forche. Nu mai dansasem de o eternitate – de la Capul Blanc-Nez. Când Chris a venit să mă invite, m-am gândit că nu mai eram în stare nici măcar să pun un picior în faţa altuia, nici măcar pentru un *slow,*

dar de fapt mai frică mi-era ca nu cumva să nu mai fi ştiut cum să ating din nou un trup de bărbat. Claire dansa cu Marc, *take me now baby here as I am, hold me close, try and understand,* Catherine se învârtea de una singură, fredonând, *desire is hunger is the fire I breathe, love is a banquet on which we feed,* Josette făcea pe DJ-ul, *come on now try and understand the way I feel when I'm în your hands Take my hand come undercover They can't hurt you now can't hurt you now,* aerul era înmiresmat de vetiver, parfum pe care-l folosea odinioară şi tata, îl respiram când Chris mă-nvârtea ţinându-mă-n braţe, tăcea, îi simţeam inima bătând, *because the night belongs to lovers because the night belongs to lust because the night belongs to lovers because the night belongs to us.* Michel a trecut printre dansatori, spunând că expresia din *Eclesiast* tradusă cu „deşertăciune", „deşertăciune a deşertăciunilor", *hevel havalim,* desemnează exact aburul care ne iese iarna din gură. Mulţumesc, Michel, i-am spus. Când s-a terminat dansul, l-am însoţit pe Chris până afară, unde şi-a aprins o ţigară. Aerul era îngheţat şi câţiva fulgi de zăpadă cădeau peste narcisele galbene de lângă bancă. Chris a strigat „deşertăciune a deşertăciunilor" şi-am râs amândoi, uitându-ne cum îi iese aburul din gură. Era ger, însă chiar şi-n plin ger eram vii. Chris a urlat iar cât îl ţineau bojocii: „deşertăciune a deşertăciunilor", am făcut şi eu la fel, după care am râs, ce-am mai putut râde, ca nişte nebuni am râs.

EPILOG

Cabinetul Maestrului Deligne, avocat al domnului Paul Millecam

Uitaţi cum stăm, *maître,* am făcut ce mi-aţi cerut, deşi, în definitiv, sunteţi avocatul meu şi vă plătesc destul de scump pentru a nu fi obligat să fac treaba în locul dumneavoastră. Doriţi dovezi concrete că soţia mea nu mai intenţionează să revină la viaţa reală şi că nu mai vrea să se ocupe de copiii noştri, vi le aduc pe tavă. Nu văd unde e problema.

Da, dar asta numai fiindcă magistratul specializat în dreptul familiei este femeie! Nu avem cum să solicităm un alt judecător? Un bărbat ar înţelege mai bine, sunt convins.

Sigur că nu o voi spune în faţa ei! *Maître,* chiar mă credeţi idiot?! Pur şi simplu consider că încăpăţânarea judecătoarei e şi nedreaptă, şi necinstită. La urma urmelor, nu am făcut nimic rău!

Şi, dacă este Katia nepoata soţiei mele, schimbă asta cu ceva lucrurile? Doar nu e nepoata mea. O iubesc. Şi ea mă iubeşte. Păi cum, în ţara asta nu te mai poţi căsători cu persoana iubită?

Prin alianţă, *maître,* prin alianţă, nu uitaţi! Îi sunt unchi prin a-li-an-ţă! Nici vorbă de consangvinitate. Hai să fim serioşi: dacă, aşa cum cer de luni întregi, aş putea în sfârşit divorţa, Katia nu ar mai avea niciun fel de legătură de rudenie cu mine, nici biologică, nici „prin alianţă", şi aş putea-o lua de nevastă. Totuşi, e simplu. Până şi un copil de patru ani ar putea înţelege.

Circumstanţă agravantă? Ce vocabular, *maître*! S-ar zice că am comis o crimă. Sunteţi avocatul meu sau al soţiei mele?

Da, magistratul specializat în dreptul familiei, ştiu. Dar nu poate exista nicio circumstanţă agravantă care să reziste. Nu a existat decât o circumstanţă de îndrăgostire şi-atâta tot. În definitiv, asta ar trebui să fie o circumstanţă atenuantă. Numai din întâmplare am ajuns aici. Aş fi putut-o întâlni pe Katia oriunde altundeva: la supermarket, la cafeneaua din colţul străzii, la cursul meu de teatru. Ei bine, n-a fost aşa: am întâlnit-o fiindcă a venit să locuiască la noi după moartea părinţilor ei într-un accident. Şi n-am sărit pe ea, dacă asta vrea să ştie magistratul specializat în dreptul familiei. Am stat îndelung de vorbă, am învăţat să ne cunoaştem şi ne iubim. Ceva absolut firesc. Are cu douăzeci şi cinci de ani mai puţin decât mine, OK? Şi ce? Woody Allen e-n aceeaşi situaţie, ba chiar, în cazul lui, este vorba despre fiica adoptivă a soţiei!

Din punct de vedere legal, nu sunt unchiul ei, sub nicio formă! Întrebați-o pe Katia dacă mă consideră unchiul ei! Când a plecat la Rodez (soția mea i-a găsit acolo de lucru, Katia a acceptat, după cum vedeți a încercat să lupte) era complet deprimată, singură, încă în doliu după părinții ei și îndrăgostită nebunește de mine. Vorbeam zilnic pe Skype și pe Facebook atunci când mama, ăăă, când soția mea, aoleu, iertare, salut, dom'le lapsus, când soția mea nu era acasă. Katia se temea de soția mea, sigur că era mătușa ei, dar o simțea ca pe un dușman al fericirii ei și, nu e vorbă, Claire era, totuși, extrem de nervoasă, urmările au demonstrat-o. Nu se purta deloc atent cu Katia, nu-și dorea decât s-înlăture, s-o îndepărteze de casă, deși cumva ar fi avut obligația să se îngrijească de nepoata ei.

Da, sigur că da. Dar, oricum, era prea târziu. La un moment dat trebuie să accepți evidența. Să te resemnezi. O iubesc pe Katia și nu o mai iubesc pe Claire. Vreau să divorțez și să mă căsătoresc cu Katia.

Copiii? Să știți că am stat de vorbă cu ei. Ceea ce vor ei este ca totul să se petreacă fără probleme. Pe Katia o iubesc mult – păi cum? Doar e verișoara lor primară, în definitiv. Cel puțin e tânără și-i înțelege. Divorțul le-ar conveni tuturor. Și nu-i va împiedica să-și iubească mama. Dacă până la urmă va reuși să se externeze, vom avea grijă, pe rând, de fiecare câte o săptămână. Ar fi și pentru ei mai bine decât să se tot ducă să o vadă, constrânși de împrejurări, din obligație, la spitalul de psihiatrie.

Așa că iată unde voiam să ajung. Avocata lui Claire atenționează magistratul specializat în dreptul familiei că soția mea, fiind bolnavă, cererea divorțului este o greșeală – „ținând de aspectul moral al contractului de căsătorie", se pare. Personal, cred că încearcă să tragă de la mine maximum de bani, vor să solicite daune-interese și, cum nu am posibilitatea de a face astfel de plăți, să împiedice divorțul. Ceea ce nu are nicio legătură cu un mai știu care maladie. Or, Claire nu este bolnavă, nu are cancer, după câte știu! Nici nebună nu este – ar fi devenit vizibil cu timpul. O criză de delir i se poate întâmpla oricui. O scurtă cădere în gol, o *nervous breakdown* am pățit cu toții. Ea însă croșetează la greu pe tema asta. Să nu uităm că a fost actriță, deci știe cum se îngroașă tușa.

Da, da, dar se preface, asta mă tot omor să vă spun! Și eu pot să fac așa ceva, păi cum?, să mă plimb în curul gol pe stradă și să tot explic că vrea cineva să-mi ia gâtul, că sunt persecutat. Ba nu, e doar bolnavă de gelozie, nebună de ciudă. Nu vreau să-nfig și mai tare cuțitul, dar singura ei maladie e că-mbătrânește urât. Doar n-o să fiu împiedicat să divorțez, fiindcă nevastă-mea a dat în strechea hormonilor. Vreau să trăiesc și eu, Katia vrea copii… Ei, futu-i, da să ne lase și pe noi să fim fericiți!

Da, da, mă calmez.

Sigur nu. Nu există daune, iar interesul e al ei, şi-l foloseşte ca să-mi facă mie rău. La rigoare, o prestaţie compensatorie. Dar care să compenseze ce? Are o profesie bună, prieteni, preocupări. Poate duce o viaţă foarte bună şi fără mine, îşi poate găsi un iubit, mai ales dacă termină cu prostiile, se poate recăsători, cine ştie? Ca atare, nu prea văd de ce ar trebui să-i mai dau bani, pe bune! Dar hai să trecem la obiectul vizitei mele. Am adus copia video a unui reportaj făcut la clinica La Forche, acolo unde este nevastă-mea… internată – mă rog, se zice „în pensiune", ştiţi cum e, psihiatrii *new style,* toată lumea e acum „în pensiune", ţicniţii, deprimaţii, personalul specializat, cel de la bucătărie, toată lumea e-n aceeaşi oală. Vă mărturisesc că te duci pe-acolo şi te-ntrebi care ce e. O pisică n-ar mai şti cum să dea de propriii pisoiaşi. În sfârşit, pe scurt, acum ceva timp i-am sugerat lui Chris – Christian Lantier, un operator video care a lucrat pentru unul dintre spectacolele mele – să facă un reportaj la La Forche. Fiind la bază documentarist, a intrat imediat în priză, chiar avea chef să lucreze în zona psihiatrică, de altfel a pus tot sufletul în treaba asta, s-a lăsat prins cu totul, cu siguranţă avea motivele lui. Deci a obţinut avizele necesare şi a filmat în februarie trecut. Bun, n-o să vă arăt tot filmul, doar aveţi alte lucruri de făcut, *maître,* uitaţi-vă însă la acest fragment – staţi un pic, îmi permiteţi să vi-l descarc în computer? Dacă nu, îl am şi pe tabletă, dar e imaginea mai mică.

Deci puţină răbdare… [*clic*] Trec peste asta… şi peste asta… Gata, Secvenţa 2. [*clic*] A, nu, înainte mai este ceva interesant, [*clic*] citesc teatru, sunt trei, soţia mea, Claire (miniona blondă) şi încă-o gagică lângă care tot apare. Ia uitaţi-vă bine acum la bărbat, la tânărul acela, observaţi cum se privesc el şi nevastă-mea?

ARAMINTE: *Veţi găsi aici întreaga consideraţie pe care o meritaţi şi dacă, mai apoi, se va ivi ocazia de a vă face un serviciu, n-o voi rata.*

MARTON: *Doamnă, recunosc că…*

ARAMINTE: *E drept că mă mâhneşte să văd oameni de treabă lipsiţi de avere, pe când nenumăraţi inşi de nimic şi fără vreo calitate dispun de averi sclipitoare. Lucrul acesta mă mâhneşte, mai ales când este vorba despre persoane de vârsta dumneavoastră, căci probabil aveţi cel mult treizeci de ani.*

DORANTE: *Nu încă, doamnă.*

ARAMINTE: *Vă puteţi însă mângâia cu gândul că aveţi tot timpul să fiţi fericit.*

DORANTE: *Doamnă, chiar de astăzi încep să fiu.*

[clic] Observaţi ambianţa. Extrem de depresivă, păi nu?!… Da, da, sigur că da, repetă, OK, dar tocmai asta e: doar e meseria mea, *maître,* vă reamintesc că sunt regizor. Sunt convins că nevastă-mea o face special, că mă sfidează. Dar [*clic*] uitaţi-vă la secvenţa asta filmată în parcul de la La Forche, nu e deloc lungă.

•

[*Voce de bărbat din afara câmpului vizual*] Bună ziua. Iertaţi-mă, vă pot întrerupe o clipă? [*Toată lumea aprobă din cap: sunt aceiaşi de mai-nainte*] Astăzi m-aş bucura dacă aţi vorbi puţin despre dumneavoastră, dacă nu aveţi nimic împotrivă. Despre viaţa de aici. De exemplu, dumneavoastră, Claire, sunteţi de mult aici? – Da. Adică, exact nu mai ştiu. De mai multe primăveri. De mai multe straturi de narcise galbene. Trebuie să fiu într-al treilea anotimp. Dar dumneavoastră, Chris? – Păi, eu…? – Da, dumneavoastră de cât timp sunteţi aici? – Adică… eu… [*pare descumpănit*] – Chris, Chris. Ştiţi bancul cu nebunul care se plimbă prin parcul azilului? Nu? Deci un nebun se plimbă prin parcul azilului. Ajunge lângă zidul care înconjoară stabilimentul, se caţără pe el, se uită în partea cealaltă şi întreabă un trecător: „Spune-mi, sunteţi mulţi închişi aici?" [*Chicoteşte, ceilalţi râd şi ei.*]

•

[*clic*] Bun, gata, ajunge! Auziţi, *maître,* auziţi cum râde? Se vede c-o duce foarte bine. Îşi bate joc de noi, asta e realitatea, se bucură de renghiul pe care ni-l joacă. Şi asta, vă rog să observaţi, pe banii contribuabilului.

Nu, nu-i o problemă, continuarea ne duce din rău în mai rău. Mă rog, dacă ţineţi neapărat… Să bem până la fund cupa cu otravă. Vă avertizez că i-a plăcut întotdeauna să spună bancuri idioate, uite-aşa, oricum şi oriunde, de câte ori îi căşuna. Nu e mai nebună decât mine ori decât dumneavoastră, avem aici dovada, mă iubeşte şi se preface, ca să rămână mereu în afară, pentru a ţine pe toată lumea la respect, nimic mai mult. Şi cu citatele din literatură, cu toate referinţele astea culturale lipsite de măsură, e la fel. Ne sfidează şi pe mine, şi pe Katia, şi pe toată lumea. Şi pe dumneavoastră, şi pe magistratul specializat în dreptul familiei, nimeni nu-i scapă.

[*clic*]

— Chris, Chris, filmaţi mai bine în direcţia aceea, filmaţi parcul, frumuseţea, libertatea. Faceţi un gros-plan cu narcisele galbene, cele de colo, le-aţi văzut? [*Un bărbat scund şi chel, cu aer preocupat, soseşte lângă grup, îi salută pe toţi cu un gest al mâinii şi le spune fără să se oprească, păşind mai departe:*] – *Lehem* înseamnă „pâine". Dar şi: pentru a se încălzi. Şi: sex. –

Mulţumesc, Michel. [*Tot grupul îi face cu mâna în semn de recunoştinţă. Christian Lantier continuă, tot din afara câmpului vizual:*] – Bine, Claire, aşa am să fac. Răspundeţi-mi, însă, fiindcă nu aţi făcut-o: nu doriţi să ieşiţi de aici? Să vă regăsiţi viaţa dinainte, munca, familia? – Ah! Staţi un pic, mai am una superbună. E cu un cuplu de şaizeci de ani, tocmai au ieşit amândoi la pensie şi trăiesc liniştiţi într-o căsuţă. Într-o zi le bate cineva la uşă. În prag e o bătrână care le cere ajutorul. Cei doi o invită înăuntru şi îi oferă casă şi masă. După ce mănâncă, femeia le zice: „Prieteni, eu sunt o zână. Puneţi-vă fiecare câte o dorinţă, iar eu am să v-o-ndeplinesc ca răsplată pentru minunata voastră primire". Celor doi le scapă un strigăt de uimire şi de încântare. Începe femeia: „Ei bine, cum am ieşit de curând la pensie şi pentru că am visat mereu la asta, aş dori să putem face turul lumii împreună, o călătorie adevărată, frumoasă şi lungă". „Nicio problemă", răspunde zâna. Ţuşti! Un nor de praf de aur şi iată că îşi face apariţia o doamnă cu două bilete pentru o croazieră în jurul lumii. „Şi tu?", îl întreabă zâna pe bărbat. Acesta stă puţin pe gânduri, îşi priveşte pieziş soţia, îşi muşcă buzele, după care se hotărăşte: „Uite, ştiu c-o să te superi, îmi pare rău, dar asemenea ocazie nici c-o să se mai ivească, zău, regret, dar asta e". Se întoarce către zână şi-i spune: „Aş vrea să am o nevastă cu treizeci de ani mai tânără decât mine". „Nicio problemă", îi răspunde zâna. Face un gest în direcţia bărbatului şi, ţuşti! acesta ajunge la nouăzeci de ani.

[*clic*]

Bun, de data asta chiar opresc. Doar vedeţi nivelul. Toţi râd în hohote împreună cu ea, ca-n curtea şcolii, în recreaţie. Mă-nnebuneşte râsul ăsta al ei.

Cine e tipul de lângă ea? Un psihiatru, cred. După cum vă spuneam, pe acolo nu prea ştii cine ce e. Ori, poate, amantul. Aţi observat ce priviri îşi aruncă? Par extrem de apropiaţi, nu? Complici de-a binelea, nu vi se pare?

Şi cealaltă, blonda voinică şi cu ochi pătrunzători? Cea care te cam sperie? Nu-mi mai aduc bine aminte. Camille ăăă… Camille Morand sau ceva de genul ăsta. Mai multe nu prea ştiu, ba cred că e… A, ba da! Nu, nimic important, e o scriitoare.

În afara referirilor explicite la anumite opere literare, romanul mai conține urme sau citate, uneori infidele, din:

A. Artaud, H. Melville, L. Aragon, J.-F. Lyotard, N. Arcan, J. Racine, D. Winnicott, J. Didion, G. Flaubert, P. Lejeune, O. Steiner, J. Joyce, W. Shakespeare, J. Renard, M. Duras, P. Quignard, J. Lacan, W.B. Yeats, H. de Balzac, H. Cixous, R.M. Rilke, L.-F. Céline, R. Juarroz, M. Leiris.

Poemul citat la pagina 147 este de W.H. Auden.

Cântecul *Din mâna stângă* a fost compus de Danielle Messia.

Textul de la pagina 64 este inspirat liber din lucrarea lui J.-P. Winter *Rătăcirile cărnii. Studiu asupra isteriei masculine* și din diferite site-uri de vulgarizare a subiectului, găsite pe Internet.

Fraza: „Oamenii nu mor, sunt omorâți" (pagina 63) este laitmotivul unui film al cărui titlu l-am uitat.

ADDENDA

Araminte, Dorante, Marton – personaje din comedia în trei acte a lui Marivaux, *Falsele confidenţe*

Nelly Arcan – scriitoare canadiană (1973 – 2009)

Au repaussé – Tehnică de obţinere a efectului de profunzime prin scoaterea în evidenţă – prin culoare, umbră etc. – a obiectului din prim-plan

BAC (Brigade Anti-Criminalité) – serviciu al Poliţiei Naţionale Franceze, specializat în intervenţii în medii sensibile

Bisounours, Calinours, The care bears – Set de jucării de pluş americane, produs în anii 1980, care a inspirat filme cu actori sau de desene animate

Cadavre exquis – „cadavre delicioase", joc inventat prin 1925 de suprarealişti (André Breton, Marcel Duhamel, Jacques Prévert ş.a.), constând în producerea de texte prin fragmente propuse de mai mulţi autori, fără ca vreunul să ştie ce au scris predecesorii

Claude Esteban – poet, eseist şi traducător francez (1935 – 2006)

Cours Florent – Şcoală franceză de teatru, fondată în 1967 de omul de teatru François Florent

Raymond Depardon – artist fotograf francez, născut în 1942 la Villefranche-sur-Saône, scenarist, jurnalist, maestru al filmului documentar

Abdelfatah Hamadache – militant islamist extremist din Algeria

Ineficienţă Alocativă – *Deadweight loss,* pierdere de eficienţă economică, în sensul că echilibrul pe piaţă al unui obiect ori serviciu nu concordă cu *optimalitatea Pareto,* noţiune care specifică faptul că îmbunătăţirea situaţiei cuiva nu este posibilă fără deteriorarea situaţiei altcuiva

Le Club De Cinq – *Faimoşii cinci,* serie de romane poliţiste pentru copii şi adolescenţi aparţinând scriitoarei britanice Enid Blyton (1897–1968), continuată în Franţa de romanciera şi traducătoarea seriei britanice, Claude Voilier (1917–2009)

Emmanuel Macron – om politic francez, născut la Amiens în 1977, ajuns până la demnitatea de ministru, potenţial candidat al stângii la alegerile prezidenţiale, căsătorit cu fosta lui profesoară de franceză din liceu, Brigitte Trogneux, cu douăzeci şi patru de ani mai mare decât el

Pierre Moscovici – om politic francez născut la Paris în 1957, ministru socialist în mai multe guverne, comisar european, căsătorit cu Anne-Michelle Basteri, cu douăzeci şi doi de ani mai tânără decât el

Jean-Pierre Mocky – realizator, scenarist, actor francez, născut în 1933 la Nisa

Francisque Poulbot – desenator, ilustrator, creator francez de afişe, 1879–1946

Madeleine de Scudéry – scriitoare franceză, 1607–1701, deţinătoare de salon literar din vremea mişcării „preţioaselor".

Joseph Mallord William Turner – pictor romantic britanic, precursor al impresionismului (1775–1851)

Verlan – formă a argoului francez, constând în inversarea silabelor unui cuvânt (eventual urmată de eliziuni, decupări, contracţii etc.), termenul însuşi provenind din inversarea silabelor cuvântului *l'envers* („invers") care, citindu-se *lanver,* a dat, evident, *verlan*

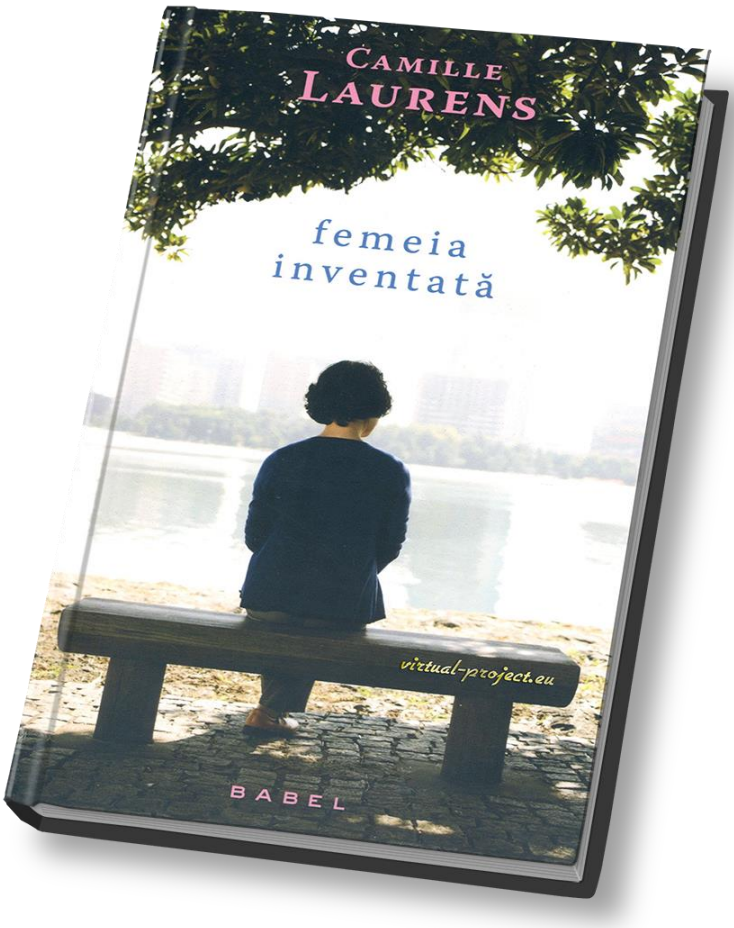

www.virtual-project.eu